

XXV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ВТОРА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

41. заседание

Петъкъ, 17 януарий 1941 г.

(Открито въ 14 ч. 50 м.)

Председателствувалъ подпредседателътъ Димитъръ Пешевъ.

Секретари: Атанасъ Цвѣтковъ и Светославъ Славовъ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
Съобщения:		2) Министерството на войната:	
Отпуски	1089	а) централно управление (Докладване, разискване и приемане)	1112
Предложения	1089	Говорили: Н. Андреевъ	1113
Законопроекти	1089	М. Йововъ	1114
		Д-ръ И. Вазовъ	1115
По дневния редъ:		б) Дирекция на въздухоплаването (Докладване и приемане)	1121
Бюджетопроекти за разходите презъ 1941 бюджетна година на:		в) Морски войски (Докладване и приемане)	1123
1) Министерството на търговията, промишлеността и труда (Докладване, разискване и приемане)	1090	г) Трудови войски (Докладване и приемане)	1125
Говорили: Д. Узуновъ	1090	Говорили: С. Андреевъ	1125
В. Чобановъ	1092	М-ръ генералъ Т. Даскаловъ	1126
Т. Поляковъ	1093	Благодарностъ отъ м-ра на войната генералъ Т. Даскаловъ за единодушното при приемането на военните бюджети	1127
М. Ковачевъ	1096	Дневенъ редъ за следващото заседание	1127
П. Митевъ	1098		
И. Хайдудовъ	1100		

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: (Звънна) При-
стѣпствуватъ нужниятъ брой народни представители.
Обявявамъ заседанието за открито.

Г-да народни представители! Имамъ да ви направя
следнитъ съобщения.

Председателството е разрешило отпускъ на следнитъ
да народни представители:

Димитъръ Митковъ — 1 день;
Жико Струнджевъ — 1 день;
Иванъ п. Константиновъ — 1 день;
Д-ръ Иванъ Йотовъ — 2 дена;
Илия Славковъ — 1 день;
Кирилъ Минковъ — 1 день;
Никола Василевъ — 1 день;
Обрешко Славовъ — 1 день, и
Стефанъ Керкенецовъ — 1 день.

Послѣдвали сж отъ Министерството на финанситъ:

Предложение за одобрение VI-то постановление на Ми-
нистерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 31 декем-
врий 1940 г., протоколъ № 227, относно освобождаването
отъ бандеролъ, монополно право върху цигарената хар-
тия, мурурне и общински налогъ 20.000 кгр. папириси,
които ще се изработятъ въ мѣстнитъ тютюневи фабрики
и ще бждатъ раздадени на войницитъ;

Предложение за одобряване XX-то постановление на
Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 3 януа-
рий 1941 г., протоколъ № 1, относно освобождаването
отъ бандеролъ, монополно право на цигарената хартия,
мурурне и общински налогъ 67 кгр. папириси III качество,
които Българското дружество „Червенъ кръстъ“ ще за-
купи отъ тютюневата фабрика „Македонка“ и ще раздаде
като коледенъ даръ на войскитъ;

Предложение за разрешаване износа на 36 кгр. разни
серуми;

Предложение за продължаване срока по чл. 12 отъ за-
кона за митницитъ до новоизнасянето отъ българската же-
лѣзнопътна администрация служебно на изостаналитъ въ
Свиленградската митница следъ тоя срокъ 14 колета,
бруто килограма 99, а н. с. кгр. 50-920, съ електрически

крушки, приети по манифестъ № 594, отъ 17 юлий 1940 г.,
на сжщата митница, както и освобождаване на сжщитъ
колети отъ следувемитъ се новоизноси такси и магази-
нажъ за всичкото време на престояването имъ въ мага-
зинята на казаната митница;

Предложение за разрешаване износа на нѣкои стоки
и пр.

Отъ Министерството на земедѣлието и държавнитъ
имоти:

Предложение за одобряване LV-то постановление на
Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 30
ноемврий 1940 г., протоколъ № 212, относно даване право
на кооперираното и некооперирано население на с. Кла-
дара, Малкотърновска околия, и на това на гр. Малко-
Търново да се ползуватъ отъ държавната низкостѣблена
гора „Резовска“;

Предложение за одобрение IV-то постановление на Ми-
нистерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 14 декем-
врий 1940 г., протоколъ № 218, относно разрешаване без-
платно пускане на паша добитъка на преселницитъ отъ
Северна Добруджа въ държавнитъ гори, включени въ
границитъ на Южна Добруджа;

Предложение за одобряване VIII-то постановление на
Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 11
ноемврий 1940 г., протоколъ № 200, относно отпускане
безплатно дървени материали и дърва за огрѣвъ за нуж-
дитъ на преселницитъ отъ Северна Добруджа и пр.;

Отъ Министерството на търговията, промишлеността
и труда — предложение за продължаване срока на служ-
бата на чуждѣ поланикъ, преподавателъ при Висшето
търговско училище „Д. А. Ценовъ“ въ гр. Свищовъ.

Отъ Министерството на народното просвѣщение — за-
конопроектъ за допълнение на наредбата-законъ за призна-
ване въ царството дипломи отъ чуждестранни висши
учебни заведения.

Отъ Министерството на общественитъ сгради, пяти-
щата и благоустройството — законопроектъ за продълже-
ние срока за изплащане съ намаление недоборитъ отъ вре-
менна желѣзнопътна трудова повинност и основенъ же-

лѣзнопѣтенъ данѣкъ, съгласно закона за измѣнение и допълнение на закона за разширение на жѣлѣзнопѣтната мрежа и пристанища (публикуванъ въ „Държавенъ вестникъ“, Брой 95, отъ 25 априлъ 1940 г.).

Предложенията и законопроектитѣ сѣ раздадени на г-да народнитѣ представители и ще бждатъ поставени на дневенъ редъ.

Минаваме къмъ точка първа отъ дневния редъ:

Докладъ на бюджетарната комисија по бюджетопроекта за разходитѣ презъ 1941 бюджетна година на Министерството на търговията, промишлеността и труда.

Има думата народниятъ представител г-нъ Дончо Узуновъ.

Дончо Узуновъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Всѣка година следъ общото разглеждане на бюджета на държавата ние се занимаваме и сѣ разглеждането на бюджетитѣ по отдѣлнитѣ министерства. Азъ и миналата година имахъ случай да говоря по бюджета на Министерството на търговията, промишлеността и труда. И тази година, поради това, че не можахъ да говоря по общата политика на правителството, нито по отговора на тронното слово, нито по бюджета, запазихъ си правото да говоря по единъ-два отдѣлни бюджетопроекта.

Ща да се спирамъ на цифритѣ въ бюджетопроекта на Министерството на търговията, промишлеността и труда, а ще се помѣча само да изтъкна на вашето внимание нѣколко нѣща, които въ последнитѣ нѣколко години се отбелязватъ въ живота на това министерство. Най-напредъ трѣбва да бждемъ справедливи и да признаемъ, че изключителнитѣ времена наложиха на Министерството на търговията, промишлеността и труда нѣкои изключителни задачи, за да можемъ да кажемъ спокойно, че ако има днесъ претрупани министерства, то най-претрупаното е именно Министерството на търговията, промишлеността и труда.

Ролята на Министерството на търговията, промишлеността и труда въ държавния животъ е известна и върху нея азъ не желая да се спирамъ. Азъ, обаче, трѣбва да отбележа нѣкои нови служби, които минаха подъ скиптъра на това министерство и къмъ които сѣ обърнати днесъ очитѣ на цѣлия български народъ. Това е службата за ценитѣ, службата за нормировкитѣ, въ които е и общественото снабдяване и, най-после, службата Главно комисарство по снабдяването, която е, ако мога така да кажа, и най-важната придобивка. Всички тѣзи служби се посрѣщатъ отъ цѣлото общество съ одобрение. Разбира се, съвсемъ другъ е въпросътъ, дали тѣ сѣ провели правилно своитѣ задачи. Азъ само искамъ да подчертая, че тѣзи служби бѣха навременни и много правилно отидоха въ Министерството на търговията, промишлеността и труда.

Днесъ, когато се формира Главно комисарство и когато се подбиратъ хора, за да проведатъ политиката на това комисарство, която е и политика на цѣлото правителство, азъ обръщамъ вниманието на г-на министра, а обръщамъ вниманието и на върховната контролна властъ — почитаемото народно представителство — върху отговорността на служителитѣ въ това комисарство. Съ това искамъ да кажа, че лицата, които ще заематъ отдѣлнитѣ служби въ Главно комисарство по снабдяването, трѣбва да бждатъ хора преди всичко съ развито общественое чувство, хора съ духъ и съ истинско национално възпитание, за да могатъ да отговорятъ на крещящитѣ нужди на българския народъ, отъ една страна, и отъ друга, да могатъ да отговорятъ на повелитѣ на момента.

Една друга много важна функция на министерството е организацията на вноса и износа, която се изпълнява отъ тѣй наречената Дирекция на външната търговия.

Г-да народни представители! На васъ е известно, че въ края на 1935 г. се създаде най-напредъ службата Експортенъ институтъ, затуй защото на българската търговия се поставиха огромни задачи. По-късно се наложи, този Експортенъ институтъ да бжде реформиранъ. Известно ви е, че това Народно събрание на 16 май миналата година въ 47-то си заседание реформира Експортния институтъ и създаде днешната Дирекция на външната търговия. Моята голѣма задача въ днешното заседание е да се спра на тази Дирекция на външната търговия, на нейнитѣ функции, на нейнитѣ постижения и на нейнитѣ, ако мога така да се изразя, дефекти.

Прежде да пристѣпя, обаче, къмъ това, г-да народни представители, азъ искамъ да ви припомня нѣколкото мисли, които съмъ изказалъ въ Народното събрание при говора ми по поводъ учредяването на тази Дирекция на външната търговия, които смѣтамъ, че иматъ връзка съ това, което ще кажа днесъ.

Въ 47-то заседание, когато се създаваше тази дирекция, азъ съмъ казалъ следното: „Колкото и да бжде критикуванъ Експортниятъ институтъ“ — защото той наистина бѣше критикуванъ тогава — „трѣбва да признаемъ, че отъ 1935 г. до днесъ той внесе въ страшното безредие на външната търговия редъ“. Друга мисль, която също така съмъ изказалъ тогава, е: „Вие, г-да,“ — това се отнася до народното представителство — „които ще идвате да плачете за производството на българското село; които ще искате да защитавате труда на българския селянинъ, никога не бива, особено въ експортната търговия, да умалявате частната инициатива“. И друга мисль, която съмъ изказалъ: „Азъ смѣтамъ, че задачата на Дирекцията на външната търговия ще бжде, първо, веднажъ завинаги да снесе отъ обществената сцена голѣмата демагогия, че се експлоатиратъ българскитѣ производители“. Друга моя мисль, изказана тогава, е: „Азъ поддържамъ, че дирекцията тѣй, както ни се предлага, се явява като една необходимостъ на новото време“. И по-нататкъ: „Дирекцията за външната търговия, която се учредява съ настоящия законопроектъ, е една необходимостъ — необходимостъ, отъ една страна, да затвърди престижа на външната ни търговия въ чужбина и, отъ друга страна, да засили довърнето на българския производител, който въ всички случаи трѣбва да знае, че неговото производство по най-късия пътъ ще бжде изнесено по всички краища на свѣта.“ И въ заключение, г-да народни представители, на моята тогавашна речъ азъ съмъ казалъ: „Ние ще трѣбва чрезъ този Експортенъ институтъ, който сега се влива въ Дирекцията на външната търговия, да вършимъ бързо, честно и почтено своята работа; ние трѣбва чрезъ тази дирекция да издигнемъ престижа на производителя; ние трѣбва да се стремимъ съ всичкитѣ възможни срѣдства да догонимъ по най-разумния и най-изпитанъ начинъ ония цени, които ще задоволятъ напълно производителя. Тази Дирекция на външна търговия ще трѣбва да се обслужва отъ дейци, честни български служители, хора, които иматъ понятие отъ търговия, които не живѣятъ съ чиновническия бюрократизъмъ и манталитетъ, но които сѣ пропити съ дълбоко съзнание и чувство за ролята, която играе българскиятъ производител по села и градове, защото наистина очитѣ на българския производител сѣ обърнати къмъ тая дирекция“.

Такива мисли, г-да народни представители, съмъ навѣрлялъ азъ тогава предъ васъ. Сега ще искамъ да се спра подробно на нѣкои функции на Дирекцията на външната търговия, за да видимъ, дали тя наистина е изпълнила не само моитѣ препорѣки, но и много други препорѣки, които се изказаха отъ трибуната на Народното събрание, или не е сторила това.

Г-да народни представители! Ролята на Дирекцията на външната търговия, поради това, че живѣемъ стопански животъ подъ знаменателъ на чисто военна конюнктура, стана много огромна и много тежка. Трѣбва да отбележимъ, обаче, че Дирекцията на външната търговия започна много добре, като се вслуша въ всичкитѣ препорѣки, които се направиха, отстрани масата дефекти, които имаше въ нейната организация, и си постави за задача да бжде нейната дейностъ винаги въ пълна свѣтлина. Азъ трѣбва да подчертая, отъ личнитѣ наблюдения, които съмъ правилъ на дейността на тази дирекция, че наистина на тази дирекция се сложи едно здраво ръководство съ много широкъ опитъ. За нѣколкото месеци, които живѣ Дирекцията на външната търговия, това ръководство се погрижи да постави пълна хармония между износа и вноса. Дирекцията на външната търговия се стремѣше презъ всичкото време да издействува максимални цени за производителя. Тя потърси интервенционната и продажната стойностъ на артикулитѣ, които се изнасяха. Ние имаме нѣколко случая, кждето държавата, не по заслуга на експортторитѣ, можа да реализира доста срѣдства.

Дирекцията на външната търговия се постави въ контактъ съ производители и пласбори и създаде пълненъ редъ при разпределението на контингентитѣ по износа на нашитѣ стоки. Разкриха се твърде много нови пазари и се указаха нѣкои препорѣки на правителството тогава, когато то трѣбваше да защити своята вътрешна стопанска политика.

Това сѣ, г-да народни представители, главнитѣ прояви на Дирекцията на външната търговия. Ние виждаме, че открититѣ пътища се диментираха, че, наприкладъ, нашитѣ стопански отношения съ Съветския съюзъ се активизираха. И въ това направление трѣбва да се изкажатъ пожелания, тѣзи стопански връзки да бждатъ разширени до тѣхнитѣ максимални размѣри. Съ Испания ние не сме въ

много добри търговски връзки — там имаме делегати изпратени — и трябва да изкажем пожелание, тия връзки да се разширят. Както е известно, ние търгуваме главно и най-вече с Германия, за която изнасяме най-големата част от нашите артикули. Тук ние трябва да дадем сега напътствия на Дирекцията на външната търговия — макар да има известни признаци за това — тогава, когато се върши търговията ни с Германия, да се мачи по клиринговата спогодба, която имаме с Германия, срещу нашите стоки да взимаме такива стоки, които действително веднага биха могли да се употребят в нашето народно стопанство, за да могат да раздвижат покупателната и консумативната способност на нашите производители. Искамъ да кажа, че ако трябва да изнасяме единствено първокласните артикули за Германия, който и е необходим, ще трябва да избягнем на първо време да купуваме инвестиции, които може да ни трябва за, не дай, Боже, тежки дни — такива инвестиции ще се мачим да купуваме на дългосрочни кредити — а да купуваме такива уреди и машини, които ще може много бързо, както казах преди малко, и много рационално да използваме в нашия промишлен и стопански живот.

Г-да народни представители! Дирекцията на външната търговия има една много голяма заслуга, каквато Експортният институт не може да постигне. На всички български износители стана ясно, че тй биваха ошетен от известни аварии, каквито претърпяваше българският износ. Тия аварии в миналото се дължеха на недостатъчната организация на службата на Експортния институт в някои чуждестранни центрове, където изнасяме почти всички наши стоки. Управлението на външната търговия тази година организира нашата служба, една в Мюнхен и друга в Одерберг, и за голяма наша радост отбелязват десетки милиони лева аварии през миналата година, които легнаха върху широките плещи на българските производители, тази година ги нмаме. Това е една действителна заслуга на Дирекцията на външната търговия, която по този начин предпази българските производители и българските експортёри от явни загуби.

Г-да народни представители! Снощи, в връзка с това, аз направих в бюджетарната комисия предложение, като получих и съгласието на господа министрите, тази служба от временна да стане постоянна. По предложение на председателя на износителите, обаче, туй предложение пропадна, но аз ще го направя тук, когато му дойде редът, и се надявам, че вие, г-да народни представители, ще интерес на народното стопанство, без оглед на това, кой какъв интерес преследва, ще се съгласите да създадем като постоянна тази служба и се надявам, че идущата година ще получим похвали за това.

Успоредно, г-да народни представители, с нашия износ се развива и вносът ни. Политиката на министерството в това отношение бйше поставена на много здрави основи. Създадох се две вносни централи, едната „Българска търговия“ и другата — „Вносна централа“. Всичките сурови, всичките първостепенни материали минаваха през тйх под непосредствения организиран контрол на българската държава, и ние криво-ляво имаме задоволени, така да се каже, нуждите. Аз, обаче, и снощи говорих в бюджетарната комисия, и тук искамъ да обърна вашето внимание върху това, че лично аз констатирамъ, че в вноската ни търговия има много дефекти. Самият апарат, който я провежда, ми се вижда твърде малък. Ние нмаме онова спокойно време, при което можеше този, който предлага, да бже спокоен, че неговата стока се търси, или пък този, който търси, да може да изчака времето, за да получи по-благоприятни, по-хубави оферти. И снощи в бюджетарната комисия аз казах, че предлагането и търсенето, тйзи два основни лагера, върху които се движи цялата търговия, които са душата и съдържанието на търговията, днес се вече самоизключват, днес такива изчаквания не могат да се допускат. Днес може да бже добър търговец и добър стопанин само онзи, който е повече от всичко предвидлив. И аз смтамъ, че в това отношение ще трябва да организираме специална служба на референти в няколко определени пропускателни пунктове за стоките, където тия референти с дупа, така да се каже, на очите ще трябва да гледат, за да могат да видят, при кои случаи, при кои условия и при какви обстоятелства могат да закупят известна стока, която ще бже полезна за народното стопанство и която, ако я търсим другояче, не можем да я намерим. За да имаме такива лица, ние трябва да им дадем неограни-

чени, да не кажа, но широки права. Искамъ да кажа, на тия функционери в външната и вътрешната търговия да се дадат по-големи права, но от тйх да се искат и по-големи отговорности. Не сторимъ ли това, ние действително ще бюрократизираме тия служби, ще пишем само, ще телеграфираме, обаче нма да имаме абсолютно никакви резултати, от което ще страда нашето народно стопанство.

Г-да народни представители! Малкото време, с което разполагамъ, не ми позволява да разгледамъ надълго и широко този проблемъ, а още по-малко ми позволява да теоретизирамъ. Аз, обаче, искамъ да изтъкна предъ вашето внимание едно мое схващане, което, споредъ менъ, е едно императивно условие в търговията. Ние не можемъ да искаме да правимъ рационална търговия, да защитаваме интересите и на търговци, и на производители, безъ наистина да сложимъ пръста в раната, безъ наистина много обективно да преценимъ условията, при които се развива нашето производство, и, от друга страна, условията, при които се развива нашата търговия. С това мое схващане аз искамъ да ви наведе на мисълта, че ние наистина можемъ да развиемъ нкои служби, които ще се явят в помощ. За активизирането на тази търговия абсолютно е необходимо да създадемъ на функционерите, както казах преди малко, по-големо доверие, да им възложимъ малко по-широки задачи, защото първият период от тази активизирана външна и вътрешна търговия ни дава достатъчно голям кураж, че ние наистина нма да събереме, ако вървим по този път.

Аз нма да искамъ да направя комплиментъ на г-на министра на търговията, защото не обичамъ да правя комплименти и защото съм свикнал да гледамъ действителността право в очите, и аз винаги, когато трябва да кажа нщо лошо, съм го казвал право в очите, а също и когато трябва да кажа заслужено нщо хубаво, съм го казвал. Г-нъ министърът на търговията се оказа много далновиден схващач, много правилно насочи Дирекцията на външната търговия, даде й много здрав импулс, и аз се надявам, ако действително той се ползува от досегашните си съветници и ако наистина привлече и други нови съветници къмъ себе си, ако той наистина знае, както знае, къде има добри приятели на българската външна търговия и ги подири, той наистина ще има удоволствието догодина от тази трибуна да слуша още по-хубави думи за Дирекцията на външната търговия, за нейните чиновници, а успоредно с това и за цялото народно стопанство. Аз не искамъ да отрека личността, която действително играе много голяма роля, поставена днес в един ресор. Ако имаме добри ръководители на Дирекцията на външната търговия, както в всяка друга служба, а най-вече в Дирекцията на външната търговия; ако имаме един добър министър, който винаги се вглежда в образа на държавата, в стопанския образ на тази страна, той винаги ще намери подходящото разрешение на масата комплицирани въпроси, които всеки ден животът слага за разрешение. Тия въпроси се разрешават подходящо и затова тази година е по-активна, отколкото всяка друга.

Председателствуващ Димитър Пешев: (Звъни)

Дончо Узунов: Свършвамъ. 15 минути не съм говорилъ.

Председателствуващ Димитър Пешев: 20 минути говорите.

Дончо Узунов: Свършвамъ. — Г-да народни представители! Толкова за външната търговия.

Трябва да говоря много малко и за минните богатства. Снощи се подчерта, че тази година в това направление ние имаме големи завоевания. Аз направих една препоръка в бюджетарната комисия, искамъ и тук да я направя. Всички по-големи обекти, които неправилно се използват, от което страда народното стопанство, трябва да бъдат иззети от нашата държава. Такава препоръка снощи дадох за солните залежи, каквито имаме в Провадия, които по един безбожен, по един безмислен начин се използват днес. Държавата е вперила вече око там. Тя час по-скоро трябва да направи проучвания, да изземе този грамаден обект, за да улесни българското стопанство и населението с тия залежи, с тия солни богатства, които имаме там.

За професионалното образование аз нма да говоря. Г-нъ министърът каза своите схващания, надявамъ се, че наистина, с куража и разбиранията, които той има, ние

въ края на 1941 г. или въ началото на 1942 г., при разглеждането на идния бюджет, ще разкрием още по-светли страници за професионалното образование, което, според мен, е главната структура, така да се каже, на нашата индустрия, нашите занаяти и нашата промишленост. Срѣдства въ това направление, г-да народни представители, азъ нѣма да препорѣчвамъ.

Бихъ казалъ само нѣколко думи и за ролята на радиото, на пропагандата за вътрешната и външната търговия. Ние всѣкога слушаме по Радио София борсовитѣ цени на този или онзи артикулъ. Ние, обаче, нито единъ пътъ не сме слушали да се направи единъ разборъ на търговията нито единъ пътъ не сме слушали да се направи известна препорѣка. Отъ известно време, г-да народни представители, ние имаме вече и коментаторъ на радио София. Този коментаторъ, по общото убеждение на цѣлѣя български народъ — имамъ смѣлостта да заявя тукъ, безъ да го познавамъ — не е на своето мѣсто. Неговиятъ български езикъ просто е неразбранъ, и азъ чувамъ почти отвѣскъде оплаквания. Направени сѫ внушения предъ съответнитѣ министри. Азъ смѣтамъ, че ролята на този коментаторъ и ролята на радио София е съвсемъ друга. Службата „коментаторъ“ трѣбва да се заеме отъ по-подходящо лице. За вътрешната и външната търговия и за другитѣ цели, които си поставя пропагандата, тамъ трѣбва да се постави друго лице, което да импонира на всички българи, които да слушатъ съ удоволствие, а не всѣки, когато чуе гласа на този коментаторъ на Радио София, да си затваря радиото. (Оживление)

Велизаръ Багаровъ: Това е право. Моля г-на министра на вътрешнитѣ работи да си вземе бележка отъ това мнение, защото той назначава коментатора.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни)

Дончо Узуновъ: Въ времето, съ което разполагамъ, толкова мога да кажа по бюджетопроекта на Министерството на търговията, промишлеността и труда. Най-после, азъ ще кажа, че има ли мѣдра стопанска политика, има ли силна търговия, има силенъ народъ, има могъща държава. (Ръкоплѣскания)

Велизаръ Багаровъ: Браво, Дончо!

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Василъ Чобановъ.

Василъ Чобановъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Предстои ни да разгледаме бюджетопроекта на Министерството на търговията, промишлеността и труда. Въпроситѣ, свързани съ цифритѣ на този бюджетъ, бѣха обстойно разисквани въ бюджетарната комисия. Затова азъ смѣтамъ да гласувамъ тоя бюджетъ, тъй като необходимитѣ суми сѫ предвидени съобразно зачатитѣ, представени на това министерство. Следователно, азъ, като вземахъ думата по този бюджетъ, не я вземамъ да говоря по цифритѣ, а я вземамъ затова, че ми се дава възможностъ да се изкажа по нѣкои отъ проблемитѣ, които интересуватъ най-живо това министерство. Естествено, времето отъ 15 минути, съ което разполагамъ, не ми позволява да засегна основно всички проблеми на това министерство. Затова азъ ще бѣда принуденъ най-бѣгло да засегна само най-палещитѣ въпроси и да направя нѣкои констатации въ връзка съ тѣхъ.

Преди всичко, не можемъ да не констатираме, че Министерството на търговията, промишлеността и труда е едно министерство, което обхваща най-много и най-разнообразни проблеми изъ живота. То боразни съ най-палещитѣ и най-шекотливитѣ въпроси на деня. Въ него сѫ съсредоточени най-главнитѣ проблеми на народното стопанство. То е днесъ сигурно най-важното стопанско министерство. Докато другитѣ министерства иматъ по-ясно опредѣлени сфери на влияние и на действие, въ това министерство проблемитѣ сѫ най-много, най-разнообразни и най-противоречиви. То е министерство на стопанскитѣ противоречия. Въ него сѫ съсредоточени проблемитѣ на труда, отъ него се уоеждатъ отношенията между работника и работодателя, въ него сѫ съсредоточени проблемитѣ на производството и тѣзи на разпореждането — на консумацията, проблемитѣ на вносъ и износъ, проблемитѣ на прехрана и снабдяване и още много други.

Главната задача на това министерство е да координира, да примири тѣзи най-противоречиви интереси въ името на общитѣ интереси на нацията. Отъ тукъ се вижда, колко огромни стопански и социални задачи сѫ сложени предъ това министерство. Ето защо много и голѣми сѫ трудноститѣ, съ които има да се справя.

За добра честъ на нашия уважаемъ министъръ на търговията г-нъ професоръ Загоровъ, трѣбва да признаемъ, че той доста успѣшно се справя въ този лабиринтъ отъ проблеми. Нему не липсватъ нито познания, нито воля за справяне съ тѣзи проблеми. Той има правилно отношение къмъ въпроситѣ. Обаче не трѣбва да изпускаме изъ предвидъ българската действителност. Много начинания на министерството сѫ аарирани отъ основнитѣ дефекти на българската организация. Разрешението на проблемитѣ отъ организационно естество остава самотитно българско, съпроводено отъ всичко характерни български недостатѣци.

Конкретно по задачитѣ на министерството. Една отъ главнитѣ задачи, поставени предъ този ресоръ, е провеждането на така нареченото дирижирано стопанство. Цѣлъ свѣтъ чувствува днесъ нуждата отъ дирижираното стопанство. Ние всички знаемъ какво значи това. То е съгласуване стопанството съобразно нуждитѣ на времето и интереситѣ на нацията. Това съгласуване и нагаждане се ръководи и дирижира отъ държавата.

Но ако това ръководство на стопанството въ държави съ голѣма култура и обществена дисциплина, като Германия, може да бѣде много лесно провеждано, поради силно развитото народно стопанство и поради голѣмата обществена дисциплина, у насъ този въпросъ стои малко поиначе. У насъ това е много по-трудно. Ние често изталаме въ организационни дефекти. Особено силно се чувствува у насъ спѣтничеството на всѣко дирижирано стопанство, именно прѣслѣвната бюрокрация. Ако тази бюрокрация е вредна прѣсѣкѣ за държавния механизъмъ, тя особено е вредна въ стопанския животъ, кѣдето ежедневно трѣбва да се поематъ отговорности и кѣдето тя може да бѣде даже пагубна. Нищо по-вредно за народното стопанство отъ бюрократизма, т. е. отъ формалното, отъ повърхностното разрешение на въпроситѣ. Тукъ това третиране на въпроситѣ може да бѣде много пакъ опасно! Чисто книжовното и формално отношение къмъ стопанскитѣ въпроси не е достатъчно. Необходимо е повече практицизъмъ при разрешаване на всички стопански проблеми.

Крайно време е да се взематъ мѣрки за борба съ тази болестъ на държавния механизъмъ. Това е прогресивенъ параличъ на държавния организъмъ. Ако не можемъ да го премахнемъ, то поне да се постараетъ да го спреме. Шомъ като държави съ по-голѣма култура и по-развито стопанство отъ насъ сѫ принудени да взематъ мѣрки за борба съ тая болестъ, какво остава за насъ? Още повече, че българинътъ има унаслѣдена склонностъ къмъ бюрократизъмъ отъ времето преди освобождението. Даже държави съ най-силно развито дирижирано стопанство, каквато е Русия, също така страдатъ много отъ бюрократизъмъ. И тамъ този бюрократизъмъ често е класиранъ като вредителство и е прѣслѣванъ най-жестоко.

Повдигамъ въпроса за бюрократизма специално при разискванията по този бюджетъ, защото не много отдавна бѣхъ свидетелъ, заедно съ мнозина отъ васъ, на единъ примѣръ на българска бюрокрация. Думата ми е за борбата между дветѣ държавни администрации — мини „Перникъ“ и държавнитѣ железници. Тѣзи две държавни администрации при третиране на въпроситѣ, свързани съ въглищната криза, ги разглеждаха, като чели това сѫ въпроси между две отдѣлни държави. А това нѣщо може да бѣде само гибелно за държавното стопанство.

Проблемитѣ, които се поставятъ предъ Министерството на търговията, изпѣкватъ ежедневно. Ние виждаме, че то се намира въ процесъ на реорганизация и нагаждане къмъ въпроситѣ на новото време, специално къмъ въпроситѣ на военното стопанство. Особено съ закона за регулиране на ценитѣ и осигуряване на снабдяването и съ закона за гонжданската мобилизация ние натоварихме тоя министерство съ голямитѣ задачи: проблемитѣ на снабдяването и прехраната, проблемитѣ на ценитѣ, които сѫ едни отъ най-важнитѣ и най-шекотливитѣ въ днешно време.

Какво е направило министерството въ тази областъ?

Трѣбва да признаемъ, че министерството полага голѣми усилия да се справи съ тѣзи въпроси. Направени бѣха доста опити. Много отъ тѣхъ, следъ известни коекции, макаръ и набързо поведени, дадоха добри резултати. Смѣтамъ, че днесъ вече въпросътъ за прехраната и снабдяването е правилно поставенъ. Предпозититѣ мѣрки съ прѣминаването отъ личното запасяване къмъ общественото запасяване, колкото и бързи и спорове да предизвикаха навремето, трѣбва да показватъ, че дадоха своитѣ много задоволителни резултати. Прѣти всичко получи се едно чувство на сигурностъ по отношение запасяването и прехраната, което, отъ друга страна, внесе успокоение средъ обществото. Единствено изталанитѣ на първо време бързи и противоречиви мѣрки бѣха, които подбиваха вѣрата на

народа въ тях. Сега, обаче, трѣбва да констатираме, че и въ тоза отношение положението е промѣнено и се забелязва едно успокоение.

Другъ отдѣленъ и важенъ въпросъ е тоя за скѣпотията и за покачването на ценитѣ. Азъ не съмъ отъ тѣзи, които смѣтатъ, че спекулата не е една отъ причинитѣ за покачването на живота. Спекула е имало и има Борбата срещу нея трѣбва да се води и се води. Тази борба трѣбва да се води съ твърдостъ и строгостъ. Ние, обаче, бихме били крайно едностранчиви, ако смѣтаме, че главно спекулата е, която предизвиква покачването на ценитѣ. Не, г-да народни представители. Има и други, много важни обективни причини, които предизвикватъ това покачване. Тия причини лежатъ въ нарушенитѣ международни търговски отношения, въ нарушенитѣ и затруднени търговски връзки съ чужбина, а сѣщо така въ силното покачване ценитѣ въ чужбина. Ние трѣбва да признаемъ, обаче, че мъркитѣ, които се взеха срещу спекулата, дадоха своитѣ резултати. Покачването у насъ бѣше забавено. Сравнително другитѣ страни, у насъ има най-слабо покачване на ценитѣ, достигашо до 18%, когато въ наши сѣседни и други близки и далечни страни индексътъ на покачването е 50-60%. При проблемата за ценитѣ ясно изпъкватъ противоречивитѣ интереси на производителя-земедѣлецъ и консуматора. За да запазимъ и подобримъ покупателната сила на селото, ние сме принудени да се стремимъ къмъ по-високи цени на земеделскитѣ произведения, а, отъ друга страна, се мѣчимъ да дадемъ сѣщитѣ произведения на по-низка цена на консуматора. Това е сѣщо така една отъ голѣмитѣ проблеми на министерството. Това голѣмо противоречие между интереситѣ на производителя и консуматора оправдава съществуването на Дирекцията за храноизносъ съ нейнитѣ многобройни монополи. И тукъ, обаче, българската организация прояви своитѣ дефекти. Иначе не може да си обяснимъ, защо ние бѣхме принудени дълго време да ядемъ хлѣбъ, съ вкусъ на мухълъ. Нужно е, прочее, повече практицизмъ, способностъ и контрола въ това отношение.

Сѣщото би могло да се каже и по отношение на новия примѣсъ на брашната, новата диаграма на брашната. И тукъ е необходимъ строгъ контролъ отъ органитѣ, които сѣ натоварени да провеждатъ, да съблюдаютъ тази диаграма.

Единъ другъ въпросъ е въпросътъ за даване печалби на Дирекцията за храноизносъ. Азъ смѣтамъ, че трѣбва да се избѣгватъ, че не е умѣстно да се търсятъ голѣми печалби.

Още много проблеми има, които сѣ поставени предъ Министерството на търговията и съ които то има да се справя.

Една отъ най-важнитѣ проблеми, обаче, е тази за съгласуването на интереситѣ между труда и капитала. Въ това отношение азъ смѣтамъ, че отъ правителството се провежда едно социално схващане, съ което нашата държава справедливо може да се гордѣе. Нашето трудово законодателство е едно отъ най-модернитѣ. Съ приетитѣ отъ насъ въ последно време закони въ тая областъ ние допринасяме още повече за подобренито на условията на труда. Обществениитѣ осигуровки сѣ една отъ основитѣ на днешната модерна държава. Разбира се, паралелно съ покаранитѣ мѣропоиятия, въ тази насока трѣбва да се работи и за повдигането на морала и за превъзпитаването на нашия народъ, особено на тѣзи, които се ползватъ отъ облагитѣ на социалнитѣ закони. Необходимо е голѣмо съзнание за значението на тѣзи закони.

Къмъ Министерството на търговията спадатъ и проблемитѣ на вноса и износа, но поради краткото време, съ което разполагамъ, азъ не мога да се занимая сега съ тѣзи проблеми. Проблемитѣ на Министерството на търговията личатъ и отъ граматния бюджетъ на това министерство, който заедно съ тоя на подведомственитѣ му автономни учреждения — мини „Перникъ“ и Дирекцията за храноизносъ — възлиза надъ единъ милиардъ лева, което говори ясно за голѣмата стопанска важностъ на това министерство.

Въ днешнитѣ изключителни времена, когато се гради новото въ свѣта, много отъ това ново въ областта на нашето стопанство ще излѣзе именно отъ това министерство. Затова е нужно ние да го организираме съобразно духа на новото време. Азъ смѣтамъ, че въ това отношение не липсватъ идеи на г-на министра на търговията.

Съ това, г-да народни представители, азъ завършвамъ. (Ръкоплѣскания)

Председателствуващъ Димитѣлъ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Тодоръ Поляковъ.

Тодоръ Поляковъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Сложениятъ на дневенъ редъ бюджетопроектъ на Министерството на търговията, промишлеността и труда ми дава възможностъ да разгледамъ нѣколко проблеми, които сѣ свързани съ службитѣ на това министерство.

На първо мѣсто, вие четете въ бюджетопроекта, че се предвижда едно Главно комисарство по снабдяването, което си поставя за основна задача да осигури снабдяването на нашата страна съ предмети отъ първа необходимостъ и да регулира ценитѣ. Г-да народни представители! Тази служба, безспорно, е необходима, тя се налага. Въпросътъ, който се слага, е: какъ тя трѣбва да бѣде организирана, какъ тя трѣбва да бѣде отправлявана. Защото скѣпотията у насъ, както въ всички страна, воюващи и невоюващи, се извънредно много чувствува отъ широкитѣ народни маси. Войната взема не само човѣшки жертви, тя прави и материални разрушения; войната нарушава и прекъсва редовнитѣ връзки между отдѣлнитѣ народи и това докарва до стопанска стагнация, нередовна размѣна на стокитѣ, което води неминуемо до скѣпотия.

Г-да народни представители! Азъ ще ви дамъ нѣколко цифри, за да видите какъ е посѣпвалъ животътъ въ нашата страна отъ 1939 г., отъ началото на войната, досега. Отъ тия цифри вие ще се убедите, че скѣпотията е расла прогресивно, безъ да е имало обективни условия за това. По-нататъкъ ще искамъ да подчертая, че посѣпването не е въ този процентъ, въ който уважаемиятъ г-нъ министъръ на търговията преди известно време каза тукъ, защото даннитѣ, които ни дава нашата официална статистика, специално месечнитѣ статистически известия, показватъ едно много по-голѣмо посѣпване, отколкото бѣ казано тукъ. Ако вземемъ 1926 г. за база, следъ която година имаме значително поевтиняване на живста, особено на земеделскитѣ произведения и на нѣкои индустриални предмети въ нашата страна, отъ 1939 г. насетне ние имаме едно постоянно посѣпване, бихъ казалъ, ежемесечно съ по нѣколко процента. Така, хранителнитѣ продукти отъ растителенъ произходъ, въ сравнение съ 1926 г., презъ 1939 г. сѣ посѣпнали 60 пункта; презъ януарий 1940 г. тѣ ставатъ 61 пункта, а презъ септемврий тѣ стигатъ до 79 пункта, или общо — за да не цитирамъ подробно — ние имаме посѣпване въ продължение на една година сѣдно съ 16 пункта, или съ 22%. Това сѣ продукти, които въ голѣмата си частъ се произвеждатъ въ нашата страна и за които обективни условия за посѣпването имъ нѣма, защото нито надницитѣ на работницитѣ, които работятъ, сѣ увеличени до такава степенъ, нито ценитѣ на суровитѣ материали даватъ основание за такова повишение на ценитѣ.

Г-да народни представители! Ще се спра само на нѣколко отдѣлни продукти, за да видите колко е чувствително посѣпването на хранитѣ отъ животински произходъ, продавани на едро: презъ 1939 г. 1 кгр. говеждо месо е струвало 18 л., свинско месо — 25 л., масъ — 32 л., масло — 50 л., сирене — 21 л., яйца, една касъ — 2.547 л.; на месецъ септемврий 1940 г., споредъ официалнитѣ известия на Дирекцията на статистиката, имаме едно посѣпване съответно отъ 11, 14, 17 и 19% върху ония цени, които сѣ имали тия предмети презъ 1939 г. Текстилнитѣ произведения сѣ посѣпнали, както следва: вълната съ 43%, вълненитѣ преди сѣ 46%, памучнитѣ преди сѣ 68%, вълненитѣ платове съ 34%, хасето съ 8%, басмата съ 14% и т. н. Ето процентното посѣпване на нѣколко по-важни артикули отъ 1939 до 1940 г.: оризътъ е посѣпналъ съ 19%, солта съ 11%, сапунътъ съ 37%, олиото съ 50%, газътъ съ 33%, маслото за ядене съ 45%, макаронитѣ съ 33%, яйцата съ 66%, гьонътъ съ 43%, луксознитѣ кожи съ 120% и т. н., а платоветѣ — сѣдно съ 25—31%.

Това е за ценитѣ на едро, а за ценитѣ на дребно, по които стокитѣ стигатъ до консуматора, увеличението е много по-голѣмо. При това посѣпване на предметитѣ отъ първа необходимостъ поставя се въпросътъ, какви сѣ работническитѣ заплати, чиновническитѣ заплати, какъвъ е изобщо доходътъ на населението, за да може то да се справи съ посѣпването въ живота. Споредъ Дирекцията на статистиката, сѣдната годишна заплата на работницитѣ презъ това време се е покачила на 9.400 л. годишно. Въ тая сума влизатъ и 15% увеличение, което се даде. Относно чиновническитѣ заплати, отъ официално мѣсто, отъ речта на г-на министра на финанситѣ, чуваме, че отъ 127.000 души чиновници въ България до 2.500 л. месечна заплата получаватъ 110.000 и само 17.000 души получаватъ заплата надъ 2.500 л. Въ България има 52.000 пенсионери, отъ които 20% получаватъ пенсия отъ 500 до 2.000 л. месечно, като 21.932, или 42%, получаватъ пенсии до 1.000 л. месечно. Ясно е, че доходитѣ, които иматъ широкитѣ маси — не говоря за се-

лянитъ, но и тѣ не сѣ по-добре — сѣ много по-малки отъ необходимия екзистенцъ-минимумъ. Споредъ месечнитѣ статистически данни, за издръжката на едно сръдно по численостъ семейство необходимиятѣ екзистенцъ-минимумъ е 27.000 л. годишно. Азъ смѣтамъ, че тази сума е недостатъчна, но и да я приемемъ, пакъ минималната сума, съ която трѣбва да разполага едно семейство, чиста отъ всѣкакви данъци къмъ държавата, трѣбва да бѣде 2.300 л. месечно. Като се спаднатъ отъ годишнитѣ доходи на широкитѣ трудови слоеве данъцитѣ, които плащатъ, които не сѣ по-долу отъ 20—30%, вие виждате картината.

Очевидно, г-да народни представители, ние имаме работа тукъ съ една отворена ножица вече между податнитѣ сили на нашия народъ и скѣпотията, която вилѣе. Тая ножица все повече и повече се разтваря и стига до нѣщо, което е вече непопосимо. Сресу тая беда — скѣпотията — трѣбва да се взематъ мѣрки.

Но независимо отъ това ние виждаме, че у насъ известни предмети липсватъ съвсемъ отъ пазара. Тѣхната липса е съвършено неоправдана. Това е резултатъ не толкова на общи вътрешни и външни обективни причини, колкото на една неуредина и лоша разпоредителност. Напримѣръ, вие знаете, че у насъ липсватъ вѣглища. Въ България отъ вѣглища и отъ дърва повече нѣма. Неотдавна една делегация, или една група екскурзанти депутати отиде въ минитѣ „Перникъ“ Ние очаквахме тукъ да чуемъ, че ще се направи докладъ по въпроса за липсата на вѣглища. Направиха се до г-на министра на търговията маса запитвания, азъ направихъ интерпелация за скѣпотията и спекулата, но на нито едно отъ тѣхъ азъ не чухъ отговоръ. Защо?

Г-да народни представители! Тукъ често се приказва за бюрократизмъ, за това, че известни ресори сѣ въ постоянно противоречие едни съ други, че нѣма разбирателство между службитѣ, че нѣма изобщо взаимна услужливост и пр. Разправятъ, че минитѣ „Перникъ“ били въ постояненъ конфликтъ съ органитѣ при Министерството на желѣзницитѣ по въпроса за отпушане на вагони. Азъ питамъ: докога ще се тѣри това положение? Не чувствувате ли, че вече се прекари? Въ голѣмитѣ градове има маса случаи на нещастия. Вземете, да кажемъ, гр. Пловдивъ, кждето сега имаме и наводнение. Не е достатъчно да отидемъ да констатираме наводнението, да го видимъ и да се фотографираме. Трѣбва да се взематъ бързи и належачи мѣрки. Гражданитѣ тамъ нѣматъ вѣглища, за да си изгубатъ наводненитѣ къщи и покѣщнина, въ които сега не може да се живѣе. Главното комисарство по снабдяването трѣбва да бѣде организирано по такъвъ начинъ, че да може да отговори на нуждитѣ на момента.

Но какви мѣрки трѣбва да се взематъ, за да може действително да се отговори на голѣмитѣ нужди въ връзка съ посѣкването? На първо мѣсто, азъ смѣтамъ, че у насъ трѣбва да стане съотвѣтно измѣнение на всички колективни договори, трѣбва да стане съотвѣтно увеличение на размѣра на получаванитѣ заплати, пенсии и помощи съ огледъ то да отговаря на промената въ посѣкването на живота. Ако у насъ имаме сръдно посѣкване на живота — около 45%—35% е официалното — за 72 продукта, трѣбва да имаме съотвѣтно повишение на заплатитѣ, на пенситѣ, на надницитѣ и на всички помощи, кито се даватъ на безработни и други. Пропустнахъ да ви кажа, че презъ последнитѣ години у насъ има една извънредно голѣма смъртностъ между чиновници и пенсионери. Така, напримѣръ, докато презъ 1930—1932 г. пенсионеритѣ сѣ давали 25 на хиляда смъртностъ, днесъ смъртността между тѣхъ е надхвърлила 30 на хиляда. Това се дължи безъ друго на систематическо изгладяване, на систематическо непосѣкване най-необходимитѣ нужди.

Г-да народни представители! Ако ще се създава Главно комисарство за снабдяването, то трѣбва така да бѣде организирано, че да може действително да отговори на нуждитѣ на маситѣ, като неговитѣ и на органитѣ му служби и действия бждатъ подъ непосредствения контролъ на самитѣ нуждаещи се.

Г-да народни представители! Необходимо е да се измѣни основно законътъ за осигуряване снабдяването и регулиране на ценитѣ. Споредъ тоя законъ, при Главното комисарство заседава една комисиия, която има задачата да определя ценитѣ. Тази комисиия се състои предимно отъ хора, които иматъ интересъ да се повишаватъ ценитѣ. Тамъ сѣ индустриалци, търговци, едри заналчии, представители на търговско-индустриалнитѣ камари и, нека кажа, има единъ представителъ на Българския работнически съюзъ, както и такъвъ на Общия съюзъ на българскитѣ земеделски кооперации, обаче болшинството отъ състава на тая комисиия, която може би се събира отъ дъждъ на снѣгъ, воглаве сѣ

главния комисаръ, който организира прехраната, сѣ хора, които изхождатъ и представляватъ предимно ония сръди, които иматъ интересъ отъ повишение на ценитѣ. И нека не ви се види чудно, ако ви кажа, че у насъ по-бързо се повишаватъ ценитѣ на едро, отколкото ценитѣ на дребно, защото, изглежда, извънредно много сме чувствителни къмъ интереситѣ на индустриалци и едри производители. Знаете какъ се бърза, когато трѣбва да се увеличатъ дадени цени, а колко сме бавни, когато тѣ трѣбва да бждатъ намалени. Това почти не става.

Най-после, трѣбва да се отиде до едно по-системно организиране на производството и на размѣната. Необходимо е да се отиде въ известни области по отношение на предметитѣ отъ първа необходимостъ до едно държавно кооперативно монополизирано производство; трѣбва въ дадени области да бѣде засилено производството; трѣбва да бѣде проведенъ по-голѣмъ контролъ върху пласмента на стокитѣ и пр. Изобщо азъ смѣтамъ, че комисарството трѣбва да бѣде така организирано, че да се чувствуватъ непосредствениятъ контролъ на самитѣ нуждаещи се, да се чувствуватъ контролтѣ на самото население.

Г-да народни представители! Второ нѣщо, на което азъ искамъ да спра вашето внимание, това е Дирекцията на външната търговия. Ето една дирекция, която трѣбва да съществува. Но тази Дирекция на външната търговия трѣбва да бѣде устроена по начинъ такъвъ, че да защитава не само интереситѣ на износителитѣ-търговци, но да бѣде една дирекция, която да представлява и да защитава преди всичко интереситѣ на производителитѣ.

Въпросътъ за ценитѣ на нашитѣ земеделски произведения е много голѣмъ. Ако е вѣрно, че въ България 83% отъ населението е земеделско, производително население, въ такъвъ случай трѣбва да кажемъ, че основата на нашия националенъ доходъ е земеделието. Справедливо се казва, че ако искаме да подобримъ благосъстоянието на народа, трѣбва да повдигнемъ преди всичко благосъстоянието на нашия земеделецъ-производителъ. Е добре, г-да народни представители, Дирекцията на външната търговия се занимава съ следнитѣ нѣща, безспорно нужни, но които абсолютно не сѣ достатъчни: пропагандиране на нашитѣ стоки, печатане на различни алманаси, брошюри, диагоами, атласи и пр. за странство, проучване на пазари, участие въ панаири, устройване на изложбени палати, посѣкване на чужди представители, които идватъ въ България да купуватъ, и пр.

Но, г-да, единъ голѣмъ въпросъ остава откритъ. Това е въпросътъ за ценитѣ на земеделскитѣ произведения, за минималнитѣ цени на земеделскитѣ произведения, които цени трѣбва да бждатъ достатъчни, за да може нашиятъ селянинъ да посрещне най-необходимитѣ си нужди. И какво виждаме? Нашиятъ селянинъ-производителъ е плячка на търговския капиталъ, както вътре, така и вънъ. Нашата статистика ни дава данни за това. Наскоко директорътъ на Съюза на популярнитѣ банки, г-нъ Палазовъ, даде статистика, че нашитѣ земеделски произведения, които се изнасятъ въ странство, иматъ едно посѣкване отъ преди войната и сега сѣ 0.7%. Този процентъ въ официалнитѣ известия на Дирекцията на статистиката е даденъ въ размѣръ 5-10%. Колко е увеличението, г-да народни представители, на стокитѣ, които ние получаваме предимно отъ Германия, защото днесъ ние сѣ ней търгуваме? Увеличението на стойността на индустриалнитѣ произведения, които ние получаваме отъ Германия, пакъ споредъ официалната статистика, е 53% сръдно, а има стоки, каквито сѣ разнитѣ машини и др., посѣкнали сѣ 80, 120, 300%. Ако държавата е тази, която посѣквичи при сключване на сдѣлките съ Германия и чрезъ Дирекцията за външна търговия определя ценитѣ, и ако имаме работа съ една приятелска страна, защо става това, защо нѣма правилно съотношение между ценитѣ на нашитѣ земеделски произведения и на стокитѣ, които внасяме отъ Германия? Ето единъ въпросъ, на който трѣбва да се погледне съ сериозностъ.

Г-да народни представители! Азъ искамъ да взема погледъ отъ това, за да ви кажа за една скорошна сдѣлка между Германия и България, която се оповести. Това е сдѣлката за продажбата на нашитѣ тютюни въ Германия. Съобща се въ пресата, че ценитѣ на тютюнитѣ реколта 1940 г. ще се увеличатъ сѣ 10%, въ сравнение съ миналата година. Каза се, че тази сдѣлка е била много благоприятна за насъ. Позволете ми да кажа, безъ да желая да засѣгамъ нѣкого, че тази сдѣлка не е благоприятна за нашата страна. Азъ имахъ случая да прочета самия договоръ. Преди всичко цената не е увеличена повече отъ около 5% отъ сръдното кайме, което се получава между тютюнитѣ, които сѣ купувани миналата година отъ тритѣ германски

фирми „Рейсма“, „Австрия“, „Брикман“ и другитѣ български фирми, безъ Българската земеделска и кооперативна банка. Сръдното кайме на тѣзи фирми не е било повече отъ 39 л., докато сръдното кайме на Българската земеделска и кооперативна банка миналата година бѣше 47 л. Сега при изчисление селскитѣ цени, които ще се платятъ за нашитѣ тютюни, не ще се има предвидъ каймето на Земеделската банка, а ще се има предвидъ сръдното кайме на тѣзи три германски фирми и частнитѣ фирми, които сѣ купували тютюни въ България.

Министъръ д-ръ Славчо Загоровъ: Това не е вѣрно.

Тодоръ Поляковъ: Ще обясните. — Вѣрно ли е, г-не министре, че съ 10% се увеличава цената, или е вѣрно, че въ договора е казано: около 5% надъ сръдното кайме на тѣзи цени, за които споменахъ? Ако това е вѣрно, то значи, че е вѣрно това, което азъ твърдя.

Тази сдѣлка не е благоприятна за насъ и по друга причина, защото въобще цената на тютюна за нашия земеделецъ струва много повече. Тютюноотгровците ви дадохъ изчисления. Въ в. „Тютюнопроизводител“, органъ на тютюнопроизводителитѣ въ България, азъ чета, че за производството на 1 кгр тютюнъ сѣ необходими 9 работни часа. Необходими сѣ още 28 л. парични разности. Това прави 78 или 88 л. на килограмъ, ако вземете сръдна заплата 50 или 60 л. на день. Какъ може да дадете тогава 42 или дори 47 л. на нашия производител, колкото се даде миналата година сръдно отъ Българската земеделска и кооперативна банка?

Велизаръ Багаровъ: Тогава да развалимъ договора!

Тодоръ Поляковъ: Ако това е така, не бихме ли бити ние въ правото си да кажемъ на тѣзи германски фирми, на тѣхния представителъ у насъ — най-после, позволете да кажемъ това тука — щомъ ние увеличаваме цената на вашитѣ стоки съ 53% сръдно, а има поскупване и съ 80, 120 и 300%, защо не повишите съответно и нашитѣ произведения, които купувате? Нашитѣ сѣ поскупнали най-много 5%, а вашитѣ сръдно 53%. Има ли равенство? Нѣма равноправностъ въ договоритѣ.

Не само това. Съ този договоръ е забранено на Българската земеделска и кооперативна банка да се явява като купувачъ на тютюни. Споредъ този договоръ, тютюновитѣ кооперации ще доставятъ само 5 милиона килограма, а всичко друго ще го доставятъ частнитѣ фирми. Споредъ този договоръ, кредитирането на българскитѣ търговци, които ще купуватъ, ще бѣде пакъ съ българската държава. И азъ поставямъ въпроса: ако българското правителство, което сключва този договоръ, ще кредитира тютюновитѣ фирми, които ще купуватъ отъ производителитѣ, вачо то не постави на германското правителство само тази стока? Защо Земеделската банка не вземе участие въ тази сдѣлка? Защо печалбитѣ отъ 7—8 л. на килограмъ, които сѣ неизбѣжни за тютюноотгровците, не отидатъ въ ръцетѣ на тютюнопроизводителитѣ? Това сѣ 150.000 тютюнопроизводителни семейства, които съставляватъ едно население отъ 750.000 души. Въ България може да пострадатъ стотина души търговци — нека пострадатъ — но и тѣ нѣма да пострадатъ. Държавата трѣбва да предпочете интереситѣ на 750.000 производители.

Ето защо азъ казвамъ, сдѣлката, която е сключена, не е въ интереса на българскитѣ производители. Азъ соча това само като примѣръ. Моята мисль е, че Дирекцията за външна търговия трѣбва да има предназначение да защитава интереситѣ на производителитѣ. Тази дирекция, за да бѣде дирекция на мѣстото си, трѣбва въ управлението ѝ да участвуватъ и производители, които най-добре могатъ да се грижатъ за своитѣ интереси, защото най-добре ги разбиратъ. Тя трѣбва да бѣде дирекция не само на износителитѣ-търговци, но и на производителитѣ.

Г-да народни представители! Дирекцията за външна търговия трѣбва да има едно специално отдѣление, което да има за своя задача да опредѣля минималнитѣ цени. Има действително издадено едно окръжно, въ което се предвиждатъ санкции по административенъ редъ да се отнематъ разрешителнитѣ за износъ, ако единъ търговецъ купува дадена стока на много ниска цена, но това не е достатъчно. Когато днесъ имаме търговия, която се води между държави, при която ценитѣ се опредѣлятъ отъ представители на държави, ние можемъ да опредѣлимъ точната цена на даденъ артикулъ за производителя. Щомъ, ще знаемъ, примѣрно, колко ще се продаде гроздето и тютюнътъ въ Германия, ние можемъ да кажемъ на купувачитѣ: ще купите гроздето и тютюна отъ производителя на такива и такива минимални цени.

Най-сетне, всички говорите за дирижирано стопанство. Ето ви дирижирано стопанство. Но дирижирано, дирижирано, а щомъ се дойде да бѣждатъ дирижирани други — тия, които дирижиратъ търговията въ нашата страна — тогава вече сме противъ дирижирано стопанство. Думата ми е, г-да народни представители, че ние имаме възможностъ сега да опредѣлимъ и печалбата на износителитѣ, така казвате, че било въ Германия, съ която обичате да се хвалите.

Велизаръ Багаровъ: Кажете за свинитѣ, които се изнасяха въ Русия.

Тодоръ Поляковъ: Ето ви единъ случай да подражавате на Германия.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) За вършетете!

Тодоръ Поляковъ: Г-да народни представители! За вършвамъ съ този въпросъ, като казвамъ, че е необходимо Дирекцията за външната търговия да си постави за задача да защитава интереситѣ не само на износителитѣ, но и на производителитѣ, защото тѣ сѣ основата на нашето национално стопанство, на нашия народъ.

Г-да народни представители! Съ две думи искамъ да се спра и на Дирекцията за организиране на професиитѣ. Позволете да ви кажа, че тая дирекция, изобщо цѣлятъ този институтъ за организиране на професиитѣ, е единъ институтъ, който съществува противно на нашата конституция и е незаконенъ, защото професионалнитѣ, икономическитѣ и политическитѣ организации споредъ нашата конституция сѣ свободни. Тая дирекция, така да се каже, е единъ анахронизъмъ, отъ гледището на нашата конституционно-парламентарна система.

Г-да народни представители! Какви сѣ поредкитѣ тамъ? Азъ искамъ да се спра на този въпросъ. Въ тая Дирекция за организиране на професиитѣ ставатъ нередни работи. Въ нея се назначаватъ ръководители лица, които нѣматъ нищо общо съ професиитѣ — разни протежета си предлагатъ услугитѣ.

Велизаръ Багаровъ: Тебе ли да назначатъ?

Тодоръ Поляковъ: Въ професионалнитѣ организации — убийтъ всѣкакъвъ организационенъ животъ. Никакви интереси на професиитѣ, на работничитѣ, на хората, които сѣ организирани въ съответнитѣ професионални съюзи, не се застъпватъ тамъ. И азъ ще ви кажа, че откакъ се създаде тая Дирекция за организиране на професиитѣ, ние имаме едно систематическо и постоянно падане на надничитѣ, изобщо имаме влошаване на положението на работничитѣ.

Борисъ Поповъ: Това не е вѣрно.

Велизаръ Багаровъ: Невѣрни работи приказва. Ама работа! Той си приказва, както му дойде на ума.

Тодоръ Поляковъ: Презъ 1934 г. работничитѣ сѣ получавали сръдно 8-10 л. на часъ. Идете да провѣрите и да опровергате статистиката. Презъ 1938 г. когато имаме принудително организиране на професиитѣ, работничитѣ получаватъ сръдно по 7-5 л. на часъ. Текстилниитѣ и други работници сѣ получавали на часъ презъ 1934 г. по 5-38 л., а въ 1938 г. — 5-13 л.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) За вършетете!

Тодоръ Поляковъ: Завършвамъ.

Борисъ Поповъ: Недейте забравя, че преди да сключаватъ тия организации, имаме надници по 5-10 л., а днесъ има по-голямъ надници. Не бива така да приказвате. Истината трѣбва преди всичко да казвате.

Тодоръ Поляковъ: Вие сте платенъ човѣкъ на Българския работнически съюзъ, не Ви прилича да се прекъсвате.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни)

Тодоръ Поляковъ: Г-да народни представители! Сръдната годишна заплата на работничитѣ, намиращи се подъ голѣмитѣ грижи на тия, които ги организиратъ принудително, е 8.168 л. годишно, а ние имаме, както ви казахъ преди малко, екзистенцъ минимумъ за издрѣжка отъ 27.000 л. годишно на едно семейство. Ние имаме едно

увеличение отъ 2—3% на някои работнически заплати, безъ 15%, които се дадоха поради поскъпването, а имаме отъ 1936 г. насамъ 45% поскъпване на живота.

Председателстващ Димитър Пешевъ: (Звъни) Свършете!

Тодоръ Поляковъ: Заключение то ми, г-да народни представители, е, че този начинъ на принудително организиране на работниците чрезъ Дирекцията за организиране на професитъ и професитъ, но влоши тяхното положение, като даде възможност на работодателитъ, на тия, които държатъ сръдствата за производство, да засилятъ своята експлоатация, да влошатъ трудовитъ условия и т. н. Необходимо е да се даде възможност на работниците, които сѫ организирани въ разнитъ съюзи, да си управляватъ сами съюзитъ, да иматъ по-голяма възможност да се погрижатъ сами за своето положение и да се борятъ за по-носенъ животъ.

Борисъ Поповъ: Нѣма насила организирани работници.

Тодоръ Поляковъ: Тия, които сѫ организирани отъ васъ, нѣматъ никога право на гласъ. Азъ ще ви кажа, че делегатитъ, които се избиратъ на 25 души единъ, никога не сѫ викани. Забранени сѫ дори конгреситъ на разнитъ професионални организации.

Председателстващ Димитър Пешевъ: (Звъни) Свършвайте!

Тодоръ Поляковъ: Азъ ще ви кажа по-нататъкъ, ако ми се даде възможност да продължа, че изобщо съ тая Дирекция за организиране на професитъ се гони една единствена реакционна целъ: да се насажда новиятъ курсъ на управлението, който нѣма нищо общо съ волята на българския народъ. Тя има една единствена целъ: да се убие волята и възможността на работническото да води борба. (Ръкоплъскания отъ някои народни представители).

Велизаръ Багаровъ: Защо не кажешъ за доставката на свини въ Русия? Не ти изнася.

Тодоръ Поляковъ: Качи се на трибуната ти да го кажешъ, за за ти отговоря!

Коста Божиловъ: (Къмъ приобщенитъ народни представители) Кажете какъ се избиратъ председателитъ на работническитъ поддѣления? (Възражения)

Председателстващ Димитър Пешевъ: (Звъни) Има думата народниятъ представителъ г-нъ Минчо Кавачевъ.

Минчо Ковачевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Смѣтамъ, че въ времето, което преживяваме, по-добре ще бѣде да се занимаваме съ конкретни препорѣки по далени въпроси, отколкото да приказваме общи фрази. Малкото време, което имамъ на разположение, не ми позволява да изнеса всички свои препорѣки. Азъ ще се спра само на единъ-два или три въпроса.

Искамъ да занимамъ почитаемото Народно събрание, първо, съ въпроса за захарта. Смѣтамъ, че въпросътъ за захарта е много сериозенъ. Съ неговото разрешение се допринася за разрешаването на нѣколко проблеми: проблемата за безработицата въ селото, проблемата за промишлеността, социалната проблема за прехраната на населението, проблемата за създаване на нови индустрии въ страната и т. н.

Неотдавна тукъ единъ отъ нашитъ колеги изнесе, че при ограничената консумация на захарта въ Германия се давали 250 грама захаръ на глава и, въпрѣки това, германскиятъ народъ не роптаелъ, а понасялъ този режимъ. Това значи 12 кг. на глава въ годината, или за българското население къмъ 75—80 милиона килограма, докато ние безъ ограничение, безъ роптание консумираме само 30 милиона килограма. Отъ тамъ трѣбва да си зададемъ въпроса: дали захарта не ни харесва, или между българския народъ има много диабетици? Нито едното, нито другото. Има трето нѣщо, което е причина за това — недостъпността, високата цена на захарта. И действително, ако съ една надница въ Германия се купува 7 кг. захаръ, въ Белгия — 8 кг. захаръ, въ Чехия се купува 5 кг. захаръ, въ България съ една работническа надница едва може да се купи единъ и половина кг. захаръ. Причината не сѫ диабетицитъ, не е лошиятъ вкусъ на захарта, причината е недостъпността ѝ.

Но азъ искамъ да започна въпроса за захарта малко по-отдалечъ. Г-да народни представители! Единъ декаръ цвекло изисква 20—22 надници за обработване. Тия 20—22 надници на декаръ поглъщатъ до голѣма степенъ скритата безработица въ селата. Въ ония села, гдето се сѣе цвеклова култура, за малоимотнитъ селяни, безспорно, нѣма да има гладъ. Защото, ако единъ декаръ цвекло иска 22 надници, единъ декаръ жито иска само 5 надници. Единъ декаръ цвекло дава на фиска 3.500 л., защото производството отъ единъ декаръ е около 250 кг. захаръ, а акцизътъ на захарта е 13 л. на килограмъ.

При сегашната цена на цвеклото 570 л. за тонъ ако отъ единъ декаръ се произвежда два тона цвекло, приходътъ е 1.140 л. отъ декаръ. Единъ дребенъ стопанинъ съ 5—10 декара би могълъ самъ да ги обработи съ цвекло и да пласира труда си. Но единъ стопанинъ, който засѣе 15—20 декара цвекло, трѣбва да прибѣгне къмъ наемни работници и ще получи приходъ 500 л. на декаръ, а има и рискъ отъ суша, който често е много голѣмъ и удря производителъ. При днешната цена на житото, отъ единъ декаръ жито, при сръдна реколта, се получава 700—800 л. приходъ, а други култури, даже и царевичата, даватъ много по-голямъ доходъ. Отъ тамъ заключението е, че при цена 570 л. за тонъ цвекло, което изисква много работа, което създава много безпокойства и носи много по-голямъ рискъ, отколкото другитъ култури, цвекло нѣма да се сѣе въ днешно време. Затова правителството трѣбва да вземе мѣрки и да прибѣгне къмъ по-скорошното увеличаване цената на цвеклото, за да може да продължи по-нататъкъ засаждането му. Азъ зная, че могатъ да ми се зададатъ много въпроси, да ми се каже, че вмѣсто цвекло може да се засѣе жито, или слънчогледъ, или пъкъ друга култура. Но мене ми се струва, че нѣма култура за настоящия моментъ по-ценна отъ захарното цвекло, защото захарта е най-здравиятъ и най-хубавиятъ запасъ храна въ времена както днешнитъ. Затова захарното цвекло трѣбва задължително да бѣде засаждано и производството на захарта засилено.

Другъ въпросъ е този за фабрикуването на захарта. Самото това фабрикуване създава доста поминѣкъ въ селата.

Трети въпросъ е социалниятъ — достъпността на захарта. Азъ казахъ преди малко, че българскиятъ гражданинъ не може да яде захаръ. При 12-80 л. акцизъ, ако се не лѣжа, на килограмъ, ...

Единъ народенъ представителъ: 13 л.

Минчо Ковачевъ: ... или 13 л. акцизъ на килограмъ, всѣки не може да си позволи лукса да яде захаръ. Да говоря днесъ и да се мъча да увещавамъ г-на министра да намалява акциза, смѣтамъ, че ще бѣде „да бия волата, да да пустне масло“. Но азъ ще си позволя да дамъ друга препорѣка. Азъ искамъ да съчета захарта съ плодетъ.

Г-да народни представители! У насъ по горитъ има въ изобилие дрѣвки, шипки, диви круши и други плодове, които не може да се изнесатъ, които гниятъ по дърветата или въ селскитъ къщи, защото не могатъ да стигнатъ до пазарищата, поради отдалечеността имъ. Ако всички тия плодове се обработятъ на мармаладъ съ помощта на захаръ, безъ акцизъ, ние бихме имали грамално количество мармаладъ, който би представлявалъ една чудесна и евтина храна за българския селянинъ, за българския работникъ и за българския чиновникъ. Съ това ще се разреши единъ голѣмъ социаленъ проблемъ. Днесъ мармаладътъ за насъ е луксъ. Който иска днесъ да яде мармаладъ, трѣбва да отиде да го яде въ Германия, защото тамъ струва 25 л. килограмътъ, а у насъ струва 40 л. У насъ производството на захаръ е къмъ 42 милиона килограма. Ако ние консумираме захаръ за чай, кафе, пасти, торти и други подобни 30—35 милиона килограма, спокойно биха могли да се дадатъ 4—5—6 милиона килограма безакцизна захаръ, за да се изварятъ на мармаладъ 10—15 милиона килограма плодове, които иначе гниятъ и се хвърлятъ, безъ да може даже и козитъ да се хранятъ съ тѣхъ. Нека се създаде една мармаладена индустрия у насъ. Вмѣсто да мислимъ толкова много за увеличаване на болницитъ и болничнитъ легла, нека да се помислимъ повече за поехраната на хората, за да не отиватъ въ тия болници. Мога да ви посоча следния печаленъ фактъ. Азъ имахъ случай при една екскурзия на селски ученици, които бѣха излѣзли на прогулка, да бръкна въ торбитъ имъ и да намѣря следното: само у нѣколко отъ тѣхъ по едно яйце, а у всички останали само чесънъ и тукъ тамъ по малко сирене.

Проблемата за изхранване на населението, за достъпна, силна и хубава храна за насъ е открита, и азъ смѣтамъ, че

е много по-голям, отколкото проблемата за създаването на болници и за увеличаването на болничните легла.

Г-да народни представители! Азъ трѣбва да бързамъ, защото времето е кратко.

Вториятъ въпросъ, съ който искамъ да ви занимаю, е въпросътъ за кредита. Следъ голѣмия вой по адресъ на банкитѣ, следъ ония епитети, съ които ги накихме, банкитѣ ликвидираха. Днесъ нѣма нито поменъ отъ онѣзи голѣми кожодери-банкери, противъ които бѣхме вдигнали толкова голѣмъ вой — нѣма имъ фирмитѣ, нѣма имъ и срѣдствата, тѣ се стопиха. Трѣбваше да се създадатъ нови креации. Излѣзоха на мегданъ популярнитѣ банки, банка „Български кредитъ“ и отчасти Земедѣлската банка. Това сѣ тѣ тритѣ института, върху които се крепи цѣлиятъ кредитъ въ България. Отъ популярнитѣ банки, може да се каже, че половината се издѣниха вследствие закона за облекчение на длъжницитѣ, а другата половина, които разсѣжлаваха по-здраво и гледаха по-стопански на кредитното дѣло, можаха да оцѣлѣятъ и да вършатъ своята ползотворна дейностъ. Банка „Български кредитъ“, която нова креация, предизвикана отъ нуждитѣ, днесъ се развива добре. И насъ ни радва, че това е почти единствениятъ институтъ, който тѣ щастливо кредитира индустрия и търговия, насърчава стопанското дѣло въ нашата страна. Но всички тѣзи банкови креации почиватъ и градятъ своята мощъ на българския вложителъ. Безъ него тѣ не биха могли да съществуватъ. Ако вземемъ да направимъ единъ малкъ анализъ на влоговетѣ въ страната на българскитѣ вложители, мене ми се струва, че не трѣбва тѣ радостно да погледнемъ на нѣщата, както ги нѣкои описаха. Влоговетѣ растатъ. Това се забелязва особено напоследѣкъ, но за менъ това е едно конюнктурно явление. Увеличението на влоговетѣ напоследѣкъ се дължи повечето на днешната конюнктура: намалени стоки, осребрени стоки и стойността имъ внесена като влогъ въ банкитѣ. Това увеличение на влоговетѣ не е съществено, не е ценно. Влоговетѣ въ банкитѣ могатъ да бждатъ полезни, когато сѣ бързо изтеглими, когато не сѣ замръзнали, тѣй да се каже, въ самитѣ банки. Ако направимъ по-добъръ анализъ, ние ще видимъ, че голѣма частъ отъ влоговетѣ не биха могли да бждатъ посрещнати въ даденъ моментъ. Тукъ азъ не искамъ да говоря кѣде и какъ. Затуй азъ винаги малко боязливо поглеждамъ на нѣщата, когато се сключватъ заемъ, особено дългосрочни, чието посрѣщане, даже и при дългитѣ срокове, ми се вижда малко съмнително.

Най-голямъ нужда отъ кредитъ се чувствува въ българското село. Тая задача, да снабдява съ кредитъ селото, си е поставила българската кредитна кооперация. За голѣмо съжаление, обаче, кредитни кооперации въ българското село не останали. Всички кредитни кооперации, чийто произходъ е още отъ Митхаднашовитѣ каси, които имаха за задача да кредитиратъ българското село, се изродиха и се превърнаха въ потребителни кооперации. Тѣ трѣбваше да даватъ кредитъ на българския селянинъ-кооператоръ, за да разработва своята нива или за да прибере реколтата си. Но всичко това тѣ вече го изоставиха, като имъ се видѣ малко по-лесно и по-леко да се занимаватъ съ продажбата на пиперъ, на масло и тѣмъ подобни, като смѣтатъ, че съ това вършатъ голѣма услуга и допринасятъ нѣщо за поевтиняването на живота. Мене ми се струва, че единъ кредитъ, даденъ на българския селянинъ, е много по-цененъ, отколкото 5 или 10 л., които ще му се дадатъ въ края на годината като потребителенъ дивидентъ, или пъкъ кооперациитѣ да се биятъ въ гърдитѣ и да казватъ, че сѣ му доставили захаръ съ 5 стотинки по-евтино на килограмъ. Фактически това не съществува, защото днесъ кооперациитѣ се оплакватъ отъ конкуренцията на търговцитѣ. И ако у насъ ще трѣбва да се проведе по-правилна политика по отношение на кооперацията за кредитиране на селото, мене ми се струва, че ще трѣбва даже съ законъ да се забрани търгуването отъ кооперациитѣ въ селата, да не се кредитиратъ подобни кооперации отъ Българската земедѣлска банка, за да не градятъ своята търговия върху срѣдствата на Земедѣлската банка и на българскитѣ вложители. А тѣзи, които искатъ да правятъ потребителна кооперация, да си намѣрятъ сами срѣдства. Такава кооперация кредитъ не трѣбва да получава. Кредитъ трѣбва да получава само кредитнитѣ кооперации въ селата, обаче този кредитъ трѣбва да бжде по нѣкакъвъ начинъ гарантиранъ. Не желая сега да се отвлечамъ и да говоря много върху морала, който е насаденъ въ нашето село, па и между нашитѣ платци въобще. Спасението е само тамъ: реколтата да се смѣта варантирана въ кооперацията, която дава кредитъ. Който получава кредитъ, трѣбва да знае, че първото, което трѣбва да направи, е да се изплати на кооперацията. Този кредитъ ще бжде подвиженъ, макаръ и

отъ харманъ на харманъ, но нѣма да бжде задъненъ, кооперациитѣ ще могатъ да живѣятъ и ще се дава възможностъ и на други да получаватъ кредитъ и да вършатъ своето стопанско дѣло.

Г-да народни представители! Азъ все пакъ живѣя съ единъ страхъ, че ако днесъ въпросътъ за кредита не е тѣй крещящъ, вследствие осребряването на голѣми количества стоки, веднага следъ откриване на възможността за внасяне на стоки отъ чужбина въпросътъ за кредита ще се яви и ще има кредитна криза. И азъ се чудя, кѣде бихме могли да намѣримъ срѣдства за посрѣщането на ония голѣми вносове на стоки отъ чужбина, които ще предстои да се направятъ, следъ като се открие тази възможностъ. Ако днесъ се радваме, че лихвениятъ процентъ пада вследствие приждането на влогове въ банкитѣ, менъ ми се струва, че тогава, въпрѣки узаконена лихвата 5 или 6%, тя може би ще стигне 50—60%.

Нѣкои народни представители: А-а-а!

Минчо Ковачевъ: Азъ предвиждамъ това и по-хубаво е да го предвидя така, отколкото да бжда голѣмъ оптимистъ, а после да излѣзе обратното.

Стамо Колчевъ: Животътъ ще покаже.

Минчо Ковачевъ: Следъ войната кредитъ ще има въ друга форма, ще има не даване на пари подъ лихва, а ортаклъкъ съ оня, който дава паритѣ. Ще съществува не лихва, а процентъ отъ печалбата, или ще се взема нѣщо на килограмъ отъ стокитѣ, които ще се внесатъ, да кажемъ, и ще стоятъ при кредитора подъ формата на врантъ.

Стамо Колчевъ: Много си песимистъ.

Минчо Ковачевъ: Г-нъ Колчевъ! Вие сте банкеръ, но си отбележете това, което казвамъ, пъкъ после, да сме живи и здрави, ще видимъ кой е правъ.

Стамо Колчевъ: Пари има! Пари, който дири, ще намѣри, само дайте миренъ животъ!

Минчо Ковачевъ: Г-да народни представители! Азъ искамъ да ви занимаю съ много въпроси, тукъ съмъ набелязалъ 24, но времето не ми достига. Сега ще си позволя само — да ме извини, — нѣ председателятъ — чя отговоръ на г-нъ Поляковъ по единъ-два въпроса. Г-нъ Поляковъ ни каза, и вѣрно е, че има поскупяване, поскупяване, което се явява вследствие повишението на ценитѣ на българското производство. Това поскупяване дойде непосредствено отъ поскупяването на стокитѣ въ чужбина, които внасяме. Защото не можешъ да платишъ на българския селянинъ-производителъ за неговото производство толкова, колкото му се плащаше по-рано, тогава когато му давашъ сега съ 40—50% по-скъпо продукти, отъ които той има нужда и които се внасятъ отъвън. Значи, трѣбва да дойдемъ логично до заключението, че поскупяването на стокитѣ въ чужбина предизвиква и едно поскупяване у насъ. Щомъ като е така, азъ бихъ запиталъ г-нъ Поляковъ, не може ли да намѣри той нѣкакъвъ цѣръ, да даде нѣкаква препорѣка, да ни внесе отъвънъ евтини стоки, за да ги дадемъ на българския производителъ, та да имаме право да му кажемъ: ти нѣманшъ право да повишавашъ ценитѣ, затуй защото ние продължаваме да ти даваме произведенията, внасяни отъвън, на евтина цена. Така, напримеръ, ако Съветскитѣ съюзъ ни даде желѣзо по 4 л. килограмътъ, какъ ще можемъ да повишимъ цената на житото? Ако Съветскитѣ съюзъ ни дадѣше памукъ по ценитѣ на Египетската или на Манчестерската борса презъ 1938 г., щѣхме ли да повишаваме ценитѣ на българското производство? Не. Ако селянинътъ получава стокитѣ по старитѣ цени, ще можемъ да искаме отъ него и той да дава на старитѣ цени. Съгласенъ съмъ, че при добро конюнктурно положение трѣбва да се иска двойно и тройно за тютюна. Азъ бихъ запиталъ оня, който препорѣчва, да се иска по-висока цена за тютюна, опита ли той да намѣри по-добъръ клиентъ, който да даде повече, та да каже на българското правителство: вие имате едно предложение, да кажемъ, отъ Съветския съюзъ за по-висока цена, а дадохте тютюна на Германия на по-ниска цена. Такова нѣщо нѣма. Азъ бихъ билъ много радостенъ, ако нѣкой излѣзе тукъ да хвърли обвинение по отношение ценитѣ и да ни даде кокчетно препорѣки съ данни нарѣка. Но да се приказва така съ хвърчащи фрази, особено по стопански въпроси, особено по въпроса за це-

нитъ, това е най-лесната работа, обаче менъ ми се струва, че навсѣкѣ може да се говори така, но не и тукъ, въ Народното събрание. (Ръжкоплѣскания)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Петъръ Митевъ.

Петъръ Митевъ: (Отъ трибуната. Чете) Г-да народни представители! Ще говоря само по отдѣлъ „Природни богатства“. Миналата година при разискванията по бюджета на държавата, както и при сегашнитъ разисквания и при други случаи, когато г-нъ министърътъ на финанситъ е засѣгалъ въпроса за стопанското повдигане на страната, за увеличение дохода на българския гражданинъ, той подхвърли на нѣколко пѣти за разработване на природнитъ ни богатства, за разработването на минитъ, за създаване на работа за безработнитъ, особено на балканското и подбалканското население, за увеличаване на дохода му. И само толкозъ. Азъ не чухъ отъ него нѣщо по-конкретно, какво мисли правителството по тѣзи въпроси, има ли нѣщо, което да се подготвява въобще въ тази областъ.

Г-да народни представители! Ето вече 63 години отъ освобождението на страната ни отъ турското иго до днесъ, а тя не е изследвана, не е проучена; проучва се, но много бавно, защото не се е отдавало голѣмо значение на природнитъ богатства. Нека си го признаемъ, така си е. Отъ досегашнитъ проучвания на Дирекцията за природнитъ богатства се констатираа, че България е страна доста интересна и надеждна въ рудно отношение. У насъ вече се набелязватъ рудни райони било на генетическа, било на географска основа. Медни руди има въ Панагюрско, Бургаско, около Враца — Елисейна, Берковско, Бѣлоградчишко и другде. Оловноцинкови руди има: въ Родопитъ — минитъ на дружество „Пиринъ“ и „Родопски металъ“, южно отъ р. Арда и северно минитъ: „Царъ Асенъ“, „Лѣкавица“, „Сребърница“ и други; въ Искърското дефиле — мини: „Седмочисленици“, „Оловникъ“, „Отечество“ и „Божидаръ“; въ Трънско — селата: Ерулъ, Глоговица, Бусинци, Забелъ, Ломница, Туряковци и Зелениградъ.

Желѣзни руди има въ: Ямболско — мина „Благовещъ“ и държавнитъ и частни периметри около нея; въ Софийско: Кремиковци, Локорско, Бовъ, Балпа, Градецъ; около Земенъ; въ Хасковско; въ Западния Балканъ — Чипровско.

Златни и сребърни руди има въ: Трънско, Кюстендилско, Етрополско и др. Хромови руди има въ: Родопитъ, Златоградско и Момчилградско.

Манганови руди има въ: Панагюрско, Софийско — Пожарево, Ямболско и др.

Въ всѣки отъ тия райони има концесии и периметри въ разни стадии на проучване и подготовка, а въ експлоатация засега е само мина „Злата“ — Трънско, гдето има построена фабрика за добиване злато, и мина „Благовещъ“ въ Ямболско, за желѣзна руда магнетитъ, отъ която руда се изнася годишно 15-20 хиляди тона застраство.

Въ нѣкои отъ тия мини проучвателнитъ работи сѣ доста напреднали и установили значителни запаси, като, напримеръ, за медноруднитъ залежи въ Панагюрско, за никновооловнитъ въ Родопитъ и желѣзноруднитъ въ Ямболско.

Всички периметри, които държавата е запазила, възлизатъ на около 2.000.000 хектара. За частнитъ нѣмамъ точни сведения, но и тѣ сѣ доста. Държавата трѣбва да ги откупи и да не позволи никому да експлоатира мини. Експлоатацията трѣбва да бѣде монополно право само на държавата. Може да се допустнатъ частни лица до проучвания, до откривания, а не и до експлоатация.

Въ проучванията за каменна соль сме доста напреднали и вървамъ, че въ скоро време ще се сложи началото на експлоатацията на самитъ залежи. За петрола има още много да се желае. Работи се.

Смѣтамъ, че трѣбва да се положатъ много повече усилия, отколкото сега се полагаха, и да преминемъ отъ областъта на проучванията въ областъта на строежа, на работата.

Г-да народни представители! Въ дебатитъ по бюджета на държавата мнозина народни представители се изказаха за собствена наша метална индустрия, която да може да задоволява стопанскитъ ни нужди. Тази идея е много ху-

бава, тя заслужава похвала и насърчение. Създаването на такава индустрия, обаче, е въ връзка съ създаването на индустрия за сѣрна киселина. Отъ тази трибуна презъ м. априлъ м. г. азъ ви изложихъ условията и възможноститъ за създаването на чисто наша индустрия за сѣрна киселина, метална медъ, изкуствени торове и пр. отъ наши мѣстни сурови материали, добити главно въ Сръдногорieto.

Създаването на метална индустрия, както и на индустрия за сѣрна киселина, зависи до голѣма степенъ отъ Дирекцията за природни богатства при Министерството на търговията, промишлеността и труда. Тази дирекция, както знаете, се занимава съ изучаването на природнитъ богатства, които се намиратъ въ недрата на нашата хубава и щедро надарена отъ природата земя, като каменни въглища, каменна соль, петролъ, метални руди и пр. Обаче сръдствата, съ които дирекцията разполага, сѣ малко; при това тя зависи много отъ мини „Перникъ“, а мини „Перникъ“ не сѣ така щедри въ субсидирането на Дирекцията за природни богатства.

Следователно, оскѣднитъ сръдства, които се отпускатъ, забавятъ и дори спъватъ правилния вървежъ на проучванията й. Желателно е, на Дирекцията за природни богатства да се даватъ навреме и достатъчно сръдства за проучвания. По тоя начинъ ще се откриватъ нови залежи отъ метални и други руди, които ще хранятъ създаденитъ индустрии за метали, сѣрна киселина и пр. Отъ това държавата само ще спечели, защото ние сме закѣснѣли въ много отношения, а пъкъ живѣемъ въ вѣка на електричеството, на радиото — живѣемъ въ силно динамично време. Ако тази година бихме започнали постройката на пещи и инсталации за добиване на сѣрна киселина, метали и пр., то най-рано следъ две години отъ днесъ ще имаме производство. Не показва ли това, че трѣбва да се бърза, че всѣки изминатъ день е загубенъ, че всѣки день се нанасятъ чувствителни загуби на нашето национално стопанство? А колко много сръдства се даватъ за чуждъ петролъ, каменна соль, синъ камъкъ, сѣрна киселина, изкуствени торове, метална медъ и пр!

Далече съмъ отъ мисълта, че нашата държава може и трѣбва да се затвори въ черупка и да се самозадоволява съ всичко, което й е необходимо. Това, споредъ мене, е невъзможно, поради много причини. Думата ми е, че много индустриални произведения, които сега се внасятъ отъвън въ граматни количества, ще може да се произвеждатъ у насъ. Но трѣбва да се тури началото. А държавата може и трѣбва да направи това. Най-напредъ, обаче, трѣбва да се постави началото на индустрията за сѣрна киселина.

Г-да народни представители! На всички ви е известно, че сѣрната киселина е основа на химическата индустрия. Въ страни като Съединенитъ американски щати, СССР, Германия, Англия и др., гдето техниката е силно развита, се употребяватъ граматни количества сѣрна киселина. Сѣрната киселина се употребява въ индустрията за добиване азотна киселина, за добиване солна киселина и редъ други киселини, които отъ своя страна сѣщо така играятъ много важна роля въ техниката; после, тя се употребява за получаване глауберова соль, която е необходима за производството на сода, стѣкло, ултрамаринъ и пр.; тя се употребява още за получаване амониевъ сулфатъ, който намира широко приложение въ земедѣлието като изкуственъ торъ, за получаване нитроглицеринъ и нитроцелулоза — избухливи вещества, които се употребяватъ за военни цели; за получаване на синъ камъкъ, толкова необходимъ за лозарството, и пр. и пр. Следователно, може да се каже, че сѣрната киселина е кръвта на индустрията, основа на всѣкаква химическа индустрия.

Г-нъ министърътъ на земедѣлието и държавнитъ имоти има хубавата идея — пъкъ и народнитъ представители не й сѣ чужди — да увеличи дохода на земедѣлския стопанинъ, да се напоява редовно и добре обработваемата земя и пр. Всичко това е много хубаво, но то трѣбва да се осъществи, а не само да се желае. А за това е необходимо да се помисли най-напредъ за синия камъкъ, за изкуственитъ торове, за кабела, т. е. за медната жица, по която ще се препраща електрическата енергия.

Синиятъ камъкъ е извънредно необходимъ за лозарството. Липсата и ненавременното доставяне на синъ камъкъ не е ли една отъ причинитъ за пораженията по лозята миналата година? Не би ли било по-друго положението, ако у насъ се произвеждаше езтинъ синъ камъкъ?

Въпросътъ за изкуственитъ торове е сѣщо така много важенъ. Доскоро ние си служехме предимно съ животни-

ски торове. Обаче тия торове не се използват рационално, пък и не са достатъчни, липсват модерни торича и пр. Освен това и добитъкът намалява. Съ естествените торове не може да се натори дори половината от обработваемата площ, която до присъединяването на Добруджа възлизаше на около 44 милиона декара. Ако пък се започне интензивно експлоатиране на земята, то скоро тя ще обедне. Земята, следователно, трябва да се тори; и понеже естествените торове са недостатъчни, то трябва да се използват изкуствените торове. Въ някои отношения изкуствените торове имат предимства пред естествените; например, дадена площ може да се тори с такъв тор и въ такова количество, които най-добре биха отговаряли за дадена земеделска култура и т. н. По този въпрос науката отдавна си е казала думата. У нас има специалисти химици и агрономи, които прилагат тук-таме с голъми успехи изкуствени торове.

И така, за да се осъществи един от хубавите замисли на г-на министра на земеделието, необходимо е да се помисли за произвеждането на изкуствени торове у нас. А торовите трябва да бъдат евтини и достъпни за масова консумация.

Но освен за изкуствените торове, трябва да се помисли и за изкуственото напояване. Последното ще се осъществи не толкова чрез изкуствени баражи на реките, колкото чрез изпомпването на водата от реките, които имат низки корита, и от кладенци. За това пък е необходима електрическа енергия. Електрическата енергия, където и да бъде произведена, може да бъде докарана до желаната цел чрез кабел, т. е. чрез медни жици. Медните жици трябва да образуват гъста мрежа въ цялата страна. Но за тая цел ще са необходими стотици милиони, да не кажа милиарди лева.

Председателстващ Димитър Пешев: Времето Ви изтече.

Петър Митев: Съзривамъ. Още малко. — Точни изчисления биха могли да се направят, само ако се знае отгде ще се взема електрическата енергия и какъ ще се разпределя. Въроятно, повтарямъ, приблизителната стойност на кабела ще бъде около един милиард лева. Този разходъ, разбира се, няма да се направи веднаж, а въ продължение на няколко години. Този милиардъ, обаче, трябва да излезе от държавната хазна.

Г-да народни представители! Има още много аргументи, които говорят въ полза на разработването на нашите рудни богатства. От тази трибуна някои народни представители пожелаха да си създадемъ своя собствена индустрия. От само себе си се разбира, че ние мажко не можемъ да създадемъ цялостна военна индустрия, защото нашата страна е малка, а поддържането на такава индустрия ще бъде лукс и въ голъма тежестъ на държавния бюджет, което пък неминуемо ще се отрази върху националното стопанство. Все пакъ много продукти, необходими за нашата индустрия, може да произвеждаме, например: бързот, капсули, артилерийски гилзи, запалки, гилзи за пушки и много други. За производството на барутъ също е необходима сърна киселина, а за производството на артилерийски гилзи и гилзи за пушечни и картечни патрони е необходимо голъмо количество медъ — около 300-400 тона годишно въ мирно време. Въ гилзите се съдържа средно около 72% медъ и 28% цинкъ и олово. За тази медъ сме принудени да изнасяме валута или земеделски и други произведения, ала най-важното е, че винаги сме зависими от държавите-вносителки.

Г-да народни представители! От казаното дотукъ е ясно, че за производството на синь камък, изкуствени торове, за електрифициране на страната, за създаване своя собствена химическа индустрия, доколкото това е възможно, е необходимо да се създаде преди всичко индустрия за сърна киселина, та всички клонове на нашата индустрия да станатъ пълнокръвни. А възможно ли е да се създаде индустрия за сърна киселина у насъ?

Ималъ съмъ случай от тая трибуна, както и въ брошурата си „Панагюрище — център на медни и пиритни рудни богатства въ България“, въ която съмъ поместилъ ценни статии на добри наши специалисти, да докажа, че създаването на индустрия за сърна киселина и свързаните с нея вторични индустрии е напълно възможно. Въ нашата страна, особено въ Панагюрско, са открити богати залежи на медни пирити, т. е. на такива руди, които съдържатъ медъ и сѣра, от които се получаватъ,

чрезъ съответно преработване на рудите, сѣрна киселина, метална медъ, синь камък и т. н. Освенъ това, въ тия руди се намиратъ и други ценни вещества, като сребро, злато и пр., които, при рационално обработване на рудите, поевтиняватъ много производството на сѣрната киселина.

За да се използватъ пиритите въ Панагюрско, необходимо е да се построи малка висока пещ за сѣрна киселина. Споредъ наши специалисти, такава пещъ ще струва 24-28 милиона лева. Произведемъ ли веднажъ сѣрна киселина, лесно ще произведемъ синь камък, изкуствени торове и пр. Но освенъ сѣрна киселина от медните пирити ще получаваме електролитна и черна медъ.

Г-да народни представители! На мене ми е известно, че въ Министерството на войната не веднажъ са се замисляли за производството на сѣрна киселина, дори е образувана една грамадна преписка. И толкова — само преписка! Защо този въпросъ е билъ изоставенъ?

Председателстващ Димитър Пешев: (Звъни) Г-нъ Митев, приключете!

Петър Митев: Ето, приключвамъ.

Председателстващ Димитър Пешев: Това е научна статия.

Петър Митев: Остаете ме да завърша мисълта си.

Председателстващ Димитър Пешев: Говорите 5 минути повече. Давамъ Ви още 2 минути, за да завършите.

Петър Митев: Днесъ въпросътъ за сѣрната киселина интересува живо, освенъ Военното министерство, още и Министерството на търговията, промишлеността и труда и Министерството на земеделието и държавните имоти. Но прави тажко впечатление, като се порови човѣкъ въ тия преписки. Отначало държавата, респективно нейните органи, е възнамявала сама да построи висока пещ за сѣрна киселина; после някои предложили, държавата да участва съ 51%, а разни чужди фирми съ 49%. А пък днесъ, доколкото можахъ да изуча въпроса, държавата щѣла да вземе участие съ 30%, а чужди фирми — съ 70%. Ималъ предвидъ фирмата И. Г. Фарбениндустри, която чрезъ своя клонъ въ Братислава е предложила последните условия. Какви чужди са накарали правителството да се съгласи на тия тежки за държавата условия, ще научимъ въроятно, когато правителството отговори на питането на народния представител г-нъ Петко Стайновъ, или когато ни се предложи да одобримъ сключената дѣлка. Да не си затваряме, обаче, очите предъ тия факти. Нека винаги имаме предвидъ, че чуждите фирми, ако и да изхождатъ отъ приятелски страни, няма да ни даватъ възможностъ да създадемъ наша собствена химическа индустрия, че въ много отношения тя ще ни прѣчкатъ, най-после, че тя идатъ у насъ за печалби.

Велизаръ Багаровъ: Хайде, бе другарю!

Петър Митев: Г-да народни представители! Може би си спомняте, че презъ режима на д-ръ Василь Радославовъ чужди фирми искаха да обсебятъ мини „Перникъ“. Тогава правителството бѣ се съгласило, но будното обществено мнение осуети тая пакостна дѣлка на правителството на Радославовъ. Като имате предвидъ сегашния напредѣкъ на мини „Перникъ“, представяте ли си какво би било у насъ днесъ, ако мини „Перникъ“ бѣха въ чужди ръце? Какви несмѣтни национални богатства биха потъвали въ бездънните каси на алчните чужденци-капиталисти?

На всички ви е известно каква важна роля въ стопанския ни животъ играятъ мини „Перникъ“. Но да не би някои да помисли, че сѣрната киселина няма такова значение, каквото има черното злато въ Перникъ? Голъма грѣшка би направилъ. А ще се откажемъ ли отъ хубавата идея да си създадемъ собствена химическа индустрия, като започнемъ съ индустрията за сѣрна киселина? Вървамъ, че никой въ тая зала тукъ няма да подлише смъртната присѣда на нашата химическа индустрия. За съжаление, днесъ нямаме обществено мнение, и доколкото го имаме, то не може да се прояви, защото си имаме цензура — и то каква! Безпощадна цензура, която не позволява да се разглеждатъ въ печата даже стопански въпроси, които живо засѣгатъ страната за много години напредъ;

не позволява да се печатат статии от компетентни химици, инженери, агрономи и пр., понеже не споделяли мнението на правителството.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) Приключете, г-нъ Митевъ! Завършете вече!

Петъръ Митевъ: Ето, завършвамъ.

Велизаръ Багаровъ: Оставете го да завърши. — Чети по-бързо!

Петъръ Митевъ: Г-да народни представители! За постройката на малка висока пещъ за сѣрна киселина, която ще задоволява напълно нуждите на нашата страна, ще сѣ необходими 24-28 милиона лева. Допустимо ли е за такава неголяма сума — какво сѣ 25-30 милиона при 10 милиарда лева бюджетъ на държавата? — да паднемъ въ лапите на ненаситни чужденци, които, като се настанятъ веднажъ у насъ, не ще можемъ да ги изгонимъ съ нищо? Бива ли да допустимъ чужденци да пипнатъ единъ отъ най-хубавитѣ клонове на химическата индустрия, която тепърва ще се създаде у насъ? Нима на съвѣстта ни нѣма да тежи тоя тежъкъ грѣхъ къмъ потомството ни? Не чувствувате ли отсега още неговия нѣмъ укоръ?

За постройката на допълнителни инсталации за производство на синъ камъкъ, изкуствени торове, електролитна и друга медъ ще сѣ необходими около 100 милиона лева. Безъ да съмъ финансистъ, смѣтамъ, че ако въ тоя моментъ държавата не може да намѣри тия сръдства, то би могла да пусне подписка за вътрешенъ стомилионенъ заемъ. Азъ съмъ дълбоко убеденъ, че заемътъ ще се склучи въ много кратко време, разбира се, като на народа се обясни съ каква целъ се прави този заемъ.

Но покрай всички тия хубави страни отъ създаването на индустрия за сѣрна киселина, има и една друга много хубава страна — ще се създаде работа на населението въ Панагюрско, което е много обеднѣло. Спомнете си епичните борби на панагюрици въ априлското въстание — една отъ най-свѣтлихъ дати въ нашата най-нова история!

Велизаръ Багаровъ: Само ние те слушахме. Отъ вашитѣ нѣма нито единъ!

Петъръ Митевъ: Рѣкопелѣскайте, де!

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Игнатъ Хайдудовъ.

Игнатъ Хайдудовъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Много сѣ въпроситѣ, свързани съ политиката на правителството, респективно политиката на Министерството на търговията. Поради това, обаче, че времето е кратко, азъ ще съкратя материала, който искамъ да разгледамъ предъ васъ.

Първо, азъ искамъ да се спра върху професионалното образование и политиката на правителството, респективно на Министерството на търговията.

Г-да народни представители! Известно е, че нашитѣ гимназии изкарватъ хиляди и хиляди младежи, които за голѣмо съжаление, не могатъ да намѣрятъ работа. Нашитѣ гимназии изкарватъ така наречения умственъ пролетариатъ. Държавата бѣ принудена нестлавно да вземе необходимитѣ мѣрки за тая категория български граждани.

Отъ друга страна, една друга категория български граждани младежи, които нѣматъ възможностъ да продължатъ своето образование следъ завършване на прогимназиалното си такова, отиватъ на занаяти. Третокласното имъ образование, обаче, е крайно недостатъчно, за да бждатъ тѣ културни и съ образование граждани, та като влѣзатъ въ занаятитѣ, въ производството, въобще въ живота, да могатъ да се справятъ съ всичкитѣ негоди въ работата, въ производството, въ което сѣ влѣзди. Тукъ професионалното образование и допълнителнитѣ училища за занаятчийско и промишлено образование изиграха голѣма роля.

Г-да народни представители! Вамъ е известно каква голѣма роля изиграха нашитѣ професионални и промишлени училища. За съжаление, обаче, азъ трѣбва да подчертая, че много малко сръдства държавата е отпускала и отпуска за нашето професионално образование. Г-да народни представители! Вие не ще отречете, че много отъ нашитѣ професионални училища се издържатъ отъ разни

благотворителни и други дружества. Въ това направление не само е желателно, но е тѣрде необходимо, г-да народни представители, държавата да проведе една политика на разширение на професионалното и промишленото образование у насъ.

По-късно, при разглеждане отдѣлнитѣ параграфи на бюджета, азъ ще имамъ случай да се спра конкретно на нѣкои въпроси. Следъ всичкитѣ констатации, правени въ миналото и сега по нашето промишлено и професионално образование, вие ще се съгласите, че за разширението на това образование у насъ — както вече е прието и отъ бюджетарната комисия — е необходимо, отдѣленieto за професионалното и промишленото образование да се превърне въ отдѣлъ. Необходимо е сѣщо така тоя отдѣлъ да има по-голѣмъ персоналъ, за да може да ръководи и напѣтствува нашето професионално образование.

Азъ искамъ да се спра и на въпроса за професионалното движение. Г-да народни представители! Вамъ е известно, че съ така наречения свободенъ синдикализъмъ бѣ ликвидирано въ 1934 г., когато бѣха премахнати и политическитѣ партии. Но следъ премахването на свободнитѣ синдикати дейде необходимостта отъ създаване на държавенъ синдикализъмъ, и въ името на новитѣ вѣяния и на спелението, на единството всрѣдъ народа се създаде отдѣление за професинтѣ, а сега вече Дирекция за организиране и контролъ на професинтѣ.

Преди да се спра на нѣкои поредки въ Дирекцията за организиране и контролъ на професинтѣ, азъ и сега пакъ ще трѣбва да отбележа, че правителството още не обмисля голѣмата идея и необходимостта отъ една обществена сила, опрѣна на професионалнитѣ съюзи, които действително сѣ достатъчно голѣма гаранция и опора на държавата и управлението.

Г-да народни представители! Азъ смѣтамъ, че нѣкои отъ господата отъ опозицията бѣха прави, когато ни упрѣкваха, че ние нѣмаме обществена сила, която да е опора на днешната система на управление. Правителството досега не счете за нужно, не счете за необходимо да се опре — поне дотолкова, доколько това е възможно — на професионалнитѣ съюзи и на Дирекцията за организиране и контролъ на професинтѣ.

Г-да народни представители! Вамъ е известно, че единъ милионъ честни и предани на държавата професионални деятели сѣ организирани и ръководени отъ тая дирекция и отъ съответнитѣ професионални съюзи. Много радостно е, че вестниците писаха, че въ бюрото на събранието на г-нъ Петъръ Кюсеиановъ личели представители на стопанскитѣ съсловия. Ако, когато става въпросъ за събрание, когато става въпросъ за избори, ние търсимъ професионалнитѣ съюзи, търсимъ българскитѣ професионалисти, намираме ги и си служимъ съ тѣхъ като една сила, понеже тѣ сѣ доказали голѣмата си кадърностъ и досега сѣ изпълнили безъ остатъкъ възложената имъ задача, защо тогава държавата, въ лицето на отговорното българско правителство, да не намѣри сили въ себе си и да опре управлението върху тѣхнитѣ плещи?

Г-да народни представители! По-късно, когато ще разглеждаме законопроекта за организиране и контролъ на професинтѣ, азъ ще имамъ възможностъ да се изкажа специално за професинтѣ, но сега искамъ да направя само нѣкои бележки по политиката на Дирекцията за организиране и контролъ на професинтѣ и за онова, което става въ тая дирекция.

Носи се слухъ, говори се, че директорътъ на професинтѣ назначилъ неотдавна единъ неговъ близъкъ приятелъ или роднина, който престоялъ 5-6 месеца въ дирекцията на нѣкаква длѣжностъ, като използвалъ повече отъ времето си въ подготовка за държавенъ изпитъ като юристъ и, следъ като взелъ изпита си, напусналъ дирекцията. Името на това лице е известно. И азъ бихъ молилъ г-на министра на търговията да провери този фактъ. Говори се сѣщо, че сѣ уволнени нѣкои отъ инспекторитѣ въ дирекцията и на тѣхно мѣсто били назначени приближени по партийна линия на директора на професинтѣ лица. Сѣщо така има дезавуиране, има умишлено злопоставяне отъ страна на директора на професинтѣ на нѣкои предани на професионалното движение деятели за смѣтка на нови „звезди“, които директорътъ на професинтѣ иска да наложи и издигне. Г-да народни представители! И по този въпросъ при другъ случай ще имаме възможностъ да се изкажемъ, както вие, така и азъ.

Все въ връзка съ професионалното движение и съ необходимостта отъ създаване на едно ядро, което да

служи като инструмент на държавата, аз съмтам, че е крайно време, прокламираната по инициатива на професионалните организации стопанска федерация да бъде узаконена при гласуването на закона за организиране и контрол на професиите. Каква е нейната задача, каква е нейната роля? Вам, г-да народни представители, е много добре известна необходимостта от създаването на една обществена сила, за която често се говори. Ето ви тая обществена сила — стопанската федерация. Нима защо да я търсите въ лицецо на други групи и пр.

Г-да народни представители! По реда на моите мисли аз искам също да се спра и на положението на занаятчиите, на работниците и други стопански категории, като свръзвам тоя въпрос с политиката на Министерството на търговията. Вам е известно, че след като се яви недоимък, липса на сурови материали, българските занаятчи изпаднаха въ затруднение и въ смущение. Системата на продоволствието е много бюрокрактизирана, много тежка. Тръбба да се вземат всички необходими мърки за улеснение продоволствието на българските занаятчи. Аз тръбба да отхвърля категорично твърдението на г-н Поляков, че положението на българските работници е такова, каквото той го чертае. Нищо подобно. Истината е, че надниците на българските работници отидоха твърде далеч. Въ това направление, безспорно, правителството и Министерството на търговията ще тръбба да продължат и напред, като заплатите на работниците, както и на чиновниците, се повишават съобразно поскъпването на живота.

Г-да народни представители! Аз искам да се спра и на въпроса за цените на земеделските произведения и на вършената спекула с някои от тези произведения. Аз съм съгласен, че цените на индустриалните произведения, не само идени от чужбина, но и наши, отидоха твърде далеч, докато цените на земеделските произведения останаха твърде ниски. И въ това направление също е необходимо да се вземат сериозни и твърде бързи мърки.

Тук аз искам да отправя молба, щото и кукурузът да бъде под монопола на държавата. Въпреки че правителството определи цената на кукуруза до 3-5 л. килограм, въ зависимост от неговата влажност, тази цена не може да се догони, влажността на кукуруза не се измърва и се вързи направо — не искам да си служа с остри думи, искам да бъда коректен.

Също ще тръбба да отбележа, че се е вършила и продължава да се върши спекула с цените на говедата. Г-да народни представители! Търговията и месарите не отричат, че те изнудват скотовъдците, че те изнудват производителите, като обясняват тога така: ние сме принудени да изнудваме производителите, защото все още от нас се вземат суровите кожи на твърде ниски цени. Ето защо и тук Министерството на търговията и Министерството на земеделието ще тръбба да вземат необходимите мърки за премахване това изнудване на българския производител.

Г-да народни представители! Казах, че цените на индустриалните произведения отидоха твърде далеч. Безспорно, въ това отношение Министерството на търговията взема мърки, полага всички усилия, но тези мърки и усилия не дават резултат. Аз нмам възможност да ви дам една изчерпателна сравнителна таблица за цените на индустриалните произведения през м. август 1939 г. и за цените, по които днес консуматорът ги купува, но мога да ви кажа какви са цените само на някои артикули. Така, например, вълнената пиежда, която на 30 август 1939 г. се продаваше по 175-35 л. килограмът, днес се продава по 268-96 л. килограмът. Нмам време да ви изреждам много такива индустриални произведения, цените на които са отишли твърде далеч. Говеждите кожи на 30 август 1939 г. са купувани: пръсните по 20 л. килограмът, а солени по 32 л.; биволските кожи са купувани: пръсните по 20 л. килограмът, а солени по 32 л. и т. н. Табан-хастарлъкът се е продавал 60-65 л., а днес се продава 120 л., и го нма на пазара. Обикновеният гънч е струвал 65-75 л., а първото качество е струвало 90-95 л.; днес се продава по 135 л.

Г-да народни представители! Съ платовете положение е още по-печално. Заявявам категорично, че увеличението въ цените на платовете е стигнало до 80-90%, а за някои платове е стигнало и до 100%.

Ангел Сивинов: Кажете заключението си.

Игнат Хайдудов: Аз имам възможност и друг път да подчертая грешките, които се сториха съ така наречената узаконена спекула. Аз имам възможност да подчертая, че на търговците се узакониха голми печалби, такива, каквито те въ нормално време не са реализирали. Нмам време да се спирам и да подчертая, че някои от нашите индустрии, след като приготвят производството си, не продоволствуват съ него досегашните си клиенти и да спечелят 10%, а продоволствуват свои собствени магазини, където се минават тези 10% печалба и се продава съ още 20% печалба на дребно и по този начин реализират до 30%, независимо от онова, което печелят съ изкуственото повишение на цените на тяхното производство.

Ето такава е, г-да народни представители, положението съ цените на индустриалните произведения, и затова казвам, че Министерството на търговията тръбба да вземе бързи и строги мърки.

Нмам време да се спирам и на двете заповеди за цената на червения пипер, който съ разните му опаковки стигна твърде висока цена. Каточели е толкова наложително да се издават заповеди за цената на пипера и да стигне тя до 50 л. килограмът съ опаковките, а пък сладкият червен пипер — и до 75 л. килограмът! Освен това, издаде се още една заповед за още едно повишение цената на пипера.

Председателствуващ Димитър Пешев: (Звъни) Приключайте.

Игнат Хайдудов: Приключвам. — Г-да народни представители! Въ връзка съ цените на индустриалните произведения и въ връзка съ вършената спекула, която, безспорно, смущава нашироко и, бих добавил, основателно българския народ, ще тръбба да се вземат необходимите мърки, и то бързо.

Г-да народни представители! Срещу рушителя на духа на българския народ също ще тръбба да се вземат мърки, каквито отзарана въ заседанието на болшинството някои от нашите колеги предложиха. Бесилки са необходими!

Ангел Сивинев и други: Такова нещо не е казал никой.

Игнат Хайдудов: Бесилки са необходими, г-да народни представители, за тези които, въ желанието си да трупат милиони, забравят и народа, забравят и духа на народа, забравят и задълженията, които ние и те имаме към държавата.

Г-да народни представители! Въ 1913 г., респективно 1919 г., изникнаха 200 банки, резултат именно на спекулата, вършена по време на европейската война. Ще допустнете ли вие това отново да се повтори и въ резултат да се яви негодуване въ срцата на народа? Аз съм положително убеден, че нма да допустнете това. Ето защо е необходимо да се вземат всички мърки, за да спре тази спекула и за да можем да изпълним дълга си към държавата и народа.

Председателствуващ Димитър Пешев: Има думата народният представител г-н Дочо Христов.

Дочо Христов: Отказвам се.

Председателствуващ Димитър Пешев: Има думата народният представител г-н Никола Градев.

Никола Градев: Отказвам се.

Председателствуващ Димитър Пешев: Разискванията по бюджетопоекта са приключени. Пристъпвам към приемането му параграф по параграф.

Има думата г-н докладчикът.

Докладчик Еким Екимов: Г-да народни представители! След обстойното разглеждане на бюджетопоекта на Министерството на търговията, промишлеността и труда, на мене не остава нищо друго, освен да пристъпя към доклада на самия законопоект параграф по параграф. (Чете)

„Министерство на търговията, промишлеността и труда.

Глава I.

А. Лични разходи.

§ 1. Заплати на личния състав (Вижъ обяснителната таблица)

- а) заплати — 76.770.000 л.
 б) курсова разлика — 2.000.000 л.;
 в) безотчетни пътни и дневни — 784.000 л.;
 г) възнаграждение на лѣкари и други — 1.168.000 л. — 80.722.000 л.“

Въ обяснителната таблица къмъ този параграфъ комисията направи следните промѣни:

На стр. 13 службата „Нарочна служба по гражданската мобилизация“ се заличава.

На същата страница „II. Отдѣление за финансовъ контролъ“ става „II Отдѣление за вътрешенъ финансовъ контролъ“.

На стр. 14, вмѣсто „въ отдѣление инспекторатъ“, става: „въ отдѣление вътрешенъ финансовъ контролъ“.

На същата страница „II. Отдѣление за цени“ и на стр. 15 „III. Отдѣление снабдяване“ и „III. Отдѣление за индустрия“ се заличаватъ и вмѣсто тѣхъ комисията предвиди:

„II. Отдѣление за ценитѣ.

1	началникъ на отдѣлението	7.050	84.600	84.600 л.
1	Всичко	—	—	84.600 л.

а) Служба цени.

1	началникъ	6.590	79.080	79.080 л.
1	Всичко	—	—	79.080 л.

Секция общи нормировки.

1	началникъ	5.640	67.680	67.680 л.
2	помощникъ-началници инспектори	4.630	55.560	111.120 „
2	дѣловодители	2.350	28.200	56.400 „
5	Всичко	—	—	314.280 л.

Секция мѣстни нормировки.

1	началникъ	5.640	67.680	67.680 л.
2	помощникъ-началници инспектори	4.630	55.560	111.120 „
2	дѣловодители	2.350	28.200	56.400 „
5	Всичко	—	—	235.200 л.

Секция партидни нормировки.

1	началникъ	5.640	67.680	67.680 л.
3	помощникъ-началници инспектори	4.630	55.560	166.680 „
2	дѣловодители	2.350	28.200	56.400 „
6	Всичко	—	—	290.760 л.

Инспекторатъ.

1	главенъ инспекторъ	6.590	79.080	79.080 л.
10	инспектори	4.630	55.560	555.600 „
2	дѣловодители	2.350	28.200	56.400 „
13	Всичко	—	—	691.080 л.

Общи служби.

1	архиваръ	2.270	27.240	54.480 л.
2	регистратори	1.730	20.760	41.520 „
1	машинписецъ-стенографъ	2.020	24.240	24.240 „
3	писари-машинписци	1.730	20.760	62.280 „
2	прислужници	1.380	16.560	49.680 „
9	Всичко	—	—	232.200 л.
40	Всичко за отдѣлението	—	—	1.848.120 л.

III. ОТДѢЛЪ ЗА ИНДУСТРИЯТА.

1	началникъ на отдѣла	7.730	92.760	92.760 л.
1	Всичко	—	—	92.760 л.

1. Отдѣление административно.

1	началникъ на отдѣлението	7.050	84.600	84.600 л.
1	главенъ инспекторъ	6.590	79.080	79.080 „
3	инспектори	4.630	55.560	166.680 „
1	дѣловодителъ	2.350	28.200	28.200 „
1	писаръ-машинписецъ	1.730	20.760	20.760 „
7	Всичко	—	—	379.320 л.

а) Секция на прилагане закона за индустрията.

1	началникъ на секция	5.640	67.680	67.680 л.
1	помощникъ-началникъ	4.630	55.560	55.560 „
1	дѣловодителъ	2.350	28.200	28.200 „
3	Всичко	—	—	151.440 л.

б) Секция за индустриална собственостъ.

1	началникъ на секцията	5.640	67.680	67.680 л.
2	дѣловодители	2.350	28.200	56.400 „
3	Всичко	—	—	124.080 л.
13	Всичко за отдѣлението	—	—	654.840 л.

2. Отдѣление индустриално производство.

1	началникъ на отдѣлението	7.050	84.600	84.600 л.
1	Всичко	—	—	84.600 л.

а) Секция текстилна индустрия.

1	началникъ на секцията	5.640	67.680	67.680 л.
2	инспектори	4.630	55.560	111.120 „
2	дѣловодители	2.350	28.200	56.400 „
5	Всичко	—	—	235.200 л.

б) Секция химическа индустрия.

1	началникъ на секцията	5.640	67.680	67.680 л.
3	инспектори	4.630	55.560	166.680 „
1	дѣловодителъ	2.350	28.200	28.200 „
5	Всичко	—	—	262.560 л.

в) Секция хранителна индустрия.

1	началникъ на секцията	5.640	67.680	67.680 л.
1	инспекторъ	4.630	55.560	55.560 „
1	дѣловодителъ	2.350	28.200	28.200 „
3	Всичко	—	—	151.440 л.

г) Секция метална индустрия.

1	началникъ на секцията	5.640	67.680	67.680 л.
2	инспектори	4.630	55.560	111.120 „
1	дѣловодителъ	2.350	28.200	28.200 „
4	Всичко	—	—	207.000 л.

д) Секция строителни материали.

1	началникъ на секцията	5.640	67.680	67.680 л.
1	инспекторъ	4.630	55.560	55.560 „
1	дѣловодителъ	2.350	28.200	28.200 „
3	Всичко	—	—	151.440 л.

е) Секция мобилизационна подготовка на индустрията.

1	началникъ на секцията	5.640	67.680	67.680 л.
2	инспектори	4.630	55.560	111.120 „
2	дѣловодители	2.350	28.200	56.400 „
5	Всичко	—	—	235.200 л.

Всичко за отдѣлението 1.327.440 л.

ОБЩИ СЛУЖБИ КЪМЪ ОТДѢЛА.

1	архиваръ	2.270	27.240	27.240 л.
1	помощникъ архиваръ	1.810	21.720	21.720 „
2	регистратори	1.730	20.760	41.520 „
4	машинписци	1.730	20.760	83.040 „
4	прислужници	1.380	16.560	66.240 „
12	Всичко	—	—	239.760 л.
52	Всичко за отдѣла	—	—	2.314.800 л.“

На същата страница „V. Отдѣление за занаятитѣ“ става „IV. Отдѣление за занаятитѣ“.

Долу на същата страница „VI. Отдѣление за търговско и промишлено образование“ става „V Отдѣлъ за търговско и промишлено образование“, вмѣсто „1 началникъ на отдѣлението“ става „1 началникъ на отдѣла“ и месечната му заплата отъ 7.050 л. се увеличава на 7.730 л.

На същата страница „VII. Общи служби на Дирекцията“ става „VI. Общи служби на отдѣла за търговско и промишлено образование и за отдѣленията за търговия и за занаяти“, като вмѣсто „2 архивари“ става „1 архивар“, вмѣсто „4 регистратори“ става „2 регистратори“, вмѣсто „2 машинописци-стенографи“ става „1 машинописец-стенограф“, вмѣсто „9 писари-машинописци“ става „3 писари-машинописци“ и вмѣсто „6 прислужници“ става „3 прислужници“.

На стр. 16 „Г. Главно комисарство по снабдяването“ се заличава и вмѣсто него се поставя:

**„ГЛАВНО КОМИСАРСВО
НА СНАБДЯВАНЕТО.“**

1 главенъ комисаръ	9.300	111.600	111.600 л.
1 секретаръ	4.630	55.560	55.560 „
1 дѣловодителъ	2.350	28.200	28.200 „
3 Всичко	—	—	195.360 л.

**1. Отдѣление хранителни
продукти и обѣкло.**

1 началникъ-отдѣление	7.050	84.600	84.600 л.
1 началникъ-секция зърнени храни, брашна и варива	4.630	55.560	55.560 „
1 пом.-началникъ-секция зър- нени храни, брашна и ва- рива	4.140	49.680	49.680 „
1 началникъ-секция месо, маз- нини и млѣчни произве- дения	4.630	55.560	55.560 „
1 пом.-началникъ-секция месо, мазнини и млѣчни произве- дения	4.140	49.680	49.680 „
1 началникъ-секция колони- алъ и др.	4.630	55.560	55.560 „
1 началникъ-секция текстилни материали	4.630	55.560	55.560 „
1 началникъ-секция кожарски материали и каучукъ	4.630	55.560	55.560 „
1 статистикъ	3.000	36.000	36.000 „
2 дѣловодители	2.350	28.200	56.400 „
2 книгководители	2.180	26.100	52.200 „
13 Всичко за отдѣлението	—	—	606.360 л.

**2. Отдѣление отоплителни,
освѣтителни, строителни ма-
териали, метали, химикали и
хартия.**

1 началникъ-отдѣление	7.050	84.600	84.600 л.
1 началникъ-секция	4.630	55.560	55.560 „
1 подначалникъ-секцията	4.140	49.680	49.680 „
1 началникъ-секция метали	4.630	55.560	55.560 „
1 началникъ-секция химикали и хартия	4.630	55.560	55.560 „
1 статистикъ	3.000	36.000	36.000 „
2 дѣловодители	2.350	28.200	56.400 „
2 книгководители	2.180	26.100	26.100 „
9 Всичко за отдѣлението	—	—	419.480 л.

**3. Отдѣление дажби и раз-
предѣлителни карти.**

1 началникъ-отдѣление	7.050	84.600	84.600 л.
1 началникъ-секция опредѣ- ляне дажбитъ	4.630	55.560	55.560 „
1 началникъ-секция разпредѣ- ляне картитъ и отчитане	4.630	55.560	55.560 „
3 пом.-началникъ секция раз- предѣляне картитъ и от- читане	4.140	49.680	149.040 „
1 статистикъ	3.000	36.000	36.000 „
1 дѣловодителъ	2.350	28.200	28.200 „
1 книгководителъ	2.180	26.100	26.100 „
9 Всичко за отдѣлението	—	—	435.060 л.

4. Инспекторатъ.

1 главенъ инспекторъ	6.590	79.080	79.080 л.
9 инспектори	4.630	55.560	500.040 „
2 дѣловодители	2.350	28.200	56.400 „
12 Всичко	—	—	635.520 л.

5. Общи служби.

1 архиваръ	2.270	27.240	27.240 л.
1 книгководителъ	2.180	26.100	26.100 „
2 пом.-архивари	1.810	21.720	43.440 „
4 регистратори	1.730	20.760	83.040 „
4 писари	1.730	20.760	83.040 „
5 машинописци	1.730	20.760	103.800 „
2 телефонисти	1.830	21.960	43.920 „
6 прислужници	1.380	16.500	99.000 „
3 чистачки	800	9.600	28.800 „
28 Всичко за отдѣлението	—	—	538.380 л.
74 Всичко за Главното коми- сарство	—	—	2.820.380 л.

На стр. 17 въ „Служби въ чужбина“, въ „IV. Нью-Йоркъ“ се заличава „1 писаръ по иностранната кореспонденция“, вмѣсто „7. Парижъ“ става „7. Москва“.

Въ „II. Отдѣлъ за износъ“ въ „6 районни инспектори за Плевенъ, Варна, Бургасъ, Пловдивъ, Кюстендилъ и Добричъ“ „Добричъ“ се замѣня съ „Русе“. Също и въ текста „Тѣмъ пѣтни и дневни, безотчетни и пр.“ „Добричъ“, се замѣня съ думата „Русе“. Въ „5 помощници районни инспектори“ въ Горна-Орѣховица, Русе, Кричимъ, Троянъ и Враца „Русе“ се замѣня съ „Ломъ“.

На стр. 18 „3. Отдѣление за транспортъ и пропаганда“ става „3. Отдѣление за информация, пропаганда и транспортъ“, като заплатата на завеждащия склада на материалитъ за изложби и панаири се увеличава отъ 2.350 л. месечно на 2.500 л.

Кредитътъ за курсова разлика върху заплатитъ на служителитъ въ чужбина и пр. отъ 3.100.000 л. се намалява на 2.000.000 л.

На стр. 19 „Е. Дирекция за природни богатства“, месечната заплата на „1 директоръ миненъ инженеръ“, вмѣсто 7.730 л. става 9.300 — 8.560 л.

На същата страница „1. Отдѣление за минни и геоложки проучвания“ се заличава и вмѣсто него се пред-
вижда:

**„I. ОТДѢЛЪ ЗА МИНИ И ГЕО-
ЛОЖКИ ПРОУЧВАНИЯ.“**

1 началникъ на отдѣла — ми- ненъ инженеръ	7.730	92.760	92.760 л.
1 Всичко	—	—	92.760 л.

**1. Отдѣление за минни проуч-
вания.**

1 началникъ на отдѣлението — миненъ инженеръ	7.050	84.600	84.600 л.
1 дѣловодителъ	2.350	28.200	28.200 „
2 Всичко	—	—	112.800 л.

А. Служба минни проучвания.

1 началникъ на службата — миненъ инженеръ	6.590	79.080	79.080 л.
2 завеждащи проучвателни ра- боти	4.630	55.560	111.120 „
4 минни техници	2.510	30.120	120.480 „
1 електротехникъ	2.510	30.120	30.120 „
8 Всичко за службата	—	—	340.800 л.

**Б. Служба сондажни и геофи-
зични проучвания.**

1 началникъ на службата — миненъ инженеръ	6.590	79.080	79.080 л.
1 Всичко	—	—	79.080 л.

**а) Секция сондажни
проучвания.**

1 началникъ-секцията — ми- ненъ инженеръ	5.640	67.680	67.680 л.
1 завеждащъ 2.000 м. сонда — миненъ инженеръ	4.630	55.560	55.560 „
5 бормайстери — минни или машинни техници	3.000	36.000	180.000 „
2 пом.-бормайстери — мѣсто- служене сондата	2.510	30.120	60.240 „
9 Всичко	—	—	363.480 л.

6) Секция геофизични проучвания.

1	началник-секцията — минен инженер, инженер-геолог, геолог или геофизик	5.640	67.680	67.680 л.
1	завеждащ гравиметричните измървания, минен инженер, физик или инженер-геолог	4.630	55.560	55.560 „
1	измървател наблюдател — минен техник	2.510	30.120	30.120 „
1	наблюдател-механик — машинен техник	2.510	30.120	30.120 „
1	техник-земемър	2.510	30.120	30.120 „
5	Всичко	—	—	213.600 л.
15	А всичко за службата	—	—	656.160 л.
25	Всичко за отделеието	—	—	1.109.760 л.
	Дневни и безотчетни на пет бормаистри по 9.600 л. едному годишно	—	—	48.000 л.
25	Всичко за отделеието за минни проучвания	—	—	1.157.760 л.

2. Отделение за геоложко проучване и картиране на страната.

1	началник на отделеието — дипломиран геолог	7.050	84.600	84.600 л.
1	Всичко	—	—	84.600 л.

А. Служба за петролгеоложки, хидрогеоложки проучвания и картиране на страната.

1	началник на службата — дипломиран геолог	6.590	79.080	79.080 „
1	Всичко	—	—	79.080 л.
1	началник-секция петролгеоложки и хидрогеоложки проучвания, дипломиран геолог	5.640	67.680	67.680 л.
1	завеждащ геоложкото картиране на страната, дипломиран геолог	4.630	55.560	55.560 „
2	Всичко	—	—	123.240 л.
3	Всичко за службата	—	—	202.320 л.

Б. Служба за геоложко проучване рудните находища.

1	началник-службата — дипломиран геолог	6.590	79.080	79.080 л.
1	Всичко	—	—	79.080 л.
1 а)	началник-секция минералопетрографски проучвания — дипломиран геолог	5.640	67.680	67.680 л.
1	геолог — дипломиран геолог	4.630	55.560	55.560 „
1 б)	началник-секция лабораторни, петролгеоложки, минералопетрографски изследвания и музея на отделеието — дипломиран геолог	5.640	67.680	67.680 л.
1	лаборант, специалист по приготвяне микроскопски препарати	2.510	30.120	30.120 „
4	Всичко	—	—	221.040 л.
5	Всичко за службата	—	—	300.120 л.
9	Всичко за отделеието за геоложко проучване	—	—	587.040 л.
34	А всичко за отдела минни и геоложки проучвания	—	—	1.837.560 л.

На същата страница, вмѣсто „2. Отделение за минни и кариери“, става „3. Отделение за минни и кариери“.

На стр. 20, въ „3. Отделение за каптажи и геологични проучвания на минерални извори“, се заличават „1 архитект за всички служби“ и „1 техник-строител за всички служби“.

На същата страница 21, въ „III. Минна контрола“, се заличава „3 геолози — геолог или инженер-геолог“.

На същата страница „IV. Комисарство по снабдяването“ се заличава и замѣнява съ:

„IV. КОМИСАРСТВА ПО СНАБДЯВАНЕТО.

6. Външни служби.

1	комисар въ София	7.050	84.600	84.600 л.
2	помощник-комисари	5.640	67.680	135.360 „
7	комисари за Пловдив, Бургас, Русе, Варна, Добрич, Ст.-Загора и Плевен	5.640	67.680	473.760 „
4	комисари за останалите областни градове и градовете Сливен и Хасково	4.630	55.560	222.240 „
81	комисари за останалите околнски градове и градовете Перник, Червен, Бръг и Павликени	4.140	49.680	4.024.080 „
6	помощник-комисари	4.140	49.680	397.440 „
10	комисари за селата	2.860	34.320	343.200 „
111	Всичко	—	—	5.680.680 л.

За бележка. За длъжностите от инспектор нагоре по ведомството на Главното комисарство на снабдяването, при липса на подходящи кандидати съ висше образование, министърът може да назначава и лица съ срѣдно образование, които имат поне 2 години подходяща държавна или общинска служба“.

На стр. 24 заглавието „Б. Практически промишлени училища“ се зачерква.

Точка 11, вмѣсто „Практическо механотехническо училище въ гр. Казанлък“, става „Срѣдно механотехническо училище въ гр. Казанлък“. „1 учител гимназиален“ става „2 учители гимназиални“. Кредитът за заплатите имъ се увеличава отъ 40.080 л. на 80.160 л.

На стр. 27, въ точка 26 — „Практическо промишлено коларско и столарско училище въ гр. Враца“, вмѣсто „9 учители специалисти“ ставатъ „10 учители специалисти“. Кредитът за заплатите имъ отъ 360.720 л. се увеличава на 400.800 л.

На стр. 28, въ точка 35 — „Практическо столарско училище въ гр. Смолян“, месечната заплата на прислужника отъ 800 л. се увеличава на 1.030 л., годишната отъ 9.600 л. на 12.360 л.

Въ точка 36 — „Практическо коларо-бъчзарско училище въ с. Павликени“, става същата промѣна.

На стр. 29, точка 37 — „Практическо столарско и за фигурално рѣзбарство училище въ с. Долна-бана“, годишната заплата на директора-специалист отъ 42.260 л. се поправя на 37.200 л. — печатна грѣшка.

Въ точки 37, 38 и 39 месечните заплати на прислужниците отъ 800 л. се увеличават на 1.030 л., годишните отъ 9.600 л. на 12.360 л.

Въ точка 43 — „Практическо девическо занаятчийско училище въ гр. Елена“, учителите специалисти се намаляват отъ 5 на 4, и общият кредит за заплати отъ 171.600 л. се намалява на 137.280 л.

На стр. 30, въ точки 45 до 52 включително, месечните заплати на прислужниците отъ 800 л. се увеличават на 1.030 л., годишните отъ 9.600 л. на 12.360 л.

Въ точка 52 — „Практическо девическо занаятчийско училище въ с. Чепеларе“, думите въ скоби „кредит отъ 15. IX. 1940 г.“ се заличават.

На стр. 31, следъ точка 53 — „Практическо девическо занаятчийско училище въ гр. Пещера — се прибавя нова точка:

„54. Практическо девическо занаятчийско училище въ с. Лъджене, Пещерско.

1 директорка-специалистка, тя и счетоводителка — 3.100 — 37.200 л.

1 учителка специалистка — 2.860 — 34.320 л.

1 прислужник — 1.030 — 12.360 л.

Всичко . . . — 83.880 л.

Въ точка 3 — „Срѣдно търговско училище въ гр. Велико Търново“, гимназиалните учители отъ 11 ставатъ 13 и общият кредит за заплати отъ 440.880 л. става 521.040 л.

На същата страница въ точка 4 — „Срѣдно търговско училище въ гр. Фердинанд“ — гимназиалните учители отъ 9 ставатъ 11 и общият кредит за заплати отъ 360.720 л. става 440.880 л.

Прибавя се нова точка:

„5. Срѣдно търговско училище въ гр. Червенть-бръгъ.“
(Отъ 15 септемврий 1941 г.)

1 директоръ	5.330	18.655 л.
17 гимназиални учители	3.340	198.730 „
1 секретарь-счетоводителъ	2.020	7.070 „
3 прислужници	1.380	4.830 „

Всичко . . . 229.285 л.

Текстътъ „Заплати за 7 стажантки-учители“ и пр. става: „Заплати за 7 стажанти-учители“.

Въ текста „Заплата за 2 редовни учители“ и пр., следъ „Никополъ“ се прибавятъ — „Борисовградъ, Бръзникъ, Беброво, Дупница, Ихтиманъ, Карнобатъ, Кюстендилъ, Пловдивъ, Свишовъ, Сухиндолъ и Ямболъ, съ месечна заплата 2.860 л.“

Броятъ на служителитъ отъ 10 става на 21, а годишниятъ кредитъ отъ 322.080 л. става 692.600 л.

На стр. 32 въ текста „За възнаграждение на 42 редовни“ и пр. цифрата „42“ става 40, а по-надолу, вмѣсто „22 учителки“, става „20 учителки“ съ възнаграждение, вмѣсто 1.500 л. месечно, по 1.000 л. месечно.

Други измѣнения въ § 1 нѣма.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Г-да народни представители! По § 1 сж направени следнитъ предложения:

На стр. 20 отъ бюджетопроекта, въ бюджета на Главната дирекция на статистиката, отъ народния представителъ г-нъ Борисъ Поповъ се предлага службата „Счетоводител-началникъ на счетоводната, домакинската и административната служба“ да стане „Счетоводител и началникъ на счетоводната, домакинската и административна служба“. Значи, предлагатъ се две служби къмъ Главната дирекция на статистиката отъ народния представителъ г-нъ Борисъ Поповъ.

Борисъ Поповъ: Поддържамъ предложението си.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Г-нъ Поповъ! Вие предлагате въ Главната дирекция на статистиката две нови служби.

Борисъ Поповъ: Не, не. Предлагамъ, вмѣсто „Счетоводител-началникъ на счетоводната домакинската и административната служба“ да стане „Началникъ на бюджетоконтролната, домакинската и административната служба.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Въ главата „Общи служби“?

Борисъ Поповъ: Да, въ главата „Общи служби“. Предлагамъ, вмѣсто счетоводителъ, да стане началникъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Какво предлагате?

Борисъ Поповъ: Предлагамъ, длъжността счетоводителъ и пр. да стане „Началникъ на бюджетоконтролната, домакинската и административната служба“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Вие сте писали „началникъ на счетоводната служба“.

Борисъ Поповъ: Не, началникъ на бюджетоконтролната, домакинската и административната служба, като заплатата му се увеличава отъ 4.630 л. на 5.330 л.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Значи, вие предлагате, вмѣсто счетоводителъ, да стане: „Началникъ на бюджетоконтролната, домакинската и административната служба“?

Борисъ Поповъ: Да.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Г-не министре?

Министъръ Добри Божиловъ: Г-нъ министърътъ на търговията изтъква, че това е много необходимо за добрия ходъ на работитъ въ дирекцията. При туй положение азъ съмъ съгласенъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Г-нъ министърътъ на финанситъ е съгласенъ съ това предложение.

Ще поставя на гласуване това предложение на народния представителъ г-нъ Борисъ Поповъ, а именно: въ бюджета на Главната дирекция на статистиката, предвидената длъжностъ „Счетоводител-началникъ на счетоводната, домакинската и административната служба“ да се преименува на „Началникъ на бюджетоконтролната, домакинската и административната служба“, като заплатата отъ 4.630 л. се увеличава на 5.330 л.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка.

Петъръ Марковъ: Малцинство.

Обаждатъ се: Мнозинство е.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Малцинство, Събранието не приема.

На стр. 17, по шата на Дирекцията на външната търговия, „Служби въ чужбина“, е постѣпило предложение отъ народния представителъ г-нъ Дончо Узуновъ да се предвиди постоянна служба „Инспекторъ-референтъ съ седалище въ Мюнхенъ“ съ месечна заплата 3.340 л.

— Г-не министре?

Министъръ Добри Божиловъ: Каквото реши Парламентътъ. Вчера бѣ прието въ комисията.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Г-нъ министърътъ на финанситъ предоставя този въпросъ на Народното събрание.

Правено ли е предложението отъ г-нъ Дончо Узуновъ въ комисията?

Министъръ Добри Божиловъ: Правено е.

Обаждатъ се: И е прието.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване това предложение.

Които приематъ, къмъ § 1 на стр. 17, въ службитъ въ чужбина на Дирекцията на външната търговия, Берлинъ, да се предвиди постоянна служба „Инспекторъ-референтъ съ седалище въ Мюнхенъ“, съ месечна заплата 3.340 л., моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, не се приема.

Писмено предложение отъ народния представителъ г-нъ Ангелъ Сивиновъ. Той предлага промѣна въ забележката на стр. 21 къмъ § 1, таблицата относно условията, при които ставатъ назначаванията въ Комисарството по снабдяването. Тая забележка е била приета отъ бюджетариата комисия така: (Чете) „За длъжноститъ отъ инспекторъ нагоре по ведомството на Глазното комисарство на снабдяването, при липса на подходящи кандидати съ висше образование, министърътъ може да назначава и лица съ срѣдно образование, които иматъ поне 2 години подходяща държавна или общинска служба“.

Г-нъ Ангелъ Сивиновъ предлага тая забележка да се измѣни така: (Чете) „За длъжноститъ комисари и помощникъ-комисари по ведомството на Глазното комисарство на снабдяването, министърътъ може да назначава и лица съ срѣдно образование, които иматъ поне 2 години подходяща държавна или общинска служба“.

Съ това писмено предложение сж съгласни министърътъ на финанситъ г-нъ Добри Божиловъ и министърътъ на търговията г-нъ Загоревъ.

Сирко Станчевъ: Прието!

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Съгласни ли сте, г-да министри?

Министъръ Добри Божиловъ и министъръ д-ръ Славчо Загоревъ: Съгласни сме.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Съ гоза предложение сж съгласни г-да министритъ. Ще го поставя на гласуване. Които приематъ да се измѣни текстътъ на забележката въ смисъла, въ който докладвахъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Предложение отъ народния представителъ г-нъ Ангелъ Стояновъ, на стр. 31, глава V, точка 4, въ текста за заплати на директоритъ на професионални училища да се впише и градъ Добричъ, съ месечна заплата на директорката на Професионалното девическо училище въ гр. Добричъ 2.860 л.

Сирко Станчевъ: За Добричъ може!

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Съ това предложение съгласни г-нъ министърътъ на финансите и г-нъ министърътъ на търговията, промишлеността и труда. Ще поставя на гласуване. Които приематъ, въ списъка на градоветъ, въ които ще се назначаватъ директори на девическите професионални училища, да се впише и градъ Добричъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Последно предложение по този параграфъ е отъ г-нъ Гаврилъ Ленковъ. Той предлага, на стр. 31 да се увеличи броятъ на гимназиалните учители при Сръдното търговско училище въ гр. Фердинандъ съ единъ, вмѣсто длъжността писаръ-архиваръ да се предвиди секретаръ-счетоводител и броятъ на прислужниците да се увеличи съ още единъ. Значи, три измѣнения се предлагатъ: броятъ на гимназиалните учители, увеличени отъ 9 на 11, да се увеличи съ още единъ, вмѣсто писаръ-архиваръ да се предвиди секретаръ-счетоводител и броятъ на прислужниците да се увеличи съ още единъ.

Г-не министри на финансите?

Министъръ Добри Божиловъ: Не съмъ съгласенъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-нъ министърътъ на финансите не е съгласенъ съ това предложение. Ще поставя на гласуване. Които приематъ това предложение на г-нъ Гаврилъ Ленковъ, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Пристъпваме къмъ гласуване на § 1.

Които приематъ § 1, заедно съ таблицата и измѣненията, приети отъ бюджетарната комисия, и съ тѣзи, които Събранието току-що прие, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 2. Пътни и дневни пари за командировки на длъжностни и частни лица и за членовѣ на Висшия учебенъ съветъ; за превозъ на покъщнина на уволнени и премѣстени служители и за купуване на абонаментни карти за пътуване по българските държавни желѣзници — 1.200.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 3. Формено облъкло на всички прислужници, огньари и на постоянните работници въ министерството, контролните бюра, промишлените и търговски училища — 140.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 4. Помощи за лѣкуване на заболяли и за погребение на починали служители и помощи съгласно членове 70 и 71 отъ закона за държавните служители. Помощъ на сдружението на стопанските служители 100.000 л. за лѣкуване заболяли негови членове — 150.000 л.“

Комисията увеличи помощта на Сдружението на стопанските служители на 120.000 л.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 4, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 5. Безотчетенъ фондъ (Чл. 38, алинея втора, отъ законъ за бюджета, отчетността и предприятията) — 120.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 5, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„Б. Веществени разходи.

1. Централно управление.

§ 6. Поддържане на помѣщенията: поправки, измазване и приспособления, инсталации, чистене, миене, дезинфекциране, отопление, освѣтление и материали за тѣхъ, вода, сметъ, каналъ, застраховки и др. — 450.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 6, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 7. Мобели и покъщнина: купуване, поправки, поддържане, пренасяне на мобели и други необходими предмети за обзавеждане на помѣщенията — маси, столове, етажерки, шкафове, бюра и други подобни — 200.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 7, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 8. Канцеларски потребности и материали: хартия, мастило, пишущи машини, циклостили и др.; печатане на разни бланки, регистри, формуляри, наредби и други книжа за централното управление; печатане на обявления и др.; подвързване, подшиване на разни книжа, амбалажни материали, опаковка и разходи за експедиция на разни книжа и материали; пощенски, телеграфни и телефонни такси — 600.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 8, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: Вмѣсто стария текстъ — (Чете)

„§ 9. За времененъ персоналъ при отдѣленията „Цени“ и „Снабдяване“ — 250.000 л.“

Комисията прие следния текстъ на § 9: (Чете)

„За оформяване разходите — лични и вещевени — на Комисарството по снабдяването презъ 1940 г. — постановления на Министерския съветъ № XXX отъ 30 ноември 1940 г., и № XXXIII, отъ 22 ноември 1940 г. — 1.250.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 9, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 10. Поддържане телефонния нумераторъ — 40.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 10, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„2. Мѣрки и теглилки.

§ 11. Поддържане на помѣщенията: поправки, измазване и приспособления, инсталации, чистене, миене, дезинфекциране, освѣтление, отопление и материали за тѣхъ; сметъ, каналъ, застраховки и др. — 60.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 11, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 12. Мобели и покъщнина: купуване, поправка, поддържане, пренасяне на мобели и други необходими предмети за обзавеждане на помѣщенията: маси, столове, етажерки, шкафове, бюра и др. — 40.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 12, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 13. Канцеларски потребности и материали: хартия и мастило, пишущи машини, циклостили и пр.; печатане на разни бланки, регистри, формуляри, наредби и други официални издания, обявления и пр.; подвързване, подшиване на разни книжа; амбалажни материали, опаковка и разходи по експедицията на разни материали; пощенски, телеграфни и телефонни такси и др. — 60.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 13, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 14. Снабдяване службата съ еталони, образци, мърки, уреди и несесери и пр.

а) разходи при провѣрка на електромѣри и водомѣри и доставка на изпитателни станции и апарати за провѣр-
китѣ; превозъ на еталони и конфискувани мѣрки и тег-
лилки; доставка на превозни сръдства, поддържане на съ-
щитѣ и материалитѣ за тѣхъ; общи разходи въ връзка съ
провѣрките и др., както и снабдяването съ еталони, об-
завеждането съ такива, превозъ на еталони и конфиску-
вани мѣрки и теглилки въ Добруджа — 450.000 л.

б) доставка на апарати за провѣрка на лати, базисни
ленти и други апарати, употребявани при триангулаци-
оннитѣ измѣрвания на страната, снимане карти, комасация
на земитѣ и др., съгласно предписанията на Министер-
ството на войната — 300.000 л. — 750.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 14, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 15. Доставка на крини и стѣргалки за зърнени
храни и поправката имъ, измазване съ безиръ и превозва-
нето имъ — чл. 36 отъ закона за мѣрки и теглилки —
350.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 15, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„3. Подобрение занаятитѣ.

§ 16. За обзавеждане и поддържане (включително и
възнагражденията на ръководителитѣ и преподавателитѣ)
на краткоеремни занаятчийски курсове изъ разнитѣ
пунктове на страната, съ назначение, чрезъ тѣхъ да се
подготвятъ технически чирацитѣ и калфитѣ въ разнитѣ
занаяти и да се опрѣснятъ знанията на майсторитѣ; из-
даване албуми отъ избрани специални художествени зана-
ятчийски произведения — 50.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 16, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 17. За премии и хонорари на автори на полезни ръ-
ководства по занаятитѣ, за поощрение изучаване върху
занаятитѣ и за подпомагане на разни начинания отъ зана-
ятчийски характеръ — 2.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 17, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„4. Каптаж на минерални води и петрографски изслед- вания.

§ 18. Разходи за петротехнически и петрографски из-
следвания: покъщнина, уреди, консумативни материали,
купуване книги, за не повече отъ 10.000 л., и за районнитѣ
областни минни инспектори — наемъ, канцеларски, ото-
пление, освѣтление, мебелировка и измѣрвателни инстру-
менти и др. — 300.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 18, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 19. Уредба на миненъ музей и издаване на миненъ
годишникъ — 20.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 19, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 20. Проучване на минерални води и направа на съо-
ржения за капиране и запазване на последнитѣ; капи-
ране на същитѣ; доставка и доплащане на потребнитѣ за

проучване и капиране апарати, машини, пособия; книги
за не повече отъ 10.000 л.; съчива, сонди, превозни сръд-
ства и разходи по проучване и обзавеждане на химическо-
металургическата лаборатория и др. — 1.100.000 л.“

Комисията намали кредита на 700.000 л.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: По този па-
раграфъ е постъпило предложение отъ докладчика г-нъ
Екимъ Екимовъ. Той предлага, кредитътъ по § 20 отъ
700.000 л. да се намали съ 30.000 л., да остане 670.000 л., а
тия 30.000 л. да се отнесатъ за усилване кредита по § 39,
който отъ 6.100 л. да стане 36.000 л. — за граднитѣ.

Министъръ Добри Божиловъ: Съгласенъ съмъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Г-нъ мини-
стрътъ на финанситѣ е съгласенъ. Които приематъ пред-
ложението на г-нъ Екимъ Екимовъ, съ което е съгласенъ
г-нъ министърътъ на финанситѣ, моля, да вдигнатъ рѣка.
Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ § 20 съ току-що гласуваното предло-
жение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието
приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„Търговско и промишлено образование.

5. Промислени училища.

§ 21. Поддържане на помѣщенията; малки поправки,
измазване, инсталации, чистене, миене, освѣтление, ото-
пление и материали за тѣхъ; вода, сметъ, каналъ и др.; за
водопроводъ и канализация, пожарогасители и предупре-
дителни инсталации; изплащане на застраховки; както
следва:

а) за застраховки	500.000 л.
б) за механо-техническитѣ и индустриални училища	670.000 л.
в) за промишленитѣ училища	530.000 л.
г) за девическитѣ занаятчийски училища	50.000 л.
—	1.750.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 21, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 22. Мебели и покъщнина: купуване, поправки, под-
държане, пренасяне на мебели и други необходими пред-
мети за обзавеждане на помѣщенията: маси, столове, ета-
жерки, шкафове, бюра, чинове, черни дъски, картини и
др., както следва: за механо-техническитѣ училища
100.000 л.; за промишленитѣ училища 140.000 л.; за деви-
ческитѣ занаятчийски училища 60.000 л.; за доплащане ме-
белитѣ и обзавеждане на Кожарското училище въ гр. Ло-
вечъ, обзавеждане кабинетитѣ и мебелиране на Софий-
ското механо-техническо училище и на Казанлъшкото
практическо механо-техническо училище — 450.000 л. и
150.000 л. за обзавеждане новооткрититѣ промишлени учи-
лища въ Добруджа — 900.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 22, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 23. Канцеларски потребитѣ и материали: хартия, ма-
стило, пишущи машини, циклостили и пр.; печатане на
разни бланки, регистри, формуляри, наредби, обявления и
пр.; подвързване и подшиване на разни книги; амбалажни
материали, опаковка за експедицията на разни материали;
пощенски, телеграфни и телефонни такси; разноски за во-
досветъ и др.; гревозъ на инвентара на закрити и премѣ-
стени училища, както следва:

а) за механо-техническитѣ и индустриални училища	90.000 л.
б) за промишленитѣ училища	130.000 л.
в) за девическитѣ занаятчийски училища	30.000 л.
—	250.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 23, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 24. Учебни пособия и помагала; обзавеждане на кабинетитъ и лабораториитъ; консумативни материали за кабинетитъ: спиртъ, газолинъ, химикали, соли, киселини и др. Набавяне и поддържане инструменти за училищнитъ оркестри; книги и списания за библиотекитъ и др.; както следва:

- а) за механо-техническитъ и индустриални училища 200.000 л.
 - б) за промишленитъ училища 120.000 л.
 - в) за девическитъ занаятчийски училища 30.000 л.
- 350.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 24, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 25. Потрѣби за работилницитъ и фабричитъ: тегляхи, машини, динамомашини, резервни части, парни котли, мотори образци, бърда, совалки, нищелки, каиши, сърѣми и други подобни; инсталирането и доплащането имъ; разходи за поддържането имъ; снабдяване съ вода резервоаритъ на парнитъ котли и др.; набавяне на електрическа енергия и други двигателни сили за машинитъ: коксъ, карбидъ, въглища, петролъ, бензинъ и др., както следва:

- а) за механо-техническитъ и индустриални училища — 350.000 л.;
- б) за промишленитъ училища — 500.000 л.
- в) за девическитъ занаятчийски училища — 100.000 л.

Допащане и доставка на машини за механотехническитъ училища — 700.000 л. За обзавеждане новооткрититъ промишлени училища въ Добруджа — 50.000 л. — 1.700.000 л.“

Въ края на този параграфъ, следъ цифрата „50.000 л.“, се прибавя следниятъ новъ текстъ: „и 300.000 л. за Сръдното текстилно бояджийско училище въ гр. Сливенъ“. Кредитътъ отъ 1.700.000 л. се увеличава на 2.000.000 л.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 25, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 26. За доставка на материали за работа на ученицитъ, както и за разработването на ка̀риери; оборотенъ капиталъ съгласно чл. 54 отъ закона за търговско-промишленото образование, както следва:

- а) за механо-техническитъ и индустриални училища — 600.000 л.
- б) за промишленитъ училища — 450.000 л.;
- в) за девическитъ занаятчийски училища — 50.000 л. — 1.100.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 26, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 27. Лѣкарства и превързочни материали за амбулаториитъ и за обзавеждане на лабораторията за психотехнически изследвания при Софийското механо-електро-техническо училище, както следва:

- а) за механо-техническитъ и индустриални училища — 20.000 л.;
- б) за промишленитъ училища — 16.000 л.;
- в) за девическитъ занаятчийски училища — 4.000 л. — 40.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 27, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 28. Помощи и стипендии за крайно бедни ученици — 10.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 28, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 29. За уредба на училищни градини: сѣвива, семена и други и за обработването и поддържането имъ — 10.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 29, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 30. Купуване и поддържане на превозни сръдства при нѣкои училища, фуражъ и др. — 20.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 30, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 31. Разходи за постоянни и периодически изложби на изработенитъ отъ промишленитъ училища предмети и за юбилеенъ сборникъ на сѣчитъ — 5.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 31, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 32. Веществени разходи за допълнителнитъ училища и курсове, открити въ мѣста по нареждането чѣ министра на търговията, промишлеността и труда — 50.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 32, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„6. Търговски училища.

§ 33. Поддържане на помѣщенията: малки поправки, измазване и приспособления, инсталации, чистене, миене, дезинфекциране, освѣтление, отопление и материали за тѣхъ; вода, сметъ, каналь, застраховки и др. — 200.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 33, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 34. Мобели и покѣшнина: купуване, поправка, пренасяне на мобели и други необходими предмети за обзавеждане на помѣщенията, като: маси, столове, етажерки, бюра, чинове, картини и пр. — 30.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 34, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 35. Канцеларски потрѣби и материали: хартия, мастило, циклостили и др.; печатане на разни бланки, регистри, формуляри, наредби и други официални издания и др.; подвързване, подшиване разни книжа; амбалажни материали, опаковка и разходи за експедиция; пощенски, телеграфни и телефонни такси; разноски по водосветъ и др. — 35.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 35, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 36. Учебни пособия и помагала; обзавеждане кабинетитъ и лабораториитъ имъ, материали за сѣчитъ; книги и списания за библиотекитъ и разноски по подвързването имъ: пишущи машини за образцовата кантора и др. — 30.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 36, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 37. Лѣкарства и превързочни материали за амбулаториитъ; инструменти и други необходими за сѣчитъ — 4.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 37, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 38. Стипендии и помощи за крайно бедни ученици — 5.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 38, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 39. За уредба на училищни градини: сѣчва, семена и други потребни за обработването и поддържането им — 6.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Г-да народни представители! Както току-що се прие, кредитът по § 20 — по предложение на докладчика г-нъ Екимъ Екимовъ — се намалява съ сумата 30.000 л., която отива за усиляване на § 39, който сега се докладва.

Съ това предложение е съгласен г-нъ министърът на финансите. Ще го поставя на гласуване.

Които приемат предложението на народния представител г-нъ Екимъ Екимовъ, съ което е съгласен г-нъ министърът на финансите, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приемат § 39 и току-що гласуваното предложение, съ което кредитът по него се увеличава съ 30.000 л., моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Екимъ Екимовъ: (Чете)

„Общи разходи.

§ 40. Наемъ за помѣщения — 1.700.000 л.“

Кредитът по този параграфъ се намалява отъ 1.700.000 л. на 900.000 л.

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 40, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 41. Печатане на информационни издания, купуване и печатане на закони, правилници, наредби, книги, весници, списания, годишникъ на министерството и дру.и — 650.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 41, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 42. Помощи за печатни издания по търговия и промишленост и помощ на Съюза на техническия печат въ България — 15.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 42, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 43. Възнаграждение на членовете на Висшия учебен съвет, за извършен труд, за извършване на извънредна работа и за участие въ комисии Възнагражденията се плащат само на частни лица. Възнаграждение на учители по случай 25-годишен юбилей — 25.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 43, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 44. Обезщетение, присждени и злоупотребени суми, за изгубени и повредени предмети, материали и имоти; за изплащане на присждени суми, лихви и разноси по сѣщитъ и на злоупотребени суми отъ държавнитъ служители и разлика въ курса по преводъ на суми въ иностранство — 40.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 44, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 45. За ремонтъ, постройки и довършване зданията на търговскитъ и промишлени училища — 2.000.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 45, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 46. Помощи: на Пловдивския мострень панаиръ 600.000 л., на Барненския — 300.000 л. — 900.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 46, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Екимъ Екимовъ: Комисията прибави новъ § 46а, съ следното съдържание: (Чете)

„§ 46а. За картотека, въ връзка съ гражданската мобилизация на работната ръка — 1.000.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат новия § 46а, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 47. Годишни вноски за текущи и минали години по международната конвенция за метъра, за международното бюро за покровителство на индустриалната собственост, както и за участието на България въ другитъ международни институти и вноски въ дружеството „За енергията“ по 6.000 л. на представител — 12.000 л. — 100.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 47, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 48. Непредвидени веществени разходи — 10.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 48, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 49. Възнаграждение за печатане одобрени отъ министерството новосъставени учебници — ръководства за търговски и промишлени училища, както и по разнитъ занаяти на рецензентитъ и докладчицитъ имъ частни лица — 10.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 49, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 50. Възнаграждение на членовете на комисии частни лица за изпитване кандидати на държавен изпит, както и такива за поправителен изпитъ при държавнитъ търговски и промишлени училища, до 80 л. на заседание — 20.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 50, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 51. Лекторско възнаграждение на преподавателъ урокъ въ открититъ държавни курсове по 30 л. на часъ или съ възнаграждение на месецъ, размитъ на което се определя отъ министра на търговията, промишлеността и труда — 60.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 51, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 52. Възнаграждение на месецъ или до 40 л. на преподавателъ урокъ въ сѣднитъ търговски и промишлени училища, възнаграждение на месецъ или 30 л. на преподавателъ урокъ въ практическитъ промишлени училища за взетитъ отъ учителитъ въ поменатитъ училища въ повече отъ определения максимумъ седмични часове, но най-много до 12 часа седмично, и за учители-лектори — външни лица — 850.000 л.“

Кредитът по този параграфъ се намалява отъ 850.000 л. на 800.000 л.

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 52, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 53. Помощи на благотворителни дружества и частни лица за издържанитъ отъ тѣхъ професионални училища и курсове, както и за издръжка на учителски стажански курсъ при Софийското професионално училище „Мария Луиза“ — 70.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 53, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 54. Помощи за следване по занаяти, индустрия, минно дѣло, машинна техника, електротехника, архитектура и търговия; помощи на работници отъ различнитъ индустрии и занаяти и учители за специализация въ фабрики и работилници — 10.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 54, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 55. Разходи за сключени бюджетни упражнения — 1.000.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 55, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 56. Връщане неправилно внесени суми по сключени бюджети — 100.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 56, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 57. Връщане неправилно внесени суми по текущия бюджет“.

Не се предвижда кредитъ. (Чете)

„§ 58. Запазенъ фондъ за усилване кредититъ за външни разходи — 400.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 58, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„Глава II.

Дирекция на външната търговия.

§ 59. Формено зимно и лѣтно облѣкло и обувка на прислужницитъ, блузи на чистачкитъ при дирекцията и службитъ въ чужбина — 25.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 59, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 60. Пътни и дневни пари за командировки по служебна работа въ вътрешността и чужбина на длъжностни и частни лица; за превозъ пожщнина на уволнени и премѣстени служители; трамвайни карти на служителитъ въ София и чужбина; съответната класа абонаментни жельзнопътни билети вмѣсто пътни пари, и за районнитъ инспектори и техницитъ контролѣри по износа — 1.600.000 л.“

Кредитътъ по този параграфъ се намалява отъ 1.600.000 л. на 1.550.000 л.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 60, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 61. Разноски по премѣстване и отиване на служители на служба въ чужбина и за завръщането имъ въ България, както и на уволнени такива до постоянното имъ мѣстожителство въ България — 150.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 61, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 62. Възнаграждения на частни лица на извършена отдѣлна специална работа — 20.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 62, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 63. Възнаграждение на день или на месецъ за 100 временни контролѣри-частни лица, по време на усиления износъ — 400.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 63, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 64. Помощи за лѣкуване на заболѣли и за погребение на починали бедни държавни служители, съгласно членове 70 и 71 отъ закона за държавнитъ служители — 10.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 64, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 65. За наемъ на помѣщения и складове — 580.000 л.“

Кредитътъ по този параграфъ се увеличава отъ 580.000 л. на 650.000 л.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 65, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 66. Поддържане на помѣщенията, малки поправки, измазване и приспособления, инсталации, чистене, миене, дезинфекциране, освѣтление, отопление, материали за тѣхъ, вода, сметъ, каналъ, застраховки и др. — 190.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 66, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 67. Купуване, поправяне и пренасяне на мебели и пожщнина; мѣрки и теглилки, рефрактометри, хидрометри, контролни халки, клепци, пломби и други уреди за контрола на износа — 250.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 67, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 68. Купуване, поправяне и поддържане на мотоциклети за районнитъ инспектори и помощникъ-районнитъ инспектори, гуми, бензинъ, спиртъ, масла, инструменти, принадлежности и други — 100.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 68, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 69. Канцеларски потрѣби и материали, пишущи, смѣтачни и циклотилни машини; купуване и печатане разни бланки и формуляри, картотечни фишове, картони, регистри, дѣла, обявления и др.; подвързване и подшиване на разни книжа; амбалажни материали и разходи за експедиция на разни книжа и материали; пощенски, телеграфни и телефонни такси; за изработване на контролни марки и типове букви и отпечатването и изработването имъ, за отпечатване на телеграфенъ шифъръ, отчетъ и др. — 850.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 69, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 70. За наемъ на помѣщения, пожщнина, канцеларски потрѣби, освѣтление, отопление, чистене, вода, сметъ, каналъ, данѣци, такси и др.; книги, списания, вестници; такси за събиране сведения за чуждестранни фирми, включително курсовата разлика, и разноски по превеждане суми въ чужбина и други разходи за службитъ въ чужбина — 1.300.000 л.“

Кредитътъ по този параграфъ се намалява отъ 1.300.000 л. на 1.250.000 л.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приема § 70, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 71. Купуване на български и чуждестранни закони, правилници, наредби, тарифи и пособия, книги, списания, атласи, карти, трудове, отчети, вестници, годишници, включително курсовата разлика и разноси за превода на сумитъ въ чужбина и други — 80.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 71, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 72. За пропагандиране на българските стоки — купуване и печатане реклами, афиши, брошури, депляни, адресници, карти, календари, алманаси, диаграми и др. за раздаване даромъ на интересуващитъ се въ чужбина и България за информация и пропаганда; за проникване на нови пазари и въобще за насърчение износа; за опити въ опаковката, запазване и превозване на българските износни стоки; за участие на панаири и изложби въ чужбина и международната изложба и мострения панаиръ въ България — купуване на изложбени предмети, опаковка, застраховка, направа витрини, рафтове, постаменти, транспортни разноси и др.; за поддържане на склада; за устройство на рекламни магазини въ чужбина и подвижна изложба на български параходи; помощи за проучване на чуждестранни пазари и на почетни представители и кореспонденти въ чужбина, помощъ за издаване на сп. „Външна търговия“ — 100.000 л. За откупуване италианския павилионъ на панаира въ Бѣлградъ 650.000 л. и други — 2.400.000 л.“

Въ текста на този параграфъ, следъ думитъ „издаване на сп. „Външна търговия“ — цифрата „100.000 л.“ се намалява на „50.000 л.“ и общиятъ кредитъ отъ 2.400.000 л. става на 2.350.000 л.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 72, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 73. Премия и комисиона на Българската народна банка върху купената чужда валута за заплати, възнаграждения и веществени разходи — 1.340.000 л.“

Кредитътъ по този параграфъ се намалява отъ 1.340.000 л. на 1.200.000 л.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 73, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: Цѣлятъ текстъ на § 74 се заличава и се поставя следниятъ новъ текстъ на сѣщия параграфъ: (Чете)

„§ 74. а) Разходи за посрѣщане на гости, официални мисии и търговски делегации, оправдавани срещу разписки отъ получателитъ на сумитъ — частни лица — 200.000 л.

б) Безотчетенъ фондъ (Чл. 38, алинея втора, отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията — 50.000 л. — 250.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 74, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 75. Запазенъ фондъ за усилване кредититъ за веществени разходи, членове 11 и 44 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията — 110.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 75, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 76. За изплащане на разходи по сключени бюджетни упражнения — 200.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 76, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 77. Връщане неправилно внесени суми по текущия бюджетъ“.

По този параграфъ кредитъ не се предвижда. (Чете)

Глава III.

Главна Дирекция на статистиката.

А. Лични възнаграждения.

§ 78. Възнаграждение на частни лица за участие въ специални служби на дирекцията: 1) на лѣкаръ за провѣрка на листчета за умираията по 80 ст. на класирано листче; 2) на членоветъ на Върховния съветъ по 100 л. на заседание; 3) хонораръ на лицата, помѣстили статии въ три-месечното списание на Дирекцията, и други възнагражде-
ния на частни лица — 45.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 78, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 79. Формено облѣкло и обуца за прислужницитъ и помощникъ-машиниста — 20.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 79, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„Б. Веществени разходи.

§ 80. Поддържане на помѣщенията: малки поправки, измазване и приспособления, инсталации, почистване, миене, дезинфекциране, освѣтление, отопление и материали за тѣхъ, вода, сметъ, каналъ, застраховка и др. — 160.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 80, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 81. Мобели и покѣщнина: купуване, поправяне, поддържане, пренасяне на мобели и други необходими предмети за обзавеждане на помѣщенията; маси, столове, етажерки, бюра и други подобни — 40.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 81, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 82. Канцеларски потрѣби и материали: хартия, мастило, пишуци машини, регистри, закони, обявления, подвързване, подшиване, превозване и пренасяне на разни книжа; купуване научни статистически книги, закони, наредби и др.; пощенски, телеграфни и телефонни такси, работни блузи и др. — 225.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 82, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 83. За печатане въ държавната и други печатници публикациитъ на дирекцията, формуляри, наставления и други книжа; купуване материали за разни специални порѣчки: платна, хартии, кутии и др.; купуване циклостилни машини, подвързване книги, материали за експедиция и др. — 5.900.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 83, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 84. За купуване, поправяне или наемане машини съ принадлежноститъ имъ за механическа сводка, заедно съ разносикитъ по доставянето имъ; за купуване резервни части и приспособления за тѣхъ: превозъ, транспортъ, електрическа енергия и др. — 4.500.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 84, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 85. За изплащане членския вносъ на България на Международния статистически институтъ — вноската 1.000 холандски флорини — 47.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 85, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)
„§ 86. Субsidия на Статистическия институтъ за стопански проучвания при Университета — 300.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 86, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)
„§ 87. Наемъ за помѣщения — 320.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 87, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„Подготвяне и извършване преброяване.

А. Лични възнаграждения.

§ 88. Пѣтни и дневни пари на длѣжностни и частни лица за преброяването на посѣвити и добитѣка; за преброяване на населението, сградитѣ, земеделскитѣ стопанства и индустриалнитѣ и занаятчийски заведения на 1 декемврий 1941 г. (на частни лица се плащатъ пѣтни и дневни пари като на служители, получаващи 2500 л. месечна заплата) и други командировки — 1 650.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 88, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)
„§ 89. Възнаграждения на работници за пренасяне на статистически материали по преброяването, включително и за фонда „Обществени осигуровки“ — 180.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 89, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)
„§ 90. Формено облѣкло и обуца на прислужницитѣ — 8.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 90, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„Б. Веществени разходи.

§ 91. Мобели и покѣщнина: купуване, поправяне, поддържане и пренасяне на мобели и други неспособими предмети за обзавеждане на помѣщения: маси, столове, етажерки, шкафове, бюра и други подобни — 90.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 91, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)
„§ 92. Канцеларски потрѣби и материали: хартии, мастило и др.; превозване и пренасяне материали и книжа; амбалажи и материали за експедиция; работни блузи; пощенски, телеграфни и телефонни такси и всѣкакви други разходи, свързани съ разработване на материалитѣ по преброяванията — 100.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 92, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)
„§ 93. За доставка на картони и мапила за разработване на статистически материали — 300.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 93, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„§ 94. Разходи въ връзка съ преброяването на населението въ Южна Добруджа: общо възнаграждение въ размѣръ 650 л. на дѣржавни и общински служители и на частни лица, вмѣсто пѣтни и дневни пари по смѣтка: за

отпечатване на книжа и формуляри; за пѣтни и дневни пари на командировани служители отъ дирекцията, за текущата и за 1940 бюджетна година — 810.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 94, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„ТАБЛИЦА

за разпредѣляне кредита по § 55 за изплащане разходи по сключени бюджетни упражнения.

1) Веществени разходи и за фонда „Обществени осигуровки“	850.000 л.
2) Лични разходи — заплати, пѣтни, дневни, лекционни и др.	150.000 „
Всичко	1.000.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приематъ таблицата за разпредѣление кредита по § 55, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Екимъ Екимовъ: (Чете)

„ТАБЛИЦА

за разпредѣление кредита по § 76, разходи по сключени бюджетни упражнения.

1) За данѣкъ-занятие, разлика за приспадане удържитѣ за пенсия по бюджетитѣ на бившия Експортен институтъ	110.100 л.
2) За надници	10.000 „
3) Такси за телефонни разноси и телеграми	20.000 „
4) Канцеларски и др. за търговскитѣ съветници въ чужбина	12.000 „
5) Книги	5.000 „
6) Пѣтни и дневни	42.900 „
Всичко	200.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приематъ таблицата за разпредѣление кредита по § 76, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Съ това бюджетътъ за разходитѣ по Министерството на търговията, промишлеността и труда за 1941 бюджетна година е окончателно приетъ. (Рѣкоплѣскания)

(Министъръ д-ръ Славчо Загоровъ става правъ и благодари отъ мѣстото си съ поклонни)

Г-да народни представители! Моля да се съгласите, понеже часътъ е 8, да продължимъ заседанието, докато разгледаме и бюджетопроекта за разходитѣ по Министерството на войната презъ 1941 г. Който е съгласенъ съ това предложение, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ следната точка отъ дневния редъ:

Докладъ на бюджетарната комисия по бюджетопроекта на Министерството на войната — централно управление.

Има думата народниятъ представителъ г-нъ Найденовъ Андреевъ.

Николай Султановъ: Г-не председателю! Искамъ думата.

Председателстващ Димитър Пешевъ: Какво искате?

Николай Султановъ: Искамъ да направя едно предложение по разискванията.

Председателстващ Димитър Пешевъ: А именно?

Николай Султановъ: Да се приеме бюджетопроектътъ на Министерството на войната съ аklamация, безъ разисквания.

Председателстващ Димитър Пешевъ: Не може, това не е позволено отъ конституцията, г-нъ Султановъ. Бюджетопроектътъ трѣбва да се приеме параграфъ по параграфъ.

Николай Султановъ: Моля, да се разберемъ. Да четемъ само параграфъ по параграфъ, безъ разисквания.

Таско Стоилковъ: Миналата година и азъ направихъ същото предложение, но то пропадна.

Председателстваващ Димитър Пешев: Не мога да гласувам това предложение, защото, според правилника, всеки народен представител има право да говори. Ако гласувам това предложение, аз трябва да наруша правилника. Ако се откажат господа народните представители от думата си — това е друго. Но аз да поставя на гласуване едно предложение, с което се цели да се отнеме думата на един народен представител, който според правилника има право да говори, това не мога да направя.

Найденъ Андреев: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Днес на вашето просвѣтено внимание е предложенъ да бѣде гласуванъ бюджетопроектътъ на нашата родна войска. Българскиятъ народъ винаги е обичалъ своята войска, защото я е чувствувалъ плътъ отъ своята плътъ и кръвъ отъ своята кръвъ. Той я е обичалъ, защото тя е неговата гордостъ, защото тя е носителка на неговитѣ добродетели, на неговитѣ ценни качества, на неговия творчески духъ; той я е обичалъ, защото тя е най-здравата опора на държавата и народъ и най-свѣтлата надежда на българския народъ.

Г-да народни представители! Времената, които преживява днесъ цѣлиятъ свѣтъ, сѫ времена, въ които бушува вихърътъ на една война, каквато историята на човѣчеството не помни; война, въ която прѣко или косвено взема участие почти цѣлъ свѣтъ, петтѣ материци; война, въ която се борятъ два свѣта, две идеологии; война, отъ която цѣлъ свѣтъ очаква ново преустройство на свѣта, въ което всѣка държава да заеме своето мѣсто, което ѝ се пада по национално достоинство. Ето, г-да, при какви върховни и съдбоносни исторически времена днесъ гласуваме бюджета за нашата родна войска. Тѣзи времена налагатъ и даватъ по-голямо значение и по-важно мѣсто на този бюджетъ въ нашето съзнание.

Г-да народни представители! Какво представлява военниятъ бюджетъ? Какво означаватъ неговитѣ цифри и числа? Тѣ сѫ изразъ на грижитѣ, които държавата полага за храната, облѣклото, въоръжението, снаряжението, медикаментитѣ, презовитѣ сръбства и заплатитѣ на командния съставъ на нашата войска. Ние само можемъ да се радваме, като знаемъ, че нашата войска сега е много по-добре по отношение на облѣклото и снаряжението, че тя е една отъ най-модерно въоръженитѣ армии на Балканитѣ, че нейниятъ команденъ съставъ е на изискуемата висота; че тя е снабдена съ всички необходими материали, предмети, медикаменти и пр. — а това я прави да има по-голяма вѣра въ своитѣ сили, прави я да зѣрва въ своя команденъ началнически кадъръ, което е една необходима предпоставка за нейния духъ, готовностъ и вѣра въ изпълнението и постигането на поставенитѣ ѝ задачи.

Бюджетътъ на нашата войска, въпрѣки че сега е много по-голямъ, отколзото въ миналото, но той въ сравнение съ бюджетитѣ на армитѣ на нашитѣ съседи, относително е много по-малъкъ отъ тѣхъ, както е било това и въ миналото. Но това, г-да народни представители, не попрѣчи, въ миналото, когато тя бѣ повикана да отстои интереситѣ на своето племе и да реализира своитѣ национални идеали, да се прояви като една отъ най-храбритѣ армии въ свѣта. На Сливница, при Одринъ, Булаиръ, Тутраканъ, Лойранъ, където тя имѣ честта да се срещне съ армитѣ почти на цѣлъ свѣтъ и където тя всички, безъ изключение, ги би и победи, тя ги би и победи не затова, че бѣ по-многочислена отъ тѣхъ, не затова, че бѣ по-добре облѣчена, по-добре нахранена и по-добре въоръжена, а ги би съ друго нѣщо. Тя ги би съ онова, което е въ природата на българина, съ онова, което е въ неговата кръвъ; би ги съ онова, което не се намира и не се купува на пазара; тя ги би съ онова, което не може да се изрази съ никакви цифри въ бюджета — тя ги би, г-да народни представители, съ своя борчески духъ, духъ, зазепанъ намъ отъ храбрата дружина на Аспаруха; духъ, който минава като червена нишка презъ цѣлия хилядолѣтенъ исторически животъ на българската нация; духъ, отъ вихренъ устремъ на който не единъ пътъ сѫ треперили стениитѣ на Византия; духъ, който даваше сили на българската нация, която, поставена на вратата между Азия и Европа, можѣ да прослѣдува цѣли 13 вѣка, презъ които тя не единъ пътъ е отбивала злитѣ устремѣ на нашитѣ врагове и презъ които, въпрѣки двѣтѣ робства, . . .

Таско Стоилковъ: Тя е постоянно армия победи-телка.

Найденъ Андреевъ: . . . тя можа да оцѣлѣе и до днесъ.

Г-да народни представители! Както виждате, за разлика отъ другитѣ министерства, отъ другитѣ ведомства, войската има и другъ бюджетъ, освенъ този, който ние сега гласуваме. Този другъ бюджетъ не е отъ материално естество, както този, който гласуваме, а е отъ морално естество. Той е моралниятъ бюджетъ на войската.

Г-да народни представители! Моралниятъ бюджетъ е въ зависимостъ отъ материалния; той е негова еманация. Защото една армия ще бѣде, безспорно, съ по-високъ борчески духъ, когато е по-добре нахранена, по-добре въоръжена и по-добре облѣчена. Но моралниятъ бюджетъ не се покрива напълно отъ материалния, защото той има елементи, прояви, белези, които сѫ вънъ отъ обсега на материалния бюджетъ, вънъ отъ неговитѣ параграфи и числа.

Ето защо, г-да народни представители, когато гласуваме материалния бюджетъ на нашата войска, не трябва да изпускаме изъ предвидъ грижитѣ, които правителството и народното представителство ще трябва да положатъ за моралния бюджетъ на нашата войска.

Елементи на моралния бюджетъ сѫ: първо, високъ борчески духъ, който се обуславя отъ издръжливостъ, храбростъ, мъжествено понасяне на негодитѣ и лишенията, които съпровождатъ една война, готовностъ за жертви; второ, съзнаване отъ всѣки българинъ голѣмитѣ исторически задачи, които има българската нация; трето, съзнаване отъ всѣки българинъ върховнитѣ и съдбоносни исторически времена, които днесъ преживява свѣтъ.

Г-да народни представители! „Всѣка нация е единъ пътъ къмъ Бога“, казва Достоевски. Българската нация, за да може да измине тоя дълъгъ пътъ на усъвършенствуване, е необходимо да разполага съ обединенитѣ физически, нравствени и духовни сили на всички българи, членове на нацията. Ето отъ къде произлизатъ и идеалитѣ на всѣка нация. Тѣзи идеали сѫ вѣчни. Тѣ не сѫ нѣщо ирационално, а сѫ реални нужди. Тѣ принадлежатъ на всички български поколения отъ Аспаруха до днесъ и отъ днесъ до всѣки вѣковъ. Днешнитѣ три живи поколения на нацията сѫ само една брънка отъ веригата български поколения. Тѣ сѫ само единъ мигъ въ нейния вѣченъ животъ. Следователно, никой не е далъ правото на сегашнитѣ три живи български поколения да се отказватъ отъ вѣчните исторически задачи, отъ вѣчните идеали на българската нация. Ако тѣ се откажатъ отъ това, тогава ще протестиратъ отъ гробоветѣ всички минали поколения, ще ни проклинатъ и всички поколения, които ще дойдатъ въ бъдещето.

Но, г-да народни представители! Какви грижи полагаме ние, за да бѣдатъ налице елементитѣ на нашия мораленъ бюджетъ? Борческиятъ духъ на войската, та това е елементъ, присѣщъ на българския народъ, защото той е природно храбъръ, защото той се ражда храбъръ, защото неговата кръвъ е героична. Съ материалния бюджетъ, който гласуваме днесъ, ние само подхранваме този духъ. Но за духа трябва да се полагатъ грижи и вънъ отъ параграфитѣ на бюджета. Безспорно, че нашата казарма си знае добре работата. Тя е била и ще бѣде ковачницата на вѣчния български борчески духъ. (Ржкоплѣскания)

Таско Стоилковъ: Право!

Найденъ Андреевъ: Въ нея се насажда здраво и състоицизмъ, постоянство и педантизмъ този духъ. Тамъ, въ казармата, българскиятъ офицеръ, като истински скулпторъ, вае отъ всѣки български гражданинъ най-храбрия войникъ на свѣта. (Ржкоплѣскания)

Г-да народни представители! Освенъ въ казармата, за насаждане и поддържане на борчески духъ — нужно е да се работи и вънъ отъ нея — въ семейството, въ училището, въ обществото. Въ това отношение българскиятъ народъ е ималъ съзнание винаги, но времената, които преживяваме, налагатъ повелително да засилимъ работата върху борческия духъ вънъ отъ казармата, особено върху нашата младежъ. (Ржкоплѣскания)

Г-да народни представители! Въ това отношение отъ-падно е да се спра върху нѣкои положителни прояви всрѣдъ нашата общественостъ. Така, наприимѣръ, считамъ за нужно да се спра на следнитѣ факти: първо, на почина отъ страна на запасното офицерство въ София за поставяне бюста на единъ отъ нашитѣ мисловници

бойни водачи и началници, а именно на генералъ Тошевъ (Ржкоплѣскания). Всички знаемъ отъ какво възпитателно значение е това.

Таско Стоилковъ: Да пребъде славата му!

Найдснъ Андреевъ: Второ, решението на върховната управа на Съюза на земеделските задруги да провъзгласи за почетенъ председателъ на съюза патриарха на българското воинство, запасния генералъ Дончо Николаевъ, (Ржкоплѣскания) чийто бюстъ, възседналъ на конь, ще бѣде поставенъ предъ входа на бѣдещия домъ на земеделските задруги, който ще се изгради тукъ, предъ Народното събрание. Този починъ е знаменателенъ, защото той ще засили още повече връзката между селото и нашата войска, която е храбра и съ високъ борчески духъ, понеже въ голѣмата си частъ се комплектува отъ българското село. Трета положителна проява това е законътъ за организиране на българската младежъ. Този законъ, макаръ и късно създаденъ у насъ, трѣбва частъ по-скоро да се приложи, за да може организацията „Бранникъ“ да събере въ своитѣ стѣсени, стройни и дисциплинирани редове всички младежи, които днесъ стоятъ вънъ отъ сегашнитѣ спортни и родолюбиви организации, и по този начинъ да ги насочи по пътя на изпълнението и постигането на българскитѣ вѣчни национални идеали. Четвърто, законътъ за защита на нацията е също едно отъ съществениѣ сръдства за очистиране нашата родна войска отъ всѣкакви чужди ней елементи и запазване на нейната съпротивителна сила и борчески духъ.

Г-да народни представители! За засилване борческия духъ на нашия народъ и армия нужно е също да не се подценяватъ добритѣ отношения и здрави връзки между нашето действащо и запасно офицерство. Въ това отношение се бланя отъ мисълта, че наскоро г-нъ военниятъ министъръ ще внесе законъ за обединението на нашето запасно воинство, законъ, въ който ще бѣдатъ предвидени и нѣкои заслужени права на нашитѣ ветерани отъ войнитѣ, именно, кавалеритѣ на ордена за храбростъ и бойнитѣ отъ фронта, които сѣмъ оснотата на днешната наша национална държава и нейниятъ преденъ отредъ срещу вредителитѣ на държавата.

Г-да народни представители! Като сръдство за борба срещу всички елементи и сръди, които служатъ на чужди интереси днесъ и се стремятъ да смутятъ душата на българския народъ и да го раздвояватъ, считамъ за нужно да упомена и позива на Федерацията на запасното офицерство, която винаги е била камбаната за опомняне на всички забравили се и заблудили се български синове.

Като сръдство за поддържане на борческия духъ въ нашата войска сѣмъ и ония грижи, които правителството полага било за семействата на ония, които сѣмъ позикани на обучение, било съ разни други закони, съ които се полагатъ грижи за нашия селянинъ, за нашия работникъ и въобще за всички български граждани. Много параграфи отъ бюджетитѣ на другитѣ министерства идватъ въ помощъ за поддържане на борческия духъ на нашия народъ и войска.

Г-да народни представители! Съ тия нѣколко думи, казани по бюджетопроекта на нашата родна войска, азъ ще гласувамъ съ пълно съзнание този бюджетопроектъ, като мисля, че съ това ще бѣде засиленъ още повече борческия духъ и готовността на нашата войска, за да може да изпълни тѣ своитѣ задачи.

Съ вѣрата, че тя и сега, както въ миналото, и утре, ще бѣде вѣрна и предана на нашия Върховенъ вождъ, Негово Величество Царя — Върховниятъ вождъ на всички българи, готова да изпълни неговата върховна заповѣдь въ всѣки моментъ, готова за изпитание и жертви за благото на родината, азъ извиквамъ:

Да живѣе Върховниятъ вождъ на нашата войска — Негово Величество Царь Борисъ III, върховенъ националенъ символъ!

Да живѣе нашата храбра, доблестна и героична войска!

Да живѣе българката — майка на най-храбрия войникъ въ свѣта! (Ржкоплѣскания)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Михаилъ Йововъ.

Михаилъ Йововъ: (Отъ трибуната). Г-да народни представители! Както е известно, като всѣки бюджетъ, и бюджетътъ на Министерството на войната е изразъ въобще на конкретнитѣ, на годишнитѣ нужди на Министерството на вой-

ната, нужди, задоволени съ огледъ на тѣхната важностъ и съ огледъ на възможноститѣ, съ които се разполага презъ годината и, най-важно, съ огледъ на главната, крайната целъ, именно достатъчната подготовка и достатъчното осигуряване на народната отбрана, безъ да се спъва, доколкото е възможно, животътъ въ другитѣ области, безъ да се спъватъ нуждитѣ на другитѣ зедомства. Затова, разглеждайки бюджетопроекта на Министерството на войната, който ни е предложенъ тукъ, интересно е да се спремъ накратко на по-важнитѣ нужди, които сѣмъ се появили презъ тая година, какъ тѣ сѣмъ задоволени въ сравнение съ миналата година и какъ тѣ сѣмъ задоволени съ огледъ на крайната целъ на народната отбрана, която при географското положение, което заемаме, и особеното време, което преживяваме понастоящемъ, е добила особенъ характеръ и важностъ.

Г-да народни представители! Нито на една страна на Балканския полуостровъ отбраната не е тъй обезпокоителна и тъй мъчна, както е отбраната на нашата страна. Тя е обезпокоителна, защото нашата страна, както е известно, се намира на близкитѣ пътища къмъ и отъ свѣтовнитѣ врата Дарданелитѣ и Босфора, около които се кръстосватъ жизненитѣ интереси на нѣколко велики държави. Да бранимъ тия пътища, защото тѣ сѣмъ наши, съ което собствено бранимъ своята свобода и независимостъ, е наистина обезпокоително, защото обстановката, която се създава често около тия врата, е твърде тревожна. Но все пакъ това е единъ повелителенъ и жизненъ дългъ, който трѣбва да се достига и който ще се достигне единствено чрезъ здрава народна отбрана, изградена върху мощенъ воененъ потенциалъ, въ центъра на който се намира преди всичко въоръжената сила на държавата. Тя е мъчна, казвамъ, защото разноречивитѣ интереси на голѣмитѣ държави, а така също и особенитѣ интереси на нашитѣ съседи, които интереси не възрамъ да се отстранятъ и при бѣдещия новъ редъ въ международнитѣ отношения, ни поставятъ често въ едно окръжено положение, въ единъ обръчъ на въоръжени сили, както бѣ доскоро, съ което положение наистина е много трудно да се справимъ; да се счупи този обръчъ и да се освободимъ отъ него е възможно само при една ловка, мъдра дипломация, а така също и пакъ чрезъ една здрава и мощна маневрена войска, опрѣна на обмислена укрепена система, протежирана отъ силни въздушни сили, влѣкновявана отъ единъ воинственъ и сплотенъ народъ. Това е единственото сръдство, което ще гарантира въобще нашата свобода и нашата независимостъ.

Този, който мисли, че нашата народна отбрана може да се базира на милостта или благоволенieto на този или онзи, се самоизлѣгва. (Ржкоплѣскания) Той умишлено заспива върху една сладка илюзия, за да се събуди въ горчиво разочарование. Азъ съмъ длъженъ да напомя това, г-да народни представители, въ туй бурно, страшно и сѣмъдобно време, което ние преживяваме, още и затова, защото много отъ нашитѣ сънародници сѣмъ забравили това.

Тазі крайна целъ е взета предвидъ особено сериозно отъ правителствата отъ 1936 г. насамъ, което се вижда отъ бюджетитѣ на Министерството на войната следъ тая година, бюджети, които сѣмъ решително увеличавани, съ целъ да се удовлетвори пренебрегнатитѣ за известно време дотогава, но твърде много нарастнали военни нужди. Тя е взета предвидъ също така и въ тазгодишния бюджетъ. Трѣбва да предполагаме, че е взета също така предвидъ и отъ ония министерства, които сѣмъ близки, които сѣмъ въ връзка съ Военното министерство, като Министерствата на желѣзницитѣ и съобщенията, които чрезъ развитието на своитѣ желѣзнопътни и шосейни мрежи косвено подпомагатъ народната отбрана.

Г-да народни представители! Бюджетътъ на Министерството на войната, въ който се включватъ бюджетитѣ на въздушнитѣ, на морскитѣ сили и на трудовитѣ войски, възлиза на една сума отъ 3.007.000.000 л., т. е. 29% отъ общия бюджетъ на държавата. Това е много оправдано, особено въ времето, въ което живѣемъ. То се обяснява, отъ друга страна, и съ това, че въ миналото твърде безгрижно се е гледало на военнитѣ нужди, които сега трѣбва да се задоволяватъ по-чувствително.

Какъ сѣмъ разпредѣлени тия сръдства по различнитѣ нужди на войската? Азъ ще отбележа крѣгло конкретнитѣ цифри, а процентитѣ приблизително, за да бѣда по-краткъ въ изложението си. За сухоземнитѣ войски сѣмъ опредѣлени 2.330.920.000 л., или 77.5% отъ цѣлия бюджетъ на Министерството на войната; за въздушнитѣ войски —

около 455.500.000 л., или 15-1% от цѣлия воененъ бюджетъ; за морскитѣ войски — 56.500.000 л., или 1-8% от цѣлия бюджетъ, и за трудовитѣ войски 164.500.000 л., или 5-4% от цѣлия бюджетъ отъ Министерството на войната. Или най-голямъ процентъ е определенъ за сухоzemнитѣ войски, най-малкът процентъ за морскитѣ, а сѣдно мѣсто заематъ по процентъ въздушнитѣ и трудовитѣ войски. Тази градация, това задоволяване на нуждитѣ на отдѣлнитѣ родове войски може да се счита задоволително при нашата обстановка. Желателно е, обаче, процентътъ за въздушнитѣ войски, ако е нужно, да се увеличи, това да не се прави за смѣтка на сухоzemнитѣ войски, защото все пакъ нашата отбрана — активната отбрана, разбира се — ще се базира предимно на сухоzemнитѣ ни войски, на укрепителната система и на пътищата, които ще дадатъ възможностъ за маневриране на сухоzemнитѣ войски. За важността на сухоzemнитѣ войски може да ни послужи примѣрътъ на гръцко-италианската война, която се води почти при условията, при които ще се намираме ние при единъ евентуаленъ бждещъ конфликтъ. Тая война показва, че сухоzemнитѣ войски изиграха огромна роля.

При сравнение съ миналогодишния бюджетъ ние виждаме, че тазгодишниятъ бюджетъ е чувствително намаленъ въ размѣръ на около 530 милиона лева, което е станало предимно за смѣтка на сухоzemнитѣ войски. Конкретно, бюджетътъ на сухоzemнитѣ войски е намаленъ съ около 617 милиона лева, или, 26-5% отъ тазгодишния тѣхенъ бюджетъ. На въздушнитѣ войски бюджетътъ е увеличенъ съ около 57 милиона лева, или съ 12-6% отъ тазгодишния имъ бюджетъ. Бюджетътъ на морскитѣ войски е увеличенъ съ 8.250.000 л., или съ 14-5% отъ тазгодишния имъ бюджетъ, и бюджетътъ на трудовитѣ войски е увеличенъ съ около 19 милиона лева, или съ 11-5% отъ тазгодишния имъ бюджетъ. Или, съ други думи, намалението на бюджета на сухоzemнитѣ войски е 25-5% а увеличението на бюджетитѣ на другитѣ войски — 11-14%. Увеличението въ въздушнитѣ войски е за смѣтка на личния съставъ и нѣкои интендантски нужди. Това увеличение на личния съставъ трѣбва да се счита оправдано, правилно и умѣстно, защото създаването на този съставъ е въобще трудна работа и тази работа трѣбва да се извърши безусловно преди войната. Увеличението за морскитѣ сили е за смѣтка на нѣкои изплащания къмъ фондоветѣ за известни осигуровки. За личния съставъ не е направено никакво увеличение. Това ни навежда на мисълта, дали не е необходимо да се взематъ нѣкои мѣрки за увеличението и на този съставъ, който сжщо така трудно се създава и който, може би, ще бжде нуженъ въ близко или далечно бждеще.

Увеличението въ бюджета на трудовитѣ войски е предимно за веществени разходи и по-малко за личния съставъ. Това решение е правилно.

Цифровото намаление за сухоzemнитѣ войски — около 617 милиона лева — е разпределено: за лично възнаграждение около 87 милиона лева; за храна и фуражъ 156 милиона лева; за облѣкло и постелни принадлежности 26 милиона лева; разни други разходи за ликвидиране 40 милиона лева и лихви по кредитни доставки около 341 милиона лева. Като се изключатъ разходите за лихви, които тази година не сж платени, както и нѣкои други постоянни разходи за материали, които и тази година ще бждатъ направени, останалитѣ около 210 милиона лева сж за непостоянни нужди и то, изглежда, за поддържане на повиканитѣ запасни военни чиновове. Това намаление на бюджета при сравнително непомѣненитѣ много условия отъ миналата година показва, че увеличението презъ миналата година е било малко пресилено, но това пресилване на бюджета отъ миналата година е оправдателно, г-да народни представители, затова защото военната обстановка е действително една обстановка на неизвестности и нѣкога дори може да се пресилатъ нѣкои сѣдства, стига да се достигне поставената оперативна цель.

Не може да се види отъ бюджета за какво сж употребени 7-тѣ милиона лева за личенъ съставъ, която сума, заедно съ миналогодишнитѣ суми, дава около 440 милиона лева за цѣлия личенъ съставъ на сухоzemнитѣ войски. Като се изключатъ отъ тази сума около 150 милиона лева за заплати на чиновническия съставъ, оставатъ за командния съставъ, за чисто офицерския съставъ, около 300 милиона лева, или около 1/9—1/10 отъ цѣлия бюджетъ на сухоzemнитѣ войски, сума, която въ тия моменти трѣбва да се счита задоволителна въ очакване на по-добри и по-щастливи дни.

Тия заключения върху цифритѣ отъ раздаденитѣ ни бюджети ще бждатъ още повече засилени въ смисълъ на подобрене положението на войската и съ други допълнителни суми, които се намиратъ понастоящемъ въ разположение на Министерството на войната и които не сж помѣстени въ тия бюджети.

Въ заключение трѣбва да кажа, че тазгодишниятъ бюджетъ на Министерството на войната, както по общата сума, така и по разпределението на тази сума между разнитѣ родове войски и параграфитѣ, ще задоволи всестраннитѣ нужди на родната войска, даже и ако настѣпатъ нѣкои малки и възможни промѣни въ военнополитическата обстановка. При това положение командниятъ съставъ отъ всички степени може да се предаде спокойно по-енергично на своята всестранна, възпитателна и командна дейность, ръководенъ, както и досега, отъ безприлична обичъ къмъ своитѣ подчинени, отъ бащински грижи къмъ тѣхъ, които грижи и обичъ сж разковничето за успѣхи въ миръ и за победи на война. Войскитѣ, добре снабдени и обучени, ще се покажатъ, навѣрно, достойни при изпълнението на войнишкия си дългъ. Особено тѣ ще проявятъ, както и досега, къмъ своитѣ началници безгранично довѣрие и безусловно послушание, което сжщо така е второто мощно сѣдство за печелене успѣхи въ миръ и победи на война. Единитѣ и другитѣ, безсѣмнено, ще отминатъ съ презрение въ душигѣ си лекомисленитѣ опити на лъжеродолюбцитѣ да внесатъ чрезъ свои позиви и други агитации смутъ тукъ, въ свещената сграда на казармата, и тамъ, на бойния фронтъ, където се кове сега бронята за защита честиъта на нацията. Тѣ ще покажатъ за лишенъ пътъ на тия вредители че българската войска има единъ кумиръ, въ който тя вѣрва безусловно — това е нейниятъ любимъ Върховенъ вождъ (Ржкоплѣскания), има едно сѣдство за увеличение на силата си — това е сплотеността около този кумиръ, има една основна и неотстъпна догма на своето вѣруу и на своята вѣра — това е да се себепотрече и да се жертвава за този кумиръ и за родината. Тѣ ще покажатъ на тия вредители, че българската войска ще вѣрва безстрашно, особено въ преживяванитѣ моменти на изпитание, по пъти на славнитѣ си традиции, по който е вѣрзѣла досега, и че тя нѣма намѣрение да отстъпи нито за моментъ отъ този пътъ, защото тя много добре знае, че нѣма нищо по-позорно отъ това да се потѣва въ тинята на поражение и че нѣма нищо по-славно, че нѣма нищо по-велико отъ това да се мре за отечеството. (Продължителни ржкоплѣскания)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ д-ръ Иванъ Вазовъ.

Д-ръ Иванъ Вазовъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Гласуването на бюджетопроекта на Министерството на войната тази година става въ сжд-боносни времена не само за човѣчеството, но и за България; въ времена, когато надъ Езропа бушува страшна буря, жестока война, чинто пламъци вече се разстилатъ отъ далечния студень северъ до топлия югъ; въ времена, когато орждейнитѣ изстрели се чуватъ вече на нашата граница, за да ни напомнятъ не само историческитѣ зремена, въ които живѣемъ, но и да ни напомнятъ тѣ сжщо и необходимостта отъ готовность за жертви предъ олтара на родината.

Г-да народни представители! Азъ не се съмнявамъ, че и тази година ние всички единодушно ще гласуваме бюджета на Министерството на войната, за да подчертаемъ довѣрието, което народното представителство и българскиятъ народъ сж имали и иматъ въ родната армия и въ нейнитѣ водачи. Ние, народнитѣ представители, и българскиятъ народъ вѣрваме, че, ако се наложи, българската армия, върху знамената на която сж написани толкова славни дѣла ще оправдае надеждитѣ, които евентуално биха ѝ се наложили отъ стечението на обстоятелствата.

Г-да народни представители! Гласувайки единодушно бюджета на Министерството на войната, азъ считамъ, че това трѣбва да бжде импулъс на ония, които стоятъ начело на армията, за да могатъ съ още по-голямъ любовъ и съ още по-голямъ усилия да работятъ за нейната подготовка. Нека тѣ използватъ опита и поукигѣ отъ миналото и настоящето, за да подготвятъ действително победния маршъ на родната армия, ако това се наложи.

Г-да народни представители! Нека не забравяме, че днесъ воюватъ не само армиитѣ, но и народитѣ и че ще победятъ не ония, които сж само по-добре материално снабдени, но ония, които сж били и сж по-добре

духъ, защото стара максима е, че армия безъ духъ е готова за поражение и народъ безъ духъ е готовъ за робство. Ето защо считамъ, че ние трѣбва да вземемъ всички мѣрки, за да укрепимъ и засилимъ борческия духъ въ нашия народъ. Не направимъ ли това, всичко оной, което ще гласуваме тукъ като срѣдства за армията, не би постигнало поставената целъ. Трѣбва да употребимъ всички усилия, за да може нашиятъ народъ, възпламененъ отъ сменитѣ за миналото, да бѣде готовъ, въ случай че се наложи, да изпълни своя дългъ къмъ родъ и родина, така както той го е изпълнявалъ въ миналитѣ времена. Само тогава, когато ние сме готови на зелика жертва предъ интереситѣ и идеалитѣ на народа, само тогава ние съ спокойствие можемъ да стоимъ предъ бъдещето, което е пълно съ неизвѣстности и съ изненади.

Нека гласуваме бюджета на Министерството на войната съ дълбоката вѣра, че действително армията ще оправдае всички надежди, които народътъ ще ѝ възложи. (Ржкоплѣскания)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата г-нъ докладчикътъ.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: Преди започване на доклада, г-да народни представители, за обяснение само и за уяснение на цифритѣ ще ви кажа, че бюджетътъ на Министерството на войната за 1941 г. не само, че не е помалкъ отъ този за 1940 г., но е съ близу 608 милиона повече. Прави честь на правителството, че е намѣрило срѣдства въ сегашнитѣ трудни времена да задоволи нарастналитѣ нужди. Като прибавимъ къмъ цифрата 2.330.000.000 л., на колкото възлизаше миналогодишниятъ бюджетъ, извънредниятъ бюджетъ, като прибавимъ и сумитѣ, които даваме за въздухоплаването, за трудовитѣ войски, за фонда за боюветѣ, които не сме използвали, 100 милиона лева за желѣзнициитѣ, които също не сме използвали, явява се една разлика отъ 608 милиона лева въ повече за бюджета за 1941 г. Това искамъ само да се разбере, защото г-нъ председателятъ на комисията по Министерството на войната оперираше само съ сумата 2.330.000.000 л., като не вземаше предвидъ тѣзи суми, които поменавъхъ, а така също и допълнителния бюджетъ отъ 240.000.000 л., който г-нъ министърътъ на финанситѣ ще внесе тия дни въ Камарата за гласуване. (Чете)

„Министерство на войната.

Глава I.

Заплати, обезщетения, премии и други лични възнаграждения.

§ 1. Заплата на служителитѣ по военното ведомство, съгласно обяснителната таблица — 505.930.000 л.

Въ обяснителната таблица на стр. 17 въ „Чиновници“ при Инженерната инспекция месечната заплата 3.900—4.630 се увеличава на 4.140—5.480; годишната заплата — на 49.680—65.760 и общиятъ кредитъ — на 131.520 л.

На стр. 18 въ „13. Бюджетоконтролни органи, чиновници“ месечната заплата на контролоръ-счетоводителя — зазеждащъ служба „Специални смѣтки“, отъ 4.550 л. се увеличава на 5.100 л., годишната заплата — на 61.200 л. и общиятъ кредитъ — на 61.200 л.

На стр. 19 въ „б) Военна фабрика, чиновници“ 1 началникъ-счетоводителъ става 2 началници-счетоводители и се прибавятъ въ скоби думитѣ „Казанлъкъ и Сопотъ“. Общиятъ кредитъ се увеличава на 122.400 л., а 1 контролоръ-счетоводителъ се заличава.

На стр. 23 въ „Чиновници“ при Военното на Н. В. училище заплатата на 16 чиновници отъ 3.900 става 3.900—4.630; годишната заплата става 46.800—55.560 и общиятъ кредитъ — 888.960 л.

На стр. 24 въ началото се прибавятъ 2 чинозници съ месечна заплата 4.500 л., годишна заплата — 54.000 л. и общъ кредитъ 108.000 л.

На сѣщата страница въ „Подофицери“ 11 ветеринарни подофицери или фелдфебели ставатъ 11 санитарни подофицери или фелдфебели.

На сѣщата страница 3.055 ефрейтори и редници ставатъ 3.375.

Въ „Артилерия“ 95 командири на батареи ставатъ 96 и общиятъ кредитъ отъ 5.187.000 л. се увеличава на 5.241.600 л.

На стр. 25 въ началото 157 взводни командири ставатъ 159 и общиятъ кредитъ отъ 6.895.440 л. се увеличава на 6.983.280 л.

Въ „Подофицери“ 179 фелдфебели ставатъ 180 и общиятъ кредитъ отъ 4.167.120 л. се увеличава на 4.190.400 л.; 524 взводни подофицери се увеличаватъ на 528 и общиятъ кредитъ отъ 10.626.720 л. се увеличава на 10.707.840 л.

Въ „Войници“ 4.797 ефрейтори и редници ставатъ 6.637.

Кредитътъ по § 1 възлиза на 505.930.000 л.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 1, както се докладва, заедно съ измѣненята въ обяснителната таблица, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранieto приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 2. Премии, обезщетение и възнаграждение на нахождащитѣ се на служба офицери, подофицери и войници и на уволненитѣ такива презъ настоящата и минали години, съгласно членове 31 и 32 отъ закона за военнитѣ лица и чл. 10 отъ закона за попълване войската съ доброволци.

12,5% пенсионни удържки върху заплатитѣ на уволненитѣ по разпореждане военни лица, за настоящата и минали години.

Възнаграждения: на членоветѣ на реквизиционнитѣ комисии и изпълнителнитѣ органи, съгласно чл. 13 отъ правилника за прилагане закона за реквизиционитѣ; на ученицитѣ отъ Желѣзнопътното и Телеграфопощенското училища, когато сѣ на стажъ, до 300 л. месечно, опредѣлени съ заповѣдъ отъ министра на войната. На свободни практикуващитѣ медицински и ветеринарни лѣкари — по 50 л. дневно одному, за изпълнявана медицинска или ветеринарна служба въ войсковитѣ части и учреждения, на които не се полагатъ такива лѣкари, или, ако се полагатъ, длъжността е акантна, или лицето, което я заема, е въ отпускъ или командировка; на фелдшеритѣ — при сѣщитѣ условия — по 25 л. дневно; на свидетели и на частни лица, повикани за консултации и експертизи по служебни въпроси, при всички случаи, съгласно съ чл. 45 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията, на свещенослужители, хорове и служители, взели участие въ армейски празници, и за духовни трѣби, кждето нѣма гарнизоненъ свещеникъ.

Възнаграждение на: председателя, редактора, писателитѣ по списане на военната история и завеждащия реляционитѣ, размѣрътъ на което се опредѣля съ специаленъ правилникъ, одобренъ отъ министра на финанситѣ, до 450.000 л. презъ годината.

Помощи: за лѣкуване на служителитѣ по военното ведомство и на инвалидитѣ отъ мирно време, ако получилитъ въ връзка съ службата болести или повреди, поради които въпроситѣ сѣ признати за такива, изискватъ лѣкуване; помощи за лѣкуване и за погребение — отпущани съгласно съ членове 70 и 71 отъ закона за държавнитѣ служители — на наследнитѣ на убити или умрѣли при изпълнение на службата служители по военното ведомство, за настоящата и минали години.

Премии: за полезни изобретения, съгласно съ чл. 64 отъ закона за държавнитѣ служители въ връзка съ чл. 184 отъ правилника за прилагане закона за бюджета, отчетността и предприятията, на служителитѣ, имащи държавна служба повече отъ 25 години, съгласно специалнитѣ закони.

Пътни и дневни пари, станови, безотчетни и други пари на служителитѣ по военното ведомство и на частни лица, повикани за експертизи и консултации по служебни въпроси — 57.000.000 л.

Въ края на алинея трета следъ думитѣ „гарнизоненъ свещеникъ“ се прибавя една нова алинея съ следното съдържание: (Чете) „Възнаграждение на лѣкари-свещеници — до 200 л. дневно, на които съ заповѣдъ отъ министра на войната се възложи да завеждатъ съответни отдѣления при войсковитѣ болници“. Това допълнение не измѣня цифрата. Тя остава сѣщата.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 2, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранieto приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Глава II.

Веществени разходи.

Храна и фуражъ.

§ 3. Набавяне хранителни продукти за храна на хората въ войската, кадетитѣ отъ Военната гимназия, ученицитѣ отъ училищата при желѣзнопътния и свързочния полкове и на трудоватѣ, придадени къмъ войсковитѣ части.

Фуражни припаси — за храна на добитъка и другитъ животни, обявени въ шатъ по военното ведомство.

Порционни пари на шатнитъ служители отъ Министерството на войната, както и на ученицитъ и персонала отъ желѣзнопътния и свързочния полкове, които не се числятъ на котлова храна; купуване и наемане мѣста за зеленчукови градини, ниви и ливади и всички разходи по засѣването, поддържането и снабдяването имъ съ необходимъ инвентаръ и снаряжение, както и наемане надничари за обработването имъ; разходи за направа и обзавеждане на кухни, фурни, трапезарии, сушилни, консервни работилници, мелници, складове за хранителни и фуражни припаси и др.; наемане надничари за контролиране меленето на брашното, майсторъ за подготовка на хлѣбари и специалисти за сушилителни и консервни работилници; набавяне гориво за приготвяне храната и за отопление, както и за направа и поддържане на отоплителнитъ уреди и инсталации.

Наемане на 10 младежи (жокен) въ конезавода „Бжуринше“ за гледане на кончета, съ храна по окладъ отъ 20—40 л. едному и 50 стажанти-подковачи само съ храна.

Безотчетни пари по 200 л. месечно на офицери, имащи собствени коне.

За изплащане дължимитъ вноски отъ държавата като работодател, съгласно съ членове 35 и 38 отъ закона за общественитъ осигуровки, за настоящата и минали години — 603 000 000 л.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранieto приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Облѣкло, постелни предмети, войнишко и конско снаряжение, обозъ и упряжъ, домакински и канцеларски потребителности.“

§ 4. Набавяне облѣкло и обувки (въ материали и готовъ видъ) на шатнитъ служители отъ Министерството на войната, на калетитъ отъ военната гимназия, на ученицитъ отъ желѣзнопътния и свързочния полкове, на трудовитъ войници, припадени къмъ войсковитъ части, и на надничаритъ, за които е дума въ забележка 4-а къмъ § 3, отъ бюджета на Министерството за 1939 бюджетна година по описание за качеството на материалитъ, количество, срокъ, въ натура или пари, опредѣлени отъ министъра на войната; облъко за войницитъ и болнитъ служители по военното ведомство и за военнитъ болници, както и всички присъщи разходи по сшиването, поддържането, дезинфекцирането и прането на сѣщото, изключително наемане работници за сѣщата целъ; направа стелажи за вещевото интендантско имущество.

Пособия за снаряжение и обзавеждане на новоприведени офицери, въ размѣръ, опредѣленъ отъ министъра на войната.

Набавяне готови предмети, материали и наемане работници за изработване и поддържане на: постелнитъ принадлежности, войнишкото и конско снаряжение и конски тоялестни принадлежности, както и на обоза и обозната амуниция.

Обзавеждане и поддържане работилницитъ въ частитъ и химическата лаборатория при Главното интендантство — за интендантски предмети и наемане лица за индустриални цели. Разходи за освѣтление и за набавяне и поддържане на освѣтителнитъ прибори.

Устройство и поддържане на становетъ, включително купуване и поддържане палаткитъ.

Разходи за всички домакински и канцеларски нужди, присъщи и необходими за войсковитъ части, управления и учреждения, изключително разходи за погребение на войници и за всѣкаквъ видъ други разходи, за които нѣма предвиденъ специаленъ кредитъ.

Изплащане дължимитъ вноски отъ държавата като работодател, съгласно членове 35 и 38 отъ закона за общественитъ осигуровки, за настоящата и минали години — 233 000 000 л.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранieto приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Въоръжение, бойни припаси и моторни превозни средства.“

§ 5. Разходи за: попълване, поправка и поддържане въ изправностъ оръжиято, артилерийската материална частъ, прожекторитъ и принадлежноститъ; бойнитъ припаси, раз-

ходвани при стрелбитъ за обучение на всички родове войски; артилерийската и пехотна оръжейната амуниция, стоманени шлемове, наблюдателни и измѣвателни прибори, пособия и всички принадлежности къмъ тѣхъ; направа на противогазови маски, откупуване правото за фабрикуване оръжия, материална частъ, бойни припаси и газови маски и купуване материали за опаковката имъ; набавяне шнурови книги, формуляри и сѣдения по въоръжението.

Набавяне въ готовъ видъ и материали за направа — складове, стелажи, сандѣци, бризенти и др., а така сѣщо и всички разходи за извършване лабораторни работи.

Посрѣщане задължения за доставка на бойни припаси отъ минали бюджетни години.

Наемане работници за нуждитъ на военнитъ фабрики, безъ инженерната фабрика — София, при изпълнение на държавни и частни порѣчки.

Поддържане въ всѣко отношение държавнитъ военни фабрики въ Казанлъкъ и Сопотъ; набавяне за сѣщитъ всички необходими машини, прибори, инструменти, както и разходи за: отопление и освѣтление, канцеларски и домакински, учебни пособия, за благоустройствени работи въ района на фабрицитъ, построяване тѣснолинейни и нормални линии, пѣтища, залесяване, отводняване и др., заедно съ необходимия имъ инвентаръ; направа и ремонтване на всички видове постройки, включително премени и възнаграждения, за изготвяване на ексекутивни планове; разходи за превози, товарене и разтоварване на всички предмети и материали; застраховка на постройки, работилницитъ и складоветъ.

Купуване всѣкаквъ видъ горивни и смазочни материали за всички видове моторни коли, мотоциклети, велосипеди и всички други машини въ войската, набавяне сѣдлове и приспособления за съхраняване и използването имъ; набавяне подвижни гаражи; купуване, поддържане и поправка на всички видове моторни коли, мотоциклети и велосипеди въ войската, както и необходимитъ за тѣхъ резервни части и съоръжения.

Разходи за наемане работници, набавяне материали, машини, инструменти и др. за работилницитъ за моторни коли и изплащане горивото и освѣтлението за сѣщитъ; построяване желѣзнопътни линии до резервоаритъ; набавяне специално облѣкло, обувка и рѣкавици и технически каталози за обучението.

Набавяне материали по изпълнение частни порѣчки отъ частни лица и отъ държавни и общински учреждения.

Изплащане дължимитъ вноски отъ държавата като работодател, съгласно членове 35 и 38 отъ закона за общественитъ осигуровки.

Разрешава се на Държавната военна фабрика — Казанлъкъ, да използва всички приходи, които не сѣмотучатъ отъ обработването на землицето въ района на фабриката, за подобрене храната въ работническия столъ и бита на работницитъ при сѣщата фабрика. Обработването на землицето да става съ средства на работницитъ и по начинъ, какъвто фабриката намира за най-подходящъ и целесъобразенъ — 225 000 000 л.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранieto приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Обучение на войската, превози, разходи по Географския институтъ и Отдѣленieto за военнитъ музеи, паметници и гробове.“

§ 6. Разходи за купуване и поддържане на: учебни помагала, инструменти, уреди и материали, необходими по: стрелковата, инженерната, физическата и специалната подготовка на частитъ, военнитъ фабрики и военноучебнитъ заведения; разходи за обзавеждане метеорологически станции, гарнизоннитъ стрелбница и учебни полигони, както и за изплащане вредитъ и загубитъ, причинени на населението при носене службата отъ войската.

Възнаграждението за четене лекции въ военноучебнитъ заведения и разнитъ курсове се плаща: а) на шатнитъ преподаватели само за 6-тъ лекции, които иматъ надъ 18-тъ лекции седмично; б) на длъжностни лица (нешатни преподаватели) отъ военното ведомство — само за 6 лекции седмично и в) на лектори частни лица или взети отъ други ведомства — за всички четени лекции; за купуване и поддържане учебни помагала и учебници въ учебнитъ заведения, за откупуване авторско право на учебници и разходи за напечатването имъ; хонорирване съставителитъ на учебници и пр.; разни разходи по практическитъ занятия съ ученицитъ; пособия на следващитъ разни годишни курсове офицери.

Купуване и поддържане разни съчинения, закони и пр. за библиотеките на войсковите части и учреждения; купуване, поддържане и възпроизвеждане планове, карти и картини и скулптурни произведения; за откупуване, произвеждане и поддържане кинематографски филми и либрета за последните; купуване кинематографи; за абонаменти на вестници и списания; за печатане закони, уставни, правилници и други специални издания; хоноруване частни лица — за написване уставни, правилници и закони; за преводи на всички научни трудове, правилници и пр. — от частни лица; за откупуване мемоари на висши началници; за разни награди, свързани с учебното дѣло и възпитанието въ войската; помощ на офицери, които се изпращат на състезания вън от България.

Помощ на съществуващи при Министерството на войната редакционен комитет на военните издания, за отпечатване на ценни трудове по военното дѣло и за субсидиране на военни списания — 200.000 л.

Такси и пособия на учащите се въ насъ и въ странство и разлика въ курса за всички преведени суми въ странство, включително и оборотните за сжщитѣ, за презъ настоящата и минали години.

Превозъ на войсковите тежести и придружаващите ги военни лица; разходи по отаковката на превозваните тежести; превозъ на пожитината (багажа) на преведени въ другъ гарнизонъ или уволнени (въ чужбина и назначени) служители по военното ведомство и за превозъ на починали служители отъ военното ведомство; за плащане наемъ за наети добитѣ, седла, самари, хамути, автомобили, камioni и други превозни сръдства отъ частни лица за обслужване войсковите части при обучението и при други случаи, наложили се при разни обстоятелства.

За изплащане обезщетение за умрѣлъ или станалъ негоденъ за работа наетъ добитѣк и др. на частни стопани.

Поддържане Географския институтъ въ всѣко отношение: купуване материали, машини, пособия и инструменти, необходими за работата въ института, на полето и при хидрографски снимки; наемане специалисти работници и надничари; набавяне и поддържане на моторни и въпрѣтати коли за нуждите на секциите и групите въ полето; домакински разходи; набавяне канцеларски материали, книги и др. за централния измѣрвателенъ съветъ; книги и списания за библиотеката на института; награди за отличия въ специалната работа (общо не повече отъ 8.000 л.).

Всички разходи въ предѣлите на царството и въ странство за: музеи, параклиси, костници, гробища, паметници и други подобни (както и жилища за пазачи) и разходите по издирване и поддържането имъ.

Отпускане помощи за довършване паметници, възпоменателни плочи и пр., при условие, че цѣлата постройка не ще струва повече отъ 300.000 л.

За застраховане на военните музеи, мавзолеи и пр. — вдания и движимо имущество (музейно и инвентарно) — 29.230.000 л.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамъ Колчевъ: (Чете)

„Направа и ремонтъ на войскови сгради; наемъ за наети сгради и др.; изплащане отчуждени мѣста; набавяне и поддържане инженерното и свързочно имущество; поддържане Военноинженерната фабрика.

а) Инженерна инспекция.

§ 7. Постройка на нови и поддържане на съществуващите войскове сгради съ присъщите къмъ тѣхъ инсталации, погранични пирамиди, както и всички благоустроителни работи къмъ войсковите недвижими имоти.

За строежи и съоръжения, съгласно чл. 16 отъ наредбата-законъ за противовъздушната и химическа защита на населението въ царството и за обезавеждане на специална газова-химическа лаборатория.

Изплащане отчуждени мѣста за войскове сгради, казармени райони, стрелбища и за други нужди, за настоящата и минали години.

Набавяне: чертожнически материали, инструменти и принадлежности, сѣтателни машини и техническа литература, въ връзка съ строежите; уреди противъ пожаръ и поддържането имъ.

Изплащане премии и други разходи при проектни конкурси за строежите.

Наемъ за наети сгради и празни мѣста за нуждите на войсковите части, учреждения и за дѣлечни заведения.

Изплащане такси за каналъ, сметъ, вода и паважъ, за текущата и минали години.

Изплащане премии за застраховка на войсковите недвижими имоти.

Купуване материали, машини, инструменти и всичко необходимо за направата и поддържането на специалното инженерно имущество въ войската, използваемо за: пѣтни, мостови, подривни, маскировачни, бетонни и други специални работи въ инженерните части; построяване нормални, дековилни и въжевисящи линии за обслужване войсковите поддѣления и складове и подвиженъ материалъ за сжщитѣ.

Купуване, направа и поддържане прожекторното и осветлительно имущество; направа, попълване и поддържане укрепителната организация въ сухопѣтните и черноморски укрепени пунктове и укрепления.

Набавяне технически ръководства за специалната военноинженерна подготовка.

Купуване и поддържане моторните лодки за пограничните участъци и понтонната дружина.

Наемане работници по производствени порѣчки и за изплащане надниците на наети работници въ инженерните части, за поправка на инженерното имущество въ войската — 80.000.000 л.

б) Свързочна инспекция.

Купуване, направа и поддържане телеграфното, телефонно, радио-телеграфно-телефонно, сигнално, хелиографно и друго свързочно имущество и принадлежностите къмъ сжщитѣ, както и всички други уреди и сръдства за свръзка, включително телеграфните, кабелни, гълѣбни и други коли за свързочното имущество, включително амуниции и други обозни принадлежности за свързочните коли и товари.

Набавяне машини, уреди и инструменти за свързочните работилници и поддържането имъ.

Набавяне свързочно-учебни помагала и технически ръководства; обезавеждане на учебно-свързочни кабинети и зали и други разходи въ връзка съ физическото възпитание на работниците въ фабриката, съгласно специалния законъ.

Изплащане абонамента на служебните телефонни постове и всички такси за телефонни връзки и тѣзи за радиоапаратите.

Посрѣщане всички разходи за нуждите на Военноинженерната фабрика: набавяне машини, прибори, инструменти, материали, както и разходите за отопление, осветление, двигателна енергия, канцеларски, домакински, учебни и други пособия и работно облѣкло на персонала, разходи за благоустроителни работи въ района на фабриката и за построяване пѣтища, желѣзнопѣтни линии и необходимите за тѣхъ съоръжения; набавяне материали за изпълнение на частни порѣчки отъ частни лица и отъ държавни и общински учреждения.

Наемане работници за производствени порѣчки и за изплащане надниците на наети работници въ инженерните части и свързочния полкъ, за поддържане свързочното имущество въ войската — 27.620.000 л.

Дветѣ инспекции поотдѣлно изплащатъ дължимите взноси отъ държавата като работодателя, съгласно съчленове 35 и 38 отъ закона за обществените осигуровки, за настоящата и минали години — 107.620.000 л.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамъ Колчевъ: (Чете)

„Санитарни разходи.

§ 8. Разходи по санитарната служба въ военните болници и другите военносанитарни учреждения: купуване и поддържане на: хирургически и жбълѣкарски инструменти, аптечни принадлежности, медикаменти, дезинфекционни сръдства и всѣкакъвъ видъ материали, мебели и съоръжения и други инвентарни предмети, за изследване и лѣкуване на болни и ранени служители по военното ведомство; набавяне протези на пострадалите въ връзка съ службата служители по военното ведомство, набавяне учебни помагала и научни книги.

Купуване медикаменти, дезинфекционни сръдства и свързочни материали за ветеринарната служба. Купуване въ готовъ видъ санитарни конски линейки и поддържането имъ, както и набавяне материали и наемане работници за направа на такива — 11.000.000 л.

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 8, моля, да вдигнат ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Разходи за ветеринарната служба.

§ 9. Поддържане ветеринарните лечебници; купуване ваксини, а така също и материали и прибори за изготвяне на такива; купуване ветеринарни инструменти и прибори за лъкуване на коне и други добитък и всички други разходи по лъкуването на смътитъ.

Поддържане учебната ковачница съ необходимитъ и машини, инструменти и всички материали, необходими за подковаване на конетъ и другия добитък.

Купуване: коне, мулета и другъ добитък за частитъ, както и жребци-производители, кобили-майки и кончета за конезавода „Божурище“ и депо за мулета въ гр. Самоковъ; изплащане офицерски коне, умрели и станали негодни за служба, и премии на офицеритъ за снабдяване съ собствени коне.

Отъ кредита по тоя параграфъ се посрещатъ всички разходи за конезавода „Божурище“ и завода за мулета въ гр. Самоковъ, въ връзка съ стопанската имъ дейностъ — набавяне земеделски оръдия, машини и разни препарати противъ болеститъ по земеделскитъ култури и др., включително стойността на една абонаментна желѣзнопътна карта III класа отъ София до Божурище и обратно — за куриера.

Разходи по поддържане градинитъ при военитъ болници — 23 000 000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 9, моля, да вдигнатъ ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Глава III.

Особени разходи.

§ 10. а) Изплащане разходи по сключени бюджетни упражнения — 490 000 л.;

б) Изплащане суми за изгубени процеси отъ Министерството на войната — 150 000 л.;

в) Изплащане на разни войскови части суми, съгласно чл. 252 отъ правилника за прилагане закона за бюджета, отчетността и предприятията за настоящата и минали години — 1 000 000 л. — 1 640 000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 10, моля, да вдигнатъ ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 11. Изплащане разходи за окончателно ликвидиране и оформяване изплатенитъ разходи по реквизицията и изземванията презъ време на войнитъ и други разходи, направени впоследствие, които подлежатъ на изплащане — 462 950 000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 11, моля, да вдигнатъ ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 12. Непредвидени веществени разходи — 10 000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 12, моля, да вдигнатъ ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 13. Връщане неправилно внесени суми въ съкровището по сключени бюджетни упражнения — 1 000 000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 13, моля, да вдигнатъ ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 14. Връщане неправилно внесени суми въ съкровището по бюджета за текущата година.“ — Кредитъ не се предвижда. (Чете)

„§ 15. Въ лично разпореждане на министра на войната — 120 000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 15, моля, да вдигнатъ ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 16. Разходи за специални тайни служби — 4 500 000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 16, моля, да вдигнатъ ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 17. Запазенъ фондъ за усилване кредита по веществени разходи — 1 000 000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 17, моля, да вдигнатъ ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 18. За внасяне въ Пенсионния фондъ изплатенитъ отъ сщия пенсии на военни лица, за настоящата и минала години, уволнени преди да сж навършили 50-годишна възраст, съгласно забележка II къмъ чл. 11 отъ закона за пенсиятъ за изслужено време — 16 000 000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 18, моля, да вдигнатъ ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 19. Едногодишна вноска по компенсационната сдѣлка.“ — Кредитъ не се предвижда. (Чете)

„Разходи за подпомагане пострадалитъ отъ войнитъ.

Глава IV.

Заплата и Други лични възнаграждения.

§ 20. Заплати, съгласно обяснителната таблица — 8 120 000 л.“

Въ обяснителната таблица на стр. 29 сж направени следнитъ измѣнения: Въ „Лѣковище и климатическа станция — гр. Кюстендилъ“ се предвижда единъ домакинъ-ковчезникъ съ месечна заплата 2 940 л.

Най-отдолу на стр. 29 се прибавя следниятъ текстъ: „Лѣковищата, предназначени за ползуване отъ пострадалитъ отъ войнитъ, съ разрешение на министра на войната, когато има свободни мѣста, могатъ да се ползватъ и отъ външни лица, срещу заплащане съответна такса, определена отъ комисия съ участието на финансовъ и общински представители и одобрена отъ министра на войната.

Събранитъ по тоя редъ такси се внасятъ въ приходъ на държавното съкровище.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 20, заедно съ обяснителната таблица, моля, да вдигнатъ ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 21. Пятни и дневни пари за командировки по служебни работи, включително и тия за даване привилегиятъ по наредбата-законъ за пострадалитъ отъ войнитъ и при преводъ или уволнение; за превозване багажъ на превозени или уволнени служители.

Възнаграждение на частни лица за участие въ комисии, за извършване отдѣлно възложена работа и на вещи лица за експертиза — по 80 л. дневно одному; на свободни практикуващи лѣкари или фелдшери, за изпълняване медицинска служба въ учреждения, подзедомствени на отдѣлението, които нѣматъ щатенъ медицински лѣкаръ или фелдшеръ, или, ако иматъ такъвъ, но длъжността е свободна, или лицето, което я заема, е въ отпускъ, командировка или боленъ — на лѣкаритъ по 50 л., а на фелдшеритъ по 25 л. на посещение; за беседи, лекционни пари за четени лекции въ пансионитъ, професионалнитъ училища и институтитъ — по 40 л. на беседа или лекция, четени отъ външни лица.

Помощи на шатни служители за лѣкуване и за погребение на починали въ бедно състояние служители, отпущани съгласно членове 70 и 71 отъ закона за държавнитъ служители, както и възнаграждение за прослужени 25 и повече години на държавна служба, съгласно специалнитъ закони.

Изплащане разходи по превозване болни питомци отъ пансионитъ и институтитъ и на изпращанитъ въ лѣчебни станции и лѣвовища, както и при екскурзии и набавяне

трамвайни карти на питомците и служителите въ пансионата въ с. Княжево, за отиване въ София и обратно — 660.000 л.

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 21, моля, да вдигнат ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 22. Помощи на нуждаещите се бедни: инвалиди, сираци, вдовици и родители на загинали въ войните и военноинвалиди отъ мирно време и на дружества „Инвалид“. Помощи за погребение на бедни, пострадали отъ войните, и военноинвалиди отъ мирно време. Размърите се определят отъ министъра на войната — 600.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 22, моля, да вдигнат ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 23. Даване стипендии и еднократни помощи на сираците отъ войните и тежата на белни живи или починали инвалиди отъ войните и военноинвалиди отъ мирно време, по сключени и текущи бюджети: за храна, облъкло, учебни пособия, разни училищни и пансионни такси на студентите въ учебни заведения, професионални специални и други училища и курсове и на изучаващите занаят при майстори, размърите на които се определят отъ министъра на войната — 6 000.000 л.“

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 23, моля, да вдигнат ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Глава V.

Веществени разходи.

Храна, фураж, конско снаряжение, обозъ и упряжъ.

Набавяне хранителни продукти за храна на питомците въ пансионите, институтите и професионалните училища, настанените пострадали отъ войните въ частни сиропиталища, лечебни здравни и почивни станции, лѣтовища, санаториуми, старопиталища, на инвалидите въ Извратинския домъ и на лѣкарите стажанти въ болницата на Инвалидиния домъ и лечебните станции, порционни пари на щатните служители отъ отдѣлението, на сѣдните сираци отъ войните, на инвалиди отъ войните и военноинвалиди отъ мирно време съ 80% и повече изгубена работоспособност, на което е признато правото на водач-прислужникъ отъ пенсионния съветъ (получаватъ порционни пари за себе си и за водач-прислужника имъ, за настоящата и предшестващата години).

Фуражни припаси за храна на добитъка и другите животни, обявени въ щатъ съ министерска заповѣдъ. Купуване и наемане мѣста за зеленчукови градини, ниви и ливади и всички разходи по засѣването, поддържането и снабдяването имъ съ необходимия инвентаръ и снаряжение; наемане на личари за обработването имъ; превозването на хранителните и фуражни припаси; набавяне уреди и материали за консерви и наемане надничари за приготвяването имъ; направа и поддържане хладилници за съестните припаси; купуване коне и другъ добитъкъ, разходи за подковаването на добитъка; поддържане обоза, волското и конско снаряжение; купуване могощи коли, бензинъ, масла, гуми, резервни части и др. за поддържането имъ.

Изплащане дължимите вноски отъ държавата като работодател, съгласно членове 35 и 38 отъ закона за обществените осигуровки, за настоящата и минали години — 15.500 000 л.

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 24, моля, да вдигнат ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 25. Набавяне на питомците отъ пансионите и институтите, както и на настанените въ Извратинския домъ, здравните, лечебни и почивни станции, лѣтовища, приюти, санаториуми и старопиталища: облъкло, обуща, крѣвати, постилочни принадлежности, кърпи за лице, платнища, раници и други въ готовъ видъ или въ другъ видъ или въ материали, както и пренасянето имъ; разходи за наемане на надничари и купуване помощи материали за съшиване на облъклото, обущата, постилочните принадлежности и

др.; разходи за набавянето и поддържането машините и инструментите за тяхъ; купуване материали, машини, наемане работници за приготвяване, поддържане и дезинфекция на облъклото и др.

Набавяне облъкло и обуща или отпушане пари за тяхъ; на щатните служители отъ отдѣлението, на настанените въ частни сиропиталища и приюти, на сѣдните сираци отъ войните, на инвалидите отъ войните и военноинвалидите отъ мирно време съ 80% и повече изгубена работоспособност, на които пенсионниятъ съветъ е призналъ правото на водач-прислужникъ, за настоящата и предшестващата години, въ размъръ, определяемъ отъ министъра на войната.

Даденото на питомците отъ пансионите и институтите, за носене презъ годината, облъкло и обуща не се връща при напускане пансиона и института. На завършилите учебните заведения при напускане се дава цялостно облъкло, като носеното формено облъкло връщатъ.

Изплащане дължимите вноски отъ държавата като работодател, съгласно членове 35 и 38 отъ закона за обществените осигуровки, за настоящата и минали години — 4 250.000 л.

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 25, моля, да вдигнат ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 26. Купуване недвижими имоти; извършване постройките и ремонтъ на всички сгради и изградения имъ, както и всички благоустройствени работи въ района на сѣдните; разходи за направа пътища за свързване на станциите и лечебните заведения. Наемъ на помѣщения.

Набавяне гориво за отопление, материали за освѣтление, плащане такси за освѣтление, вода, сметъ, каналь и др.

Застраховка на движими и недвижими имущества. Изплащане надлици на временна прислуга въ здравни, почивни и лечебни станции и санаториуми, за пострадали отъ войните, презъ време, когато сѣм открити.

Изплащане дължимите вноски отъ държавата като работодател, съгласно членове 35 и 38 отъ закона за обществените осигуровки, за настоящата и минали години — 2.300.000 л.

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 26, моля, да вдигнат ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 27. Купуване мебели, покъщнина и други необходими предмети за обзавеждане помѣщенията, както и поправка, поддържане и пренасянето имъ.

Купуване канцеларски потреби и материали; печатане бланки, регистри, закони, правилници, формуляри и други официални издания, обявления и пр.; купуване на амбалажни материали за опаковка; плащане пощенски, телеграфни и телефонни такси; разходи за духовни трѣби и за погребения; разни други домашни и канцеларски разходи, за които нѣма предвиденъ отдѣленъ кредитъ — 500.000 л.

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 27, моля, да вдигнат ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 28. Купуване учебници, учебни пособия, помагала и книги за библиотеките, поддържането и пренасянето имъ; плащане училищни такси на питомците отъ пансионите, следващи въ частни училища; купуване музикални инструменти, радиосапарати, грамофони и плочи, уреди за гимнастика и поддържането имъ.

Купуване машини, уреди, инструменти, сѣчива и пр. за работилниците, както и поправката, поддържането и пренасянето имъ; купуване сурови консумативни материали, необходими за учебната печатница и книговезница при пансиона въ с. Княжево и работилницата при промишления институтъ „Евдокия и Надежда“ — София, и професионалното училище въ гр. Варна — 900.000 л.

Председателстваващ Димитър Пешев: Които приемат § 28, моля, да вдигнат ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 29. Разходи по санитарната служба на учрежденията подъ ведомството на отдѣлението за пострадалите отъ войните, купуване и поддържане на хирургически и жбо-

лѣкарски инструменти, аптечни принадлежности, медикаменти, дезинфекционни срдства и всѣкакъв вид материали, мебели, съоръжения и други инвентарни предмети; поддържане ортопедическата работилница и Зандерозия институт при Инвалидния домъ, както и материали за тѣхъ, купуване готови протези — изкуствени рѣце, крака, челюсти, зѣби, очи, колички за движение, както и материали за изработването имъ, нуждни за пострадалитѣ отъ войнитѣ и военноинвалидитѣ отъ мирно време съ доказани недѣзи; купуване материали за изработване нови и поправка стари ортопедически обуца за пострадалитѣ отъ войнитѣ и военноинвалидитѣ отъ мирно време, нуждаещи се отъ такива; поддържане машинитѣ, инструментитѣ и приборитѣ на сѣщитѣ работилници; набавяне горивни материали за сѣщитѣ работилници и отоплителнитѣ инсталации за водолѣбни станции, както и заплащане двигателната енергия за моторитѣ и помпнитѣ въ сѣщитѣ; поддържане и поправяне банскитѣ инсталации въ калолѣбнитѣ и водолѣбни станции; пломбиране съ амалгама заболѣлитѣ зѣби на питомцитѣ отъ пансионитѣ и институтитѣ; даване безплатно лѣкарства на пострадалитѣ отъ войнитѣ при заболяването имъ; кѣпане и миене на питомцитѣ отъ пансионитѣ и нужднитѣ материали за това — 1.600.000 л.“

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 29, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 30. Даване подходящи награди на отличилитѣ се по усѣхъ и поведение питомци-ученици въ професионалнитѣ и промишленитѣ училища на отдѣлението — 30.000 л.“

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 30, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Глава VI.

Особени разходи.

§ 31. а) Изплащане разходи по сключени бюджетни упражнения — 190.000;

б) Изплащане обезщетения и присждени суми — 10.000;
в) Изплащане злоупотреѣбени суми, съгласно чл. 252 отъ правилника за прилагане закона за бюджета, отчетността и предприятията, за настоящата и минали години — 100.000 л. — 300.000 л.“

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 31, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 32. Връщане пенсии на сираци, които напуцатъ пансионитѣ — 100.000 л.“

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 32, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 33. Непредвидени веществени разходи — 1.000 л.“

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 33, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 34. Връщане на неправилно внесени суми по сключени бюджети — 9.000 л.“

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 34, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 35. Връщане на неправилно внесени суми по текущия бюджет.“

Кредитъ не се предвижда. (Чете)

„§ 36. Зачазенъ фондъ — 100.000 л.“

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 36, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Глава VII.

Извънредни разходи.

§ 37. а) За посрѣщане извънредни нужди въ връзка съ народната отбрана (лични и веществени разходи за Министерството на войната, въздушнитѣ, морскитѣ и трудовитѣ войски), изплащане стойността на доставки, извършени презъ текущата и минали бюджетни години на кредитъ, както и на такива, за които сѣ издадени държавни съкровищни бонове, и за всички други разходи, за които кредититѣ по редовнитѣ параграфи сѣ се оказали недостатъчни, въ размѣръ на приходитѣ, които ще постѣпятъ по особень приходенъ параграфъ, въ който размѣръ да се смѣта, че е разрешенъ кредитъ. Неизразходванитѣ постѣпнили суми до 31 декември се изтеглятъ съ авансова платежна заповѣдь и внасятъ въ приходъ по особения приходенъ параграфъ за следващата бюджетна година;
б) За изплащане лихви по кредитни доставки — 5.000.000 л.“

Въ този параграфъ се заличаватъ думитѣ „въздушнитѣ“ и „трудожитѣ“, понеже разходитѣ за тѣзи войски се поставятъ въ съответнитѣ бюджети.

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 37 съ направеното измѣнение, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Съ това бюджетопроектътъ за разходитѣ по Министерството на войната за 1941 бюджетна година е приетъ окончателно. (Рѣкопѣлскания)

Минаваме на следната точка отъ дневния редъ:

Докладъ на бюджетарната комисиия по бюджетопроекта на Въздушнитѣ на Негово Величество войски (Дирекция на въздухоплаването) за 1941 бюджетна година.

Моля г-на докладчика да докладва.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Въздушни на Негово Величество войски.

(Дирекция на въздухоплаването)

Глава I.

Лични разходи.

§ 1. Заплати, споредъ обяснителната таблица — 125 000 000 л.“

Въ обяснителната таблица сѣ направени следнитѣ измѣнения:

На стр. 13 въ „7. Бюджетоконтролно счетоводство“ вмѣсто „1 началникъ“ се предвижда „1 началникъ бюджетоконтролната служба“, като заплатата отъ 6.050 л. се увеличава на 6.590 л. месечно.

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 1, заедно съ обяснителната таблица, както се докладваха, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 2. Възнаграждения, помощи, обезщетения и др. за:
а) Въздухоплавателно възнаграждение, съгласно чл. 69 отъ закона за въздухоплаването, въ размѣръ отъ 500—2000 л. месечно.

б) Летателни пари, съгласно чл. 70 отъ закона за въздухоплаването, въ размѣръ отъ 100 до 400 л. на часъ, които се даватъ за всѣки пролетѣнъ часъ при най-много 60 пролетѣни часове презъ годината

в) Километражно възнаграждение, съгласно членове 71 и 72 отъ закона за въздухоплаването, до 1 левъ на километъръ, което се дава за всѣки километъръ, пролетѣнъ само при възложена съ заповѣдь отъ командира на Въздушнитѣ войски специална задача.

г) Техническо възнаграждение, съгласно членове 79 и 80 отъ закона за въздухоплаването, въ размѣръ отъ 200 до 600 л. месечно.

д) Възнаграждения за четени лекции въ разни курсове и учебни въздухоплавателни заведения се плаща: на штатнитѣ преподаватели — само за 6-тѣ лекции, които иматъ надъ 18 такива седмично; на длѣжностни лица нештатни преподаватели по военното ведомство само за 6 лекции седмично и на лекторитѣ частни лица отъ други ведомства — за всички четени лекции; за написани одобрени записки, въздухоплавателни постижения, съчинения и преводи по въздухоплаването, както и премии за научни трудове, технически изобретения и пр.

е) Разни възнаграждения: до 200 л. дневно на лѣкаритѣ и консултантитѣ за психотехническо изследване на летцитѣ при максимумъ за 4 дни месечно; до 80 л. дневно на лѣкари и до 25 л. дневно на фелдшери на частна практика; до 20 л. дневно на нещатни за въздухоплаването лица, назначени за извършване метеорологически наблюдения, като само за наблюдателя на хижа Мусала до 50 л. дневно.

ж) Възнаграждения: за първи пробни летения съ построени въ държавната самолетна фабрика прототипни самолети; за учители-летци до 1.000 л. за обучението на всѣки успѣшно издържал първия си пилотски изпитъ и обученъ въ фигурни летения тѣхенъ ученикъ-летецъ; за наемане чужденци за специално летателно и техническо обучение и ръководство, по опредѣление отъ Министерския съветъ.

з) Обезщетение, съгласно членове 67 и 72 отъ закона за въздухоплаването, при смъртъ и нещастия, причинени отъ летателнитѣ уреди при изпълняване служба въ въздуха или на земята отъ държавни въздухоплаватели и други служители отъ въздухоплаването.

и) Премии за прослужени години, съгласно чл. 68 отъ закона за въздухоплаването.

к) помощи: за лѣкуване; при уволнение и смъртъ на държавни служители, съгласно членове 70 и 71 отъ закона за държавнитѣ служители; за подпомагане бедни малолѣтни сираци на загинали при изпълнение на службата летци, техници и други служители отъ въздухоплаването и разходи по погребения, духовни трѣби и пр.

л) Пътни, дневни и безотчетни пари; възнаграждения и разходи за превозъ на пощенината на премѣстени или уволнени служители, както и за багажа на следващитѣ въ странство.

м) Изплащане премии за осигуровка на служителите отъ въздухоплаването, когато летятъ по служба съ чуждестранни летателни уреди. Възнаграждения и разходи за оказана помощ при самолетни злополуки и принудително кацане. Обезщетение на частни лица за тѣлесни и имотни щети, причинени отъ летателни уреди. Възнаграждение на длъжностни лица за извършени подвизи при изпълнение на службата — 32.000.000 л.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Глава II.

Веществени разходи.

§ 3 Специални въздухоплавателни и други разходи за:

а) Набавяне, строежъ и поддържане на летателни уреди, мотори, самолетни строителни материали, всѣкакъвъ видъ екипировка, борно и земно снаряжение, запасни части и пр. Инсталации за летищата и въздушнитѣ пѣтища. Наемане работници за производството въ фабриката и работилницитѣ и изплащане на фонда „Обществени осигуровки“ съответнитѣ вноски върху надницитѣ. Разходи за строежъ и поправка на летателни уреди, извършени отъ акционерното дружество „Български Капрони“.

б) Обзавеждане и поддържане на самолетнитѣ фабрика, работилници и газдобивателна станция.

в) Набавяне горивни, смазочни и охладителни материали за летателнитѣ уреди и моторни коли и всѣки видове инсталации и съдове за тѣхното съхраняване и др.

г) Набавяне фотографски и други оптически апарати, уреди, инсталации и материали. Обзавеждане и поддържане фотографскитѣ кабинети, фото-коли и др.

д) Набавяне и поддържане на всѣкакъвъ видъ моторни и други превозни сръдства — 131.700.000 л.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 4. Летищни, свързочни и други разходи за:

а) Строежъ и ремонтъ на всѣки постройка, пѣтища, инсталации и др. въ летищата и набавяне инженерно имущество и др. Наемане работници и изплащане на фонда „Обществени осигуровки“ съответнитѣ вноски върху надницитѣ.

б) Наемъ на служебни помѣщения; застраховки на имуществото, набавяне противопожарни сръдства и др. Изплащане всѣки отчуждени имоти презъ минали и настоящата години за нуждитѣ на въздухоплаването.

в) Набавяне, инсталиране и поддържане телеграфнитѣ, телефоннитѣ и радиосъобщенията, обзавеждане радиокабинети, работилници, радиокони и наемане работници за изработване и поддържането имъ. Изплащане на съответнитѣ телефонни и други такси.

г) Набавяне и поддържане на метеорологически станции и за печатане на книги, формуляри и други по метеорологията — 51.000.000 л.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 5. Интендантски и други домакински разходи за:

а) Храна и порционни пари на войницитѣ, държавнитѣ служители, ученицитѣ, 100 свързочни доброволци и за трудоваци и затворници на работа въ въздухоплаването. Наемане зеленчукови градини и разходи за обработването имъ и за консервиране на зеленчукъ. Набавяне и поддържане на кухненски и трапезарийни принадлежности, готварници, фурни; разходи по хлѣбопеченето и др.

б) Храна за щатни добитѣкъ и други животни. Наемане и обработване на земи за произвеждане фуражъ; набавяне и поправка на инструменти, съдове и помѣщения за съхранение на фуража и за поправка на конюшнитѣ, както и изплащане на съответнитѣ застраховки.

в) Набавяне, изработване и поддържане всѣкакъвъ видъ обѣкло и обуща на щатни служители, трудоваци и доброволци въ въздухоплаването, опредѣлени съ заповѣдъ на министъра на войната. Набавяне специални летежки значки. Набавяне машини, обзавеждане и поддържане на работилницитѣ, наемане работници и изплащане на фонда „Обществени осигуровки“ съответнитѣ вноски върху надницитѣ. Изплащане разходитѣ по дезинфекцията, прането на обѣклото и др.

г) Набавяне и поддържане на постилочни принадлежности и обзавеждане на жилищнитѣ помѣщения и др.

д) Набавяне, изработване и поддържане на станно имущество, снаряжение, обозни коли, амуниции, добитѣкъ и др. Наемане работници и изплащане на фонда „Обществени осигуровки“ съответнитѣ вноски върху надницитѣ.

е) Набавяне, обзавеждане и поддържане на Здравната изпитателна станция и лазаретитѣ съ необходимитѣ лѣкарски инструменти, медикаменти, превързочни, санитарни, постилочни и други потрѣби. Набавяне материали и апарати за противогазови упавания.

ж) Набавяне, печатане и поддържане всѣки видове канцеларски и домакински потрѣби. Пощенски, телеграфни и банкови разноски. Поддържане на банитѣ въ летищата, разходи по къпане на войницитѣ и такси за сметъ, каналъ, вода и пр.

з) Отопление и освѣтление на служебнитѣ помѣщения. Инсталиране и поддържане на парни и електрически централи и др. — 97.400.000 л.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Глава III.

Обособени разходи.

§ 6. Превозни и други разходи за:

а) Поддържане библиотекитѣ; набавяне книги и списания, учебни помагала и изплащане училищни такси и награди за отличили се въ учебното дѣло по въздухоплаването. Издаване официалния въздухоплавателенъ прегледъ и други специални издания и учебни записки.

б) Превозъ на тежести и за опаковката имъ. Набавяне, поддържане и наемане машини, уреди и други за вдигане на тежести. Наемъ на превозни сръдства отъ частни лица (заедно съ самитѣ лица или безъ тѣхъ). Такси и други разходи за кацане и полсдоняване на български самолети въ чужбина. Снабдяване съ служебни желѣзнопътни карти живущитѣ въ София щатни служители и надничари отъ летище Божурище.

в) Уреждане въздухоплавателни състезания, курсове, тържества, пропаганда и пр. Посрѣщане и изтъжване на чуждестранни летци, летателни уреди и официални лица. Помощи за подпомагане българската въздухоплавателна общественост и субсидиране въздухоплавателнитѣ издания.

г) Вноски за Международната комисия по въздухоплаването — 3.000.000 л.

Въ буква „б“ се заличават думитъ „живущитъ въ София“ и накрая се прибавятъ думитъ „Графъ Игнатиево и Маринополе, за които нѣма жилища за живѣне въ летищата“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 6, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамo Колчевъ: (Чете)

„§ 7. Изплащане злоупотрѣбени суми и по изгубени процеси — 100.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамo Колчевъ: (Чете)

„§ 8. Непредвидени веществени разходи — 10.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамo Колчевъ: (Чете)

„§ 9. Връщане неправилно внесени суми по сключени бюджети — 500.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамo Колчевъ: (Чете)

„§ 10. Връщане неправилно внесени суми по текущия бюджет.“ —

Кредитъ не се предвижда. (Чете)

„§ 11. Разходи по сключени бюджетни упражнения — 20.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамo Колчевъ: (Чете)

„§ 12. Запазенъ фондъ за допълнителни веществени разходи — 530.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамo Колчевъ: (Чете)

„Глава IV.

Извънредни разходи.

§ 13. Строежъ и поддържане на всички видове постройки въ летищата и аеропристанищата за международни въздушни съобщения; набавяне свързочно имущество и др. — 14.000.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамo Колчевъ: (Чете)

„§ 14. Помощъ на комитета „Хижа-наблюдателница на връхъ Фердинандовъ-връхъ (Юмрукъ-чалъ)“ — 250.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 14, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамo Колчевъ: Комисията предлага следния новъ § 15 въ зависимостъ отъ измѣнението, направено въ § 37, буква „а“, отъ бюджета на Министерството на войната: (Чете)

„§ 15. За изплащане на всички разходи на Въздушнитъ войски, извършени презъ минали бюджетни години, ангажиментитъ за които сѣ били редовно поети презъ съответнитъ бюджетни години, но изпълнението имъ е извършено, по разни причини, следъ изтичане на бюджетната година, както и за посрѣщане на извънредни разходи, за които предвиденитъ кредити сѣ се оказали недостатъчни, или не сѣ били предвидени такива, въ размѣръ на сумитъ-остатъци по разнитъ параграфи на бюджетитъ на Въздушнитъ войски, неизразходвани до края

на бюджетната година, които сѣ изтеглени съ авансови платежни заповѣди и внесени въ приходъ на държавното съкровище по специалния приходенъ параграфъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 15, както е приетъ отъ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Съ това бюджетътъ за разходитъ по Министерството на войната, Въздушни на Негово Величество войски (Дирекция на въздухоплаването), за 1941 бюджетна година е приетъ окончателно. (Рѣкопѣскания)

Минаваме на следната точка отъ дневния редъ:

Докладъ на бюджетарната комисия по бюджетопрокта за разходитъ на Морскитъ на Негово Величество войски за 1941 бюджетна година.

Моля г-на докладчика да го докладва.

Докладчикъ Стамo Колчевъ: (Чете)

„Морски на Негово Величество войски.

Глава I.

Разходи за личния съставъ.

§ 1. Заплати на служителитъ отъ Морскитъ на Негово Величество войски (Вижъ обяснителната таблица) — 18.974.650 л.“

Въ обяснителната таблица нѣма измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 1, заедно съ обяснителната таблица, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамo Колчевъ: (Чете)

„§ 2. Пѣтни, дневни, столови, водолазни, преводни, станови, безотчетни и други пари; възнаграждение и разходи за превозъ на пощмщината на премѣстени или уволнени служители, както и за багажа на следващитъ въ странство; всѣкаквъ видъ пособия, премии и възнаграждения за изпращане въ плаване и специализация на персонала отъ Морскитъ на Негово Величество войски.

Помощи: за лѣкуване на персонала, за погребение на моряци и служители, съгласно членове 70—71 отъ закона за държавнитъ служители, както и на тия на служба, които сѣ прослужили повече отъ 25 години, съгласно специалнитъ закони; на наследницитъ на убити и умрѣли при изпълнение на служебния си дългъ служители отъ Морскитъ войски, презъ настоящата и минали години.

Възнаграждения: на свободно практикуващитъ медицински и ветеринарни лѣкари по 50 л. дневно одному, за изпълнение медицинска и ветеринарна служба въ поддѣленията на Морскитъ войски, на които не се полагатъ такива лѣкари, или, ако се полагатъ, длъжността е вакантна, лицето, което я заема, е въ отпускъ, боленъ или командировка, а на фелдшеритъ — при сѣщитъ условия — по 25 л. дневно одному; на свидетели и частни лица, повикани за консултации и експертизи по служебни въпроси, при всички случаи, съгласно чл. 45 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията; на свещенослужители, хорове и служители, взели участие въ морски празници, и за духовни трѣби, гдето нѣма гарнизоненъ свещеникъ — 1.105.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамo Колчевъ: (Чете)

„Глава II.

Веществени разходи.

§ 3. Набавяне хранителни продукти за храна на хората отъ Морскитъ войски и възпитаницитъ отъ Морското на Негово Величество училище фуражни припаси за храна на добитъка и други животни, обявени въщата на Морскитъ войски; порционни пари на щатнитъ служители отъ Морскитъ войски, както и на възпитаницитъ на Морското на Негово Величество училище, които не се числятъ на котлова храна; купуване на наемане мѣста за зеленчукови градини, ниви и ливади и всички разходи по засѣването, поддържането и снабдяването имъ съ необходимия инвентаръ и снаряжения, както и наемане надничари за обработването имъ; раз-

ходи за направа, обзавеждане и поддържане на кухни, фурни, трапезарии, сушилници, консервни работилници, хладилници, складове за хранителни и фуражни припаси и др.; разходи за набавяне гориво за приготвяне на храната. Безотчетни пари по 200 л. месечно на офицери, имащи собствени коне на бръговия артилерийски полк. За изплащане съответните вноски върху надниците на фонда „Обществени осигуровки“ за настоящата и минали години — 15.000.000 л.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 3, моля, да вдигнат ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 4. Набавяне облекло и обука на щатните служители отъ Морскитъ войски, по количество, срокъ, въ натура или пари, определени отъ министра на войната; облекло за моряците и болните служители отъ Морскитъ войски, както и всички необходими разходи по съшиването, поддържането, дезинфекцирането и прането на същото; купуване и поддържане инструменти и машини и направа на сталажи за вещевото имущество, както и надниците на наетитъ работници и др. за тия цели.

Пособия за снаряжение и обзавеждане на новопроизведенитъ корабоначалници, въ размъръ, определенъ отъ министра на войната.

Набавяне готови предмети, материали, наемане работници, купуване и поддържане на: постелните принадлежности, моряшко и конско снаряжение и конски тоалетни принадлежности, както и на обоза и на артилерийската амуниция.

Обзавеждане и поддържане домакинскитъ работилници въ частитъ и наемане надничари за същитъ.

Изплащане на фонда „Обществени осигуровки“ съответните вноски върху надниците за настоящата и минали години — 5.440.000 л.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 4, моля, да вдигнат ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 5. Поддържане и поправка плавателнитъ съдове и всичкото имъ морско навигационно имущество. Купуване: всички видове консумативни материали, разни видове подводни и надводни бои, лакове и пр. за работене и плаване съ плавателнитъ съдове: разни машини, мотори, парни котли, запасни части и материали за поддържането имъ; материали за постройка и ремонти на корабите, моторни и гребни лодки, водолазни, навигационни, фотографски и оптически апарати, инструменти и принадлежности за тѣхъ; дъждовни дрехи, койки, разни видове и размѣри въжета и върви за плавателнитъ съдове; всички видове инструментални машини, материали и инструменти за работилницитъ и корабитъ; проектори, радиостанции и части за тѣхъ; телефонни материали, такси и прибори за поддържане семафорнонаблюдателната и спасителна служба; електрически материали за сигналната и други инсталации на корабитъ; на всички видове материали, инструменти и прибори, необходими за поддържане, ремонтване и плаване на учебнитъ кораби и др. на всички плавателни съдове, както и надниците на наетитъ работници за тия цели.

Купуване алманаси, морски таблици, морски карти и разни навигационни таблици, необходими при плаването на корабитъ.

Изплащане превознитъ такси на всѣкакви тежести и материали, предназначени за корабитъ и работилницитъ по поддържането имъ.

Набавяне гориво за отопление, изплащане на разходи по поддържането на отоплителнитъ уреди и инсталации, такси за превозъ.

Купуване материали за електрическата осветлителна инсталация, направа на нова такава и всички видове уреди и материали, необходими за осветлението на частитъ отъ Морскитъ войски. Изплащане такси по електрическото осветление.

Изплащане на фонда „Обществени осигуровки“ съответните вноски върху надниците за настоящата и минали години — 13.300.000 л.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 5, моля, да вдигнат ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 6. Ремонтъ и поддържане съществуващитъ сгради на Морскитъ войски, довършване на започнатитъ и на права на нови такива отъ всѣкаквъ видъ, съ приспѣхитъ къмъ тѣхъ инсталации, изплащане отчуждени мѣста и сгради за Морскитъ войски, райони и за други нужди, презъ настоящата и минали години; направа на нови, поддържане на съществуващитъ водопроводи, канализации и бани и за други благоустройствени работи на недвижимитъ имоти на Морскитъ войски, набавяне уреди противъ пожаръ; всички видове застраховки на движими и недвижими имоти на Морскитъ войски и пр.; наемъ за наети сгради и праздни мѣста за нуждитъ на поддържането на Морскитъ войски; изплащане такси за каналъ, сметъ, вода и паважъ за текущата и минали години.

Изплащане на фонда „Обществени осигуровки“ съответните вноски върху надниците за настоящата и минали години — 1.740.000 л.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 6, моля, да вдигнат ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 7. Разходи за купуване и поддържане учебни помагала, учебници, инструменти, уреди и материали, необходими за: морската, навигационна и физическа подготовка на поддържаната на Морскитъ войски; разходи по: обзавеждане на кабинетитъ за разнитъ подготовки, обзавеждане и поддържане метеорологически станции и др.

Възнаграждение за четене лекции въ Морското на Негово Величество училище и разнитъ курсове се плаща: а) на щатнитъ преподаватели само за 6-тѣ лекции, които иматъ надъ 18-тѣ лекции седмично; б) на длъжностни лица (нештатни преподаватели) отъ Морскитъ войски само за 6-тѣ лекции седмично и в) на лектори частни лица, или взети отъ други ведомства, за всички четени лекции; за купуване и поддържане учебни помагала и учебници въ учебнитъ заведения, за откупуване авторско право на учебници и разходи по напечатването имъ; хоноруване съставителитъ на учебници и пр.; разни разходи по практическитъ занятия съ възпитаницитъ отъ Морското на Негово Величество училище; пособия на следващитъ разни курсове корабоначалници и приравнени.

За купуване и поддържане разни съчинения, закони и пр., за библиотекитъ на поддържаната отъ Морскитъ войски; за купуване, поддържане и възпроизвеждане планове, карти, картини и скулпторни произведения; откупуване, произвеждане и поддържане кинематографски филми и либрета за последнитъ; купуване кинематографи; купуване канцеларски материали, изплащане публикации на обявления; абонаментъ на вестници и списания; печатане закони, уставы, правилници и пр.; хоноруване частни лица за: написване на уставы, правилници и закони; преводи на трудове, правилници и пр.; купуване материали за направа на чинове, столове, катедри и разни принадлежности за класнитъ стаи и кабинетитъ.

Изплащане такси и пособия на следващитъ у насъ и въ странство и разлика въ курса; изплащане помощи (въмѣсто пѣтни и дневни) на служителитъ, които се изпращатъ на специализация въ странство, на редакционния комитетъ на морски издания и за отпечатване на ценни трудове — на сума 20.000 л.

Разходи за дезинфекция, бѣлосване и чистене на помѣщенята, къпане моряцитъ и възпитаницитъ отъ Морското на Негово Величество училище; поддържане на банитъ и всѣкаквъ видъ домакински нужди.

Изплащане разходи по посрѣщане на чужди кораби, посещаващи българскитъ пристанища.

Наемане работници за печатане и поддържане на: щатове, шнурови книги, закони, правилници и др.

Изплащане на фонда „Обществени осигуровки“ съответните вноски върху надниците за настоящата и минали години — 400.000 л.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 7, моля, да вдигнат ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 8. Изплащане разходи за поправка и поддържане въ изправностъ оръжието и артилерийската материална частъ; набавяне машини, инструменти, смазочни масла, разни бои, лакове, глицеринъ и пр.; изплащане разходи по закупуване материали за произвеждане стрелби. Приготвяване на дървени и цинкови сандѣци за оръжието и сталажи въ оръжейнитъ складове и торпедното хранилище — 50.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 8, моля, да вдигнат ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 9. Разходи по санитарната и ветеринарната служби; поддържане лъчебницата; купуване медикаменти, дезинфекционни средства и превързочни материали; хирургически инструменти за изследване и лъкуване болни служители и отглеждане и лъкуване конетъ и другия добитък; болнични предмети за разширение на съществуващите лъчебни заведения; подкови и други необходими материали за коване на конетъ и другия добитък; купуване и поддържане болнично облъкло, постелни и завивни потребности, пране и къпане дрехите и пр.; купуване и поправка на санитарно и ветеринарно имущество: палатки, носилки, дезинфекционни машини и други предмети от санитарното и ветеринарното снаряжение.

Набавяне учебни помагала, научни, медицински, ветеринарни и фармацевтични списания и книги за лъчебниците — 150.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 9, моля, да вдигнат ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 10. За постройка, поправка и поддържане на пристанищата, кейовите стени за корабите от Морските войски във Варна, Бургасъ, Созополъ, Русе, Балчикъ и другаде и обзавеждането имъ съ приспособления за вдигане тежести и снабдяване корабите съ гориво, вода и други материали; за постройка на док за изваждане корабите въ ремонтъ, почистване и боядисване; изплащане разходи по поддържане специалните кораби и въздушни уреди; докуване на специалните кораби, набавяне всичкото имъ специално навигационно имущество, инструменти, уреди и др. Постройка на работилници, жилищни помещения, складове за материали и др. за специалните кораби — 30.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 10, моля, да вдигнат ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Глава III.

Особени разходи.

§ 11. Непредвидени веществени разходи — 5.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 11, моля, да вдигнат ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 12. Запазен фондъ за усиляване кредитите за веществени разходи — 50.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 12, моля, да вдигнат ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 13. а) За разходи по сключени бюджетни упражнения — 24.279 л.

б) Изплащане суми съгласно чл. 252 отъ правилника за прилагане закона за бюджета, отчетността и предприятията — 200.071 л. — 224.350 л.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 13, моля, да вдигнат ръка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 14. Връщане неправилно внесени суми по текущия бюджет.“ —

Кредитъ не се предизжда. (Чете)

„§ 15. Връщане неправилно внесени суми въ съкровището по сключени бюджетни упражнения — 1.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 15, моля, да вдигнат ръка. Събранието приема единодушно.

Съ това бюджетътъ за разходите по Министерството на войната, Морски на Негово Величество войски, за 1941 бюджетна година е приетъ окончателно. (Ръкоплъскания)

Минаваме на следната точка отъ дневния редъ:

Докладъ на бюджетарната комисия за разходите по Министерството на войната, Трудови войски, за 1941 бюджетна година.

Моля г-на докладчика да го докладва.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Трудови войски.

Глава I.

Лични разходи.

§ 1. Заплати (Вижъ обяснителната таблица) — 38.720.000 л.“

Кредитътъ се увеличава на 39.280.000 л. Обяснителната таблица е претърпяла следните измѣнения въ бюджетарната комисия:

На стр. 8, въ „А. Бюджетоконтролно счетоводство“, вмѣсто „1 началникъ съ 6.050 л. месечна заплата“, става „1 началникъ на бюджетоконтролна служба съ 6.590 л. месечна заплата“.

На същата страница, въ „3. Трудови области и дружини“, вмѣсто 74 командири на роти, се предвиждатъ 76, като общиятъ кредитъ за заплати отъ 3.374.400 л. се увеличава на 3.465.600 л.

Вмѣсто 161 командири на взводове се предвиждатъ 167, като общиятъ кредитъ за заплати отъ 5.795.000 л. се увеличава на 6.012.000 л.

Вмѣсто 96 фелдфебели се предвиждатъ 98, като общиятъ кредитъ за заплати отъ 2.234.880 л. се увеличава на 2.882.440 л.

Вмѣсто 197 подофицери се предвиждатъ 203, като общиятъ кредитъ за заплати отъ 3.687.840 л. се увеличава на 3.800.160 л.

Председателстващ Димитър Пешев: По този параграфъ се прави писмено предложение отъ народния представителъ г-нъ Симеонъ Андреевъ, който предлага, държавното трудово горско стопанство „Тича“, на стр. 9, да се изключи отъ бюджета на Трудовите войски и да се прехвърли къмъ Министерството на земедѣлието и държавните имоти — отдѣлъ гори.

Има думата г-нъ Симеонъ Андреевъ.

Симеонъ Андреевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Ако вземамъ думата по бюджета на Трудовите войски, то е, защото въ моето село Доленъ-чифликъ се намира горското трудово стопанство „Тича“, което по бюджета се числи къмъ трудовите войски. Това горско трудово стопанство е основано презъ 1922 г. Въ първите години се числѣше къмъ Министерството на благоустройството. Отъ една година, вече втора, се числи къмъ трудовите войски, респективно къмъ Министерството на войната. Въ миналото съ това стопанство се създаваше доста голѣма работа на мѣстното население, което е почти изключително горско. За превозъ се даваха къмъ 15-20 милиона лева на населението, съ които това население се препитаваше. Сега такъвъ превозъ не може да се даде, защото трудоваците тамъ сж намалени; тогава имаше 2.000 трудоваци, сега има 700, вследствие на което се намалява доходътъ на мѣстното население, което чака своето препитание изключително отъ горите. Тамъ е горски край и има само дребни земеделски стопани.

По този поводъ азъ и снощи въ бюджетарната комисия помолихъ г-на министра на войната и сега моля васъ, г-да народни представители, да се съгласите, щото горското трудово стопанство „Тича“ да мине къмъ Министерството на земедѣлието, респективно отдѣла за горите. Съ това се цели, щото трудоваците, които днесъ работятъ въ горага, да могатъ да останатъ въ своята трудова дружина и трудътъ имъ да се използва другаде, ждето е необходимо — било за строежъ на пътища, било за корекция на рѣката Камчия, която всѣка година причинява загуби за десетки милиони лева — а населението тамъ, което чака изключително своята прехрана отъ горите, да може да подеме тѣхната работа въ горите, за да може да изкара своето препитание.

Тѣзи сж мотивите ми, за да направя това предложение, като моля г-на министра на войната и васъ, г-да народни представители, да се съгласите да може режи-

мът на трудовото горско стопанство „Тича“ да се промъни, или, най-малкото, режимът в него да стане такъв, какъвто е в военната фабрика в Казанлък — в горитъ да работи само мѣстното население, а държавата да изкупува материала отъ него.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата г-нъ министърътъ на войната.

Министъръ генералъ-лейтенантъ Теодоси Даскаловъ: Уважаеми г-да народни представители! Трудовото стопанство „Тича“ бѣше формирано при трудовитъ войски и затова бѣ подчинено на Министерството на благоустройството, кждето бѣха трудовитъ войски. Следъ като трудовитъ войски минаха подъ ведомството на Министерството на войната, то бѣ подчинено на Министерството на войната. Не съмъ азъ, който ще искамъ да отнема работата и прехраната на населението отъ този край. Но и снощи азъ обяснихъ, че сега е най-неудобниятъ моментъ за прехвърляне на това стопанство другаде. Обещахъ снощи да направя проучване и при първия удобенъ случай да напразя онова, което ще бѣде най-изгодно за държавата и за населението отъ онзи край. И сега заявявамъ, че държа на обещанието си. Но ако се направи прехвърлянето сега, смѣтамъ, че то ще бѣде въ вреда за държавата и ще се направи въ единъ моментъ, който съвсемъ не е подходящъ. (Ржкоплѣскания)

Симеонъ Андреевъ: Доволенъ съмъ отъ декларацията на г-на министра и оттеглямъ предложението си. (Ржкоплѣскания)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване. Които приематъ § 1, заедно съ обяснителната таблица, както се докладваха, моля, да вдигнатъ ржка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 2. Надници, включително и 8% за фонда обществени осигуровки, на майстори, машинисти, огняри, работници и другъ времененъ персоналъ по направа на пѣтищата, за Държавната трудова общарска и шиваческа фабрика, за ушиване облѣкло въ трудовитъ поддѣления и други. Наемане на майстори за ушиване облѣклото въ трудовитъ поддѣления става следъ предварително разрешение отъ управлението на Трудовитъ войски — 4.600.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ ржка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 3. Пѣтни и дневни пари; трамвайни карти за ку-рпиритъ.

Възнаграждение: за четени лекции въ трудови школи и курсове; за участие въ комисии и експертизи, написване учебници, записки и др.; за лѣкуване зѣби на трудовитъ войници (безъ пломбиране); за духовни трѣби и пр.; премия (възнаграждение) на трудовитъ офицери и трудовитъ подофицери за прослужени 25 години честна и безукоризнена служба и др.

Помощи за лѣкуване държавни служители и възнаграждение по членове 70 и 71 отъ закона за държавнитъ служители; разходи и помощи за погребение на починали трудови войници и бедни държавни служители; помощъ на държавни служители и трудови войници или семейства имъ, въ случай на злоупотреба, смъртъ или инвалидность, причинена по поводъ или при изпълнение на службата, съгласно утвърдения отъ министра на войната правилникъ — 1.200.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ ржка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Глава II.

Веществени разходи.

§ 4. Храна и порционни пари на трудовитъ войници и държавни служители; наемане на зеленчукови градини и разходи по обработването имъ; разходи за консервиране зеленчукъ; за хранене добитѣкъ, определенъ за храна на трудовитъ войници

Храна на добитѣкъ и разходи за добиване фуражъ по стопански начинъ.

Облѣкло, обща, болнично облѣкло, поясни ремѣци и други на трудовитъ войници (въ готовъ видъ или материали), поддържането имъ и облѣкло на държавнитъ служители по одобрень отъ министра на войната правилникъ.

Стѣкмителни предмети за хората и добитѣка и поддържането имъ.

Превозъ на храни, вещи, материали и др.; разходи за опаковката и превозъ покѣщнината на уволнени и премѣстени държавни служители; превозъ на заболѣли или ранени, заедно съ придружаващитъ ги, до най-близкитъ болници; превозъ на материали и производства на горското стопанство „Тича“ до временнитъ и главни складове и фабрики, за товарене на трупи по желѣзницитъ и за извозни формуляри.

Недвижими имоти: за направа и поддържане сгради, инсталации и дековилни линии; за заплащане закупени или отчуждени мѣста и сгради; наемъ за здакия и мѣста; такси за сметъ, каналъ, вода и др.; застраховка на недвижими и движими имоти.

Отопление и освѣтление. Канцеларски потрѣби и материали. Печатане на разни формуляри, книги, закони, правилници, учебници, публикации и др.; пощенски, телеграфни и телефонни такси.

Инвентарни предмети: мебели, учебни помагала, книги и списания за библиотекитъ, откупуване печатни отдѣлни издания; награди на отличили се трудови войници и др.

Горски такси за изсѣченъ дървенъ материалъ отъ държавнитъ гори, съгласно закона за горитъ — 99.000.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ ржка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 5. Машини, уреди, инструменти, превозни сръдства и поддържането имъ — 9.500.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 5, моля, да вдигнатъ ржка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 6. Консумативни и строителни материали — 9.500.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 6, моля, да вдигнатъ ржка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 7. Санитарни и ветеринарни материали, инструменти и уреди — 900.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 7, моля, да вдигнатъ ржка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Глава III.

Други разходи.

§ 8. Изплащане на присѣдени и злоупотрѣбени суми презъ минали и настоящата година — 200.000 л.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 8, моля, да вдигнатъ ржка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 9. Разходи по сключени бюджетни упражнения — 400.000 л.“

ТАБЛИЦА

къмъ § 9 — разходи по сключени бюджетни упражнения.

Заплати, порционни пари, пѣтни и дневни пари, помощи и други парични възнаграждения — 80.000 л.

Веществени разходи, превозъ на материали, отопление, канцеларски материали горски такси и други — 220.000 л.

Всичко — 400.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ § 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 10. Непредвидени веществени разходи — 10.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ § 10, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 11. Връщане неправилно внесени суми по сключени бюджети — 210.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ § 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 12. Връщане неправилно внесени суми по текущия бюджетъ.“

Кредитъ не се предвижда. (Чете):

„§ 13. Запазенъ фондъ за допълнителни веществени разходи — 200.000 л.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ § 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: Комисията предлага следния новъ § 14, въ зависимостъ отъ измѣнението, направено въ § 37, буква „а“, отъ бюджета на Министерството на войната. (Чете)

„§ 14. За изплащане на разходи, извършени презъ минали бюджетни години, ангажиментитъ за които сж редовно поети презъ съответнитъ бюджетни години, но изпълнението имъ е било извършено по разни причини въ следващитъ години, както и за посрѣщане на извънредни разходи, за които предвиденитъ кредити сж се оказали недостатъчни или не сж били предвидени такива въ размѣръ на сумата, отъ остатъцитъ по разнитъ параграфи на бюджетитъ на Трудовитъ войски, изтеглени съ авансови платежни заповѣди въ края на бюджетната година и внесени въ приходъ на държавното съкровище по специалния приходенъ параграфъ, въ който размѣръ да се смѣта, че е разрешенъ кредитъ. Неизразходванитъ постѣпили суми до 31 декемврий се изтеглятъ съ авансови платежни заповѣди и внасятъ по особения приходенъ параграфъ за следващата бюджетна година.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ § 14, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема единодушно.

Бюджетътъ на трудовитъ войски е приетъ окончателно.

Бюджетътъ за разходите по Министерството на войната за 1941 бюджетна година е приетъ окончателно. („Браво!“ Бурни и продължителни рѣкоплѣскания. Всички народни представители ставатъ на крака и акламиратъ военния министъръ генералъ-лейтенантъ Теодоси Даскаловъ, който, сжщо станалъ правъ, имъ благодари съ поклони. Акламациитъ продължаватъ нѣколко минути).

Министъръ генералъ-лейтенантъ Теодоси Даскаловъ: Уважаеми г-да народни представители! Отъ името на войската азъ ви благодаря за голѣмото доброжелателство и довъррие, съ които разгледахте и приехте военния бюджетъ. Вашето единодушие по единъ отъ най-важнитъ бюджети, бюджета на народната отбрана, показва вашата готовност и готовността на българския народъ, когото вие представлявате, да направите всички жертви, за да се осигури нашата независимост. (Рѣкоплѣскания и гласове: „Браво!“)

Тази ваша готовностъ е единъ добъръ примѣръ намъ, работниците въ войската, тя е единъ импулъсъ пакъ намъ, за да удвоимъ нашата енергия и да заработимъ още по-добре и съ по-голѣми усилия, за да можемъ да създадемъ отъ войската една здрава опора, на която да може да се облегне нашата държава въ тия тежки и не-сигурни времена. (Рѣкоплѣскания)

Председателстващ Димитър Пешев: Г-да народни представители! Моля да се съгласите да вдигнемъ заседанието. За следващото заседание, което ще бѣде въ вторникъ, 21 януарий, 15 ч., съ съгласието на правителството предлагамъ следния дневенъ редъ:

Одобрение на предложенията:

1. За одобрение IV-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 31 декемврий 1940 г., протоколъ № 227 — относно освобождаването отъ бандеролъ и др. 20.000 кгр. папириси за нуждитъ на Министерството на войната.

2. За одобрение XX-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 5 януарий 1941 г., протоколъ № 1 — относно освобождаването отъ бандеролъ и др. 67 кгр. папириси за дружество „Червенъ кръстъ“.

3. За разрешаване износа на 36 кгр. разни серуми.

4. За продължаване срока по чл. 112 отъ закона за митниците до новоназначането отъ българската желѣзнопътна администрация служебно изостаналитъ въ Свиленградската митница 14 колета, бруто 99 кгр., съ електрически крушки.

5. За разрешаване износа на нѣкои стоки и пр.

6. За одобрение 55-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 30 ноемврий 1940 г., протоколъ № 212 — относно ползуването отъ държавната гора „Резовска“ въ Малкотърновско.

7. За одобрение IV-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 14 декемврий 1940 г., протоколъ № 218 — относно безплатното пускане на паша въ държавнитъ гори въ Южна Добруджа добитъка на преселници.

8. За одобрение VIII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 11 ноемврий 1940 г., протоколъ № 200 — относно отпускане безплатно дървени материали и дърва за огрѣвъ за нуждитъ на преселниците въ Южна Добруджа.

9. За продължаване срока на службата на чуждъ поданикъ, преподавателъ при Висшето търговско училище „Д. А. Ценовъ“ въ гр. Свищовъ.

10. Второ четене на законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за устройството на сѣдилищата.

Първо четене на законопроектитъ:

11. За бюджета на разнитъ фондове на държавата за 1941 бюджетна година.

12. За бюджета на Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата за 1941 бюджетна година.

13. За допълнение на наредбата-законъ за признаване въ царството дипломи отъ чуждестранни висши учебни заведения.

14. За допълнение на чл. 9 и измѣнение на чл. 26 отъ наредбата-законъ за Висшето търговско училище „Д. А. Ценовъ“ въ гр. Свищовъ.

15. За съветъ по законодателство.

16. За продължение срока за плащане съ намаление недоборитъ отъ временна желѣзнопътна трудова повинностъ и основенъ желѣзнопътенъ данъкъ.

Които отъ г-да народнитъ представители приематъ този дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство Събранието приема.

Затварямъ заседанието.

(Затворено въ 21 ч. 15 м.)

Подпредседателъ: **ДИМИТЪРЪ ПЕШЕВЪ**

Секретари: { **СВЕТОСЛАВЪ СЛАВОВЪ**
АТАНАСЪ ЦВѢТКОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: **ДОНЧО ДУКОВЪ**